

Regionale inndelinger

En oversikt over standarder i norsk
offisiell statistikk

Forord

Det foreliggende Notat er et høringsutkast for en planlagt publikasjon i serien NOS (Norsk offisiell statistikk) om regionale inndelinger. Notatet er utarbeidet av en arbeidsgruppe bestående av medlemmer fra ulike fagmiljø i Statistisk sentralbyrå. Høringsfristen er 15. juli, og NOSen er planlagt utgitt i september.

Innhold

1. INNLEDNING	4
1.1 FORMÅLET MED PUBLIKASJONEN.....	4
1.2 STANDARDBEGREPET	4
1.3 REGIONBEGREPET.....	5
1.4 REGIONALSTATISTIKK.....	5
1.5 KILDER FOR REGIONALE DATA.....	6
1.6 SYSTEMER FOR LAGRING, UTTAK OG BEARBEIDING AV REGIONALE DATA.....	7
1.7 PUBLIKASJONENS OPPBYGGING.....	8
1.8 BESKRIVELSE AV DEN ENKELTE INNDELING.....	9
2. ADMINISTRATIVE INNDELINGER.....	11
2.1 ALMINNELIGE SIVILE INNDELINGER.....	12
2.1.1 Landet.....	13
2.1.2 Fylke.....	16
2.1.3 Kommune.....	19
2.2 RETTSLIGE INNDELINGER.....	22
2.2.1 Lagdømme/Lagdøme.....	24
2.2.2 Lagsokn.....	26
2.2.3 Domssokn.....	28
2.2.4 Forliksrådskrets/Forliksrådskrins.....	29
2.3 GEISTLIGE INNDELINGER.....	30
2.3.1 Bispedømme/Bispedøme.....	32
2.3.2 Prosti.....	35
2.3.3 Prestegjeld.....	37
2.3.4 Sokn.....	39
2.4 OFFENTLIGE SERVICEORGANERS ADMINISTRATIVE INNDELINGER.....	41
2.4.1 Bydel.....	42
2.4.2 Politidistrikt.....	43
2.4.3 Lensmannsdistrikt.....	45
2.4.4 Poststed/Poststad.....	46
2.4.5 Valgkrets/Valkrins.....	47
2.4.6 Skolekrets/Skolekrins.....	49
2.4.7 Tollsted/Tollstad.....	50
2.4.8 Helseregion.....	52
2.4.9 Vassdragsområde - nedbørfelt.....	54
2.4.10 Hydrologisk statistikkområde.....	56
2.4.11 Fangstområde.....	57
2.4.12 Jaktområde.....	58
2.4.13 Distriktpolitisk virkeområde/Distriktpolitisk verkeområde.....	59
2.4.14 Arbeidsgiveravgiftsone/Arbeidsgjevaravgiftsone.....	62
2.4.15 NUTS.....	64
3. STATISTISKE INNDELINGER.....	67
3.1 STATISTISKE INNDELINGER UNDER LANDSNIVÅ.....	68
3.1.1 Standard for regioninndeling (REGIN).....	69
3.1.2 Landsdel.....	72
3.1.3 Fylkespar.....	75
3.1.4 Grunnkrets/Grunnkrins.....	76
3.1.5 Delområde.....	79
3.1.6 Tettsted/Tettstad.....	81
3.1.7 Bostedsstrøk/Bustadstrøk.....	84
3.1.8 Handelsområde.....	85
3.1.9 Prognoseregion.....	88
3.1.10 Kommuneklasse.....	90
3.1.11 Sentralitet.....	92

3.1.12 Klassifisering av kommuner etter innbyggertall/Klassifisering av kommuner etter innbyggjartal	95
3.1.13 Distriktsinndeling av ordreserve i bygg og anlegg	96
3.1.14 Regional inndeling av bruktboligpriser.....	97
3.1.15 Geografisk gruppering av prisrapportører til byggekostnadsindeksen.....	98
3.2 STATISTISKE INNDELINGER OVER LANDSSNIVÅ.....	99
3.2.1 Land i utenrikshandelsstatistikken/Land i utanrikshandelsstatistikken.....	100
3.2.2 Land og statsborgerskap i personstatistikk/Land og statsborgarskap i personstatistikken.....	101
3.2.3 Verdensdeler/Verdsdelar.....	102
REFERANSER	
VEDLEGG	

Figurregister

FIGUR 1. OVERSIKT OVER SAMMENHENGEN MELLOM SENTRAL REGIONALE INNDELINGER.....	8
FIGUR 2 HAVOMRÅDENE RUNDT NORGE.	15
FIGUR 3. FYLKER.....	18
FIGUR 4. RETTSLIGE INNDELINGER.....	23
FIGUR 5. EKSEMPEL FRA SOKNEKATALOGEN.....	31
FIGUR 6. BISPEDØMMER.....	34
FIGUR 7. POLITIDISTRIKT.....	44
FIGUR 8. HELSEREGIONER.....	53
FIGUR 9. DISTRIKTSPOLITISKE VIRKEOMRÅDER.....	61
FIGUR 10. ARBEIDSGIVERAVGIFTSSONER.....	63
FIGUR 11. NUTS-INNDELINGEN.....	66
FIGUR 12. LANDSDELER.....	74
FIGUR 13. GRUNNKRETSE OG TETTSTEDER I FREDRIKSTAD KOMMUNE.....	78
FIGUR 14. HANDELSOMRÅDER.....	86
FIGUR 15. KLASIFISERING AV KOMMUNER ETTER SENTRALITET.....	93

1. Innledning

1.1 Formålet med publikasjonen

Formålet med publikasjonen er å gi en oversikt over de ulike regionale inndelingene som brukes til innsamling, bearbeiding og presentasjon av data i norsk offisiell statistikk. I følge Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå (Statistikkloven) er offisiell statistikk som gjøres tilgjengelig for allmennheten av Statistisk sentralbyrå eller annet statlig organ. Dette er med andre ord ikke en oversikt over alle regionale inndelinger som finnes, og publikasjonen dekker heller ikke alle spesielle inndelinger som brukes i enkeltoppdrag og i forskningsøyemed i Statistisk sentralbyrå (SSB), men oversikten beskriver de inndelinger som blir definert som standarder i SSB. Målet for presentasjonen av standardene i denne publikasjonen er tredelt. For det ene ønsker en å sikre ensartet bruk av inndelingene internt i SSB, dvs. at *når de inkluderte regionale inndelingene anvendes, skal de anvendes slik de er definert i denne publikasjonen*. For det andre ønsker en at publikasjonen kan anvendes som referanseverk både for statistikkprodusenten og statistikkbrukeren med informasjon det ikke er plass til i de enkelte statistikkprodukter. For det tredje ønsker en at publikasjonen kan være til hjelp og rettleiding for andre som tar i bruk noen av de nevnte inndelingene, og dermed bidra til konsistent bruk også utenfor SSB.

Oversikten over inndelingene omfatter bl.a. opplysninger om bakgrunn, forholdet til andre inndelinger, bruksområde og ansvarlig seksjon i SSB, og eventuell ansvarlig eksternt etat.

Inndelingene er av svært forskjellig karakter. Noen er allment brukt, mens andre er mer spesielle inndelinger som brukes innen bestemte felt. Noen er forholdsvis stabile og har sin styrke i nettopp det, andre vil ut i fra sin natur skifte i takt med samfunnsutviklingen. Inndelingene vil uansett sees på som standarder for bruk i norsk offisiell statistikk.

1.2 Standardbegrepet

En standard blir av Norsk Standardiseringsforbund (1994) definert som "dokument til felles og gjentatt bruk, fremkommet ved konsensus og vedtatt av et anerkjent organ, som gir regler eller retningslinjer for eller karakteristiske trekk ved aktiviteter eller resultatene av dem. Hensikten er å oppnå optimal orden i en gitt sammenheng."

I "Statusrapport om standardarbeidet i Statistisk sentralbyrå pr. 31.12.1996" (Statistisk sentralbyrå 1997) beskrives standardarbeidet på følgende måte:

"All statistikkproduksjon er rettet mot å identifisere og å beskrive grupper som er mest mulig homogene i en nærmere bestemt forstand. Formålet med en standardisering er å kunne stille sammen statistikk fra ulike sektorer og ulike kilder og å kunne sammenligne statistikk over tid og mellom regioner. Standardarbeidet består i å definere enheter, grupper av enheter og kjennemerker og å sikre at den samme definisjon og gruppering brukes i ulike statistikker."

SSB har sterke interesser i å standardisere definisjoner av enheter og kjennemerker for de data som brukes i administrative registre og rutiner. En slik standardisering er nødvendig for å kunne nytte statistiske og administrative data i en koordinert statistikkproduksjon.

I retningslinjene for arbeidet med statistiske standarder og systemer i Statistisk sentralbyrå (1994c) slås det fast at statistiske standarder som brukes i SSB skal være godkjent av administrerende direktør. Det har ved flere anledninger vært uklarhet omkring hvilke inndelinger som skal defineres som standarder, men det fastslås med denne publikasjonen at alle de inkluderte regionale inndelingene er definert som standarder på bakgrunn av at de er "faste oppsett" som brukes i statsoppdraget og SSBs egne publikasjoner innen ulike statistikkområder, og at de er godkjent av administrerende direktør.

For å bidra til samordning av standardarbeidet på tvers av seksjonene, og sørge for at endringer i standarder formidles til alle brukere i SSB, planlegges det en felles database for statistiske standarder i SSB.

1.3 Regionbegrepet

Med regional inndeling menes en inndeling av et gitt geografisk område, f. eks. Norge, i et sett mindre enheter. Regioner kan defineres på ulike geografiske nivå, fra det lokale til det globale. I praksis kan et sett nye regioner på et gitt geografisk nivå bli etablert både ved å slå sammen (gruppere) mindre enheter og ved å dele opp større enheter. Ulike regioninndelinger kan være mer eller mindre hensiktsmessige og eventuelt nødvendige for bestemte formål av analytisk, organisatorisk eller annen art.

Det finnes to hovedprinsipper å regionalisere etter. Ved å avgrense regioner som internt er mest mulig ensartede med hensyn til bestemte forhold, søker man å danne *homogene regioner*, som f.eks. «tettbygde strøk». Ved avgrensning av *funksjonelle regioner*, er det samspillet mellom dets ulike delområder som er avgjørende, f.eks. vil interaksjonene mellom et handelssentrum og dets omland definere et «handelsområde». Etablerte regionaliseringer kan være mindre analytisk pregede og mer et resultat av pragmatiske valg i historiens løp. Denne publikasjonen vil bare kort og generelt gjøre rede for de ulike inndelingenes formål og tilblivelse.

Forvaltningsregionene er en type funksjonelle regioner som er organisert for administrative formål og bygget opp og utviklet innenfor nasjonalstatenes ramme. Disse regionene er en del av det nasjonale hierarkiet. I Norge dreier det seg om kommuner, fylker og stat. Denne tredelingen går i prinsippet igjen i de fleste europeiske land, men størrelsen på enhetene og deres ansvarsområde kan variere mye mellom landene.

Visse regionaliseringer blir benyttet oftere enn andre, og noen regionaliseringer er mer eller mindre sammenfallende. Dokumentasjon av utvikling, bruk og referanser til standardiserte geografiske inndelinger bidrar til at regional statistikk lettere blir fullstendig, konsistent og sammenlignbar i tid og rom.

1.4 Regionalstatistikk

Alle former for regionalisering av statistikk er i prinsippet regionalstatistikk. Regionalisering av statistikk er vanligvis en spesialbehandling av vanlig sektorstatistikk. Definisjoner, klassifikasjoner, innsamlingsmetode osv. er som regel de samme. Regionalstatistikken søker imidlertid en samordning av data for geografiske enheter på tvers av sektorer og statistikkområder.

Brukerne av regionale data er en svært sammensatt og uensartet gruppe både når det gjelder tema og lokalisering. Eksempler på brukere av regionalstatistikk er lokale forvaltningsorganer, privatpersoner, private bedrifter eller sentrale administrative organ som har behov for detaljert geografisk informasjon. Forskningsinstitusjoner vil også ha behov for detaljerte geografiske data fra ulike deler av landet.

Behovet for regional statistikk har økt som følge av desentralisering av oppgaver til kommuner og fylkeskommuner, og som følge av statens behov for kunnskap om tjenestenivå og behov i kommunene. Et nytt, integrert rapporteringssystem for regional statistikk mellom staten og kommunene (KOSTRA) samt mellom staten og fylkeskommunene (FylkesKOSTRA) er i ferd med å overta for de mange sektorvise statistikkssystemene.

1.5 Kilder for regionale data

I likhet med annen statistikkproduksjon benytter SSB seg av ulike datakilder til utarbeiding av regional statistikk. Det som er spesielt for regionalstatistikken er at dataene får en geografisk dimensjon. Data til statistikkproduksjonen innhentes blant annet fra ulike landsomfattende administrative registre, ved annen indirekte innsamling fra institusjoner (hvorav noen har egne registre), og dessuten ved direkte innsamling fra informantene i form av intervjuundersøkelser, postenqueter og fulltelling. Kildene kan i denne sammenhengen deles inn på følgende måte:

- a) Administrative registre
- b) Statistiske registre
- c) Periodiske tellinger
- d) Spesielle statistiske undersøkelser
- e) Utvalgsundersøkelser
- f) Kart- og fjernanalyser

a) Administrative registre

Bruk av eksisterende administrative registre for produksjon av løpende statistikk får stadig større betydning i SSB. Sentrale registre er bl.a. Det sentrale folkeregister, GAB-registeret (register for grunneiendommer, adresser og bygninger), ligningsregistrene (ett for personer og ett for selskaper), lønns- og trekkoppgaveregisteret, arbeidstakerregisteret og bedriftsregisteret.

GAB-registeret er i en spesiell stilling mht. regionale inndelinger. Adresseregisteret (A-delen i GAB) inneholder alle landets adresser, med kjennemerker som koordinater, grunnkrets (og dermed delområde og kommune), postnummer, kode for bostedsstrøk (tett/spredt-kode), skole- og valgkrets og kirkesokn. Dette innebærer at for alle enheter som kan stedfestes med adresse fra GAB kan også de øvrige regionale kjennemerkene utledes.

I tillegg til å være kilde for adresseopplysninger ved produksjon av SSBs kretsfordelte befolkningsstatistikk, er GAB-registeret en sentral datakilde for statistikk over bygninger og byggeaktivitet, eiendommer og eiendomsomsetning.

b) Statistiske registre

Data fra de administrative primærregistrene og fra egen innsamling blir i SSB til *statistiske* registre, som f.eks. utdanningsregisteret, bedrifts- og foretaksregisteret, inntektsregisteret og selvangivelsesregisteret. At et register er statistisk betyr at det ikke er tillatt å bruke det til annet enn produksjon av statistikk.

c) Periodiske tellinger

Totaltelling har tradisjonelt vært viktige kilder for regionalstatistikk på grunn av de omfattende og geografisk detaljerte data som kan gis. Noen sentrale tellinger er folke- og boligtellinger og landbrukstellingene. Etterhvert som administrative registre bygges opp og kvalitetsforbedres, øker mulighetene for å kunne erstatte tellinger med registerdata.

d) Spesielle statistiske undersøkelser

Spesielle statistiske undersøkelser kan foretas mer eller mindre regelmessig f.eks. ved å sende ut spørreskjema til bedrifter eller kommuner. Som regel vil en søke å dekke alle aktuelle oppgavegivere. Slike undersøkelser oppstår ut fra spesielle behov, og vil ofte ikke gå inn i et løpende administrativt opplegg. Undersøkelsene kan være knyttet til ajourholdet av et rent statistisk register, og være hjemlet i statistikkloven. SSB har som oppgave også å være med på planleggingen av undersøkelser som gjennomføres av sentrale eller landsomfattende lokale administrative organ. Dette gjøres for å unngå dobbeltarbeid for oppgavegiverne, og for å sikre at data kan brukes også til mer generell statistikk.

e) Utvalgsundersøkelser

Utvalgsundersøkelser vil som regel bare gi grunnlag for statistikk for fylker og større geografiske enheter. SSB har gjennomført flere utvalgsundersøkelser som likevel vil være til nytte i regionale vurderinger, f.eks. levekårsundersøkelser, arbeidskraftundersøkelser etc. For en del utvalgsstatistikk er utvalgsplanen lagt opp med tanke på regionale oppgaver (eks. sysselsettingsstatistikken). Ved de fleste utvalgsundersøkelser er det viktig med adgang til et ajourført og relevant register både for å trekke utvalget og veie variablene i undersøkelsen.

f) Kart- og fjernanalyser

Kart- og fjernanalyse har fått økt betydning som grunnlag for regionalstatistikk, særlig innen feltet ressurs- og miljødata. Denne datakilden blir tradisjonelt utnyttet i forbindelse med kartlegging, og kompetansen er særlig knyttet til institusjoner/etater engasjert med topografisk eller tematisk kartlegging.

1.6 Systemer for lagring, uttak og bearbeiding av regionale data

På midten av 1980-tallet utviklet SSB en regionalstatistisk database (RSDB). Databasen var hensiktsmessig bl.a. fordi man fikk samlet store mengder data og dokumentasjon på ett sted. Videre ga den en oversikt over regionalstatistiske data og hadde fleksible regionaliseringsmuligheter. I databasen kan en få direkte uttak av data for en rekke regionale inndelinger som f.eks. administrative inndelinger for myndigheter eller administrative organ. Regionaldatabasen var primært et SSB-internt verktøy for ad-hoc uttak til kundebestillinger. Databasen er også i noen grad brukt direkte i tabellproduksjonen, samt i tilknytning til nye elektroniske produkter som Nordisk CD-rom.

Som et ledd i teknologiskiftet i SSB (overgang fra stormaskin til UNIX-systemer), ble det i 1996 bestemt at arbeidet med en ny regionaldatabase (RD) skulle starte. Til grunn for dette lå blant annet ønsket om bedre brukervennlighet. Ett av kravene som blir stilt til den nye databasen, er at all tverrgående spredning av regionalfordelt statistikk, både ved tradisjonell publisering og elektronisk spredning, og i form av periodiske uttak og ad-hoc-uttak, skal ivaretas. Standarder spiller en viktig rolle for konsistensen og sammenlignbarheten i et fellessystem som en regionaldatabase. Kataloger for forskjellige regionale standarder skal legges inn i databasen, og det legges stor vekt på at disse blir vedlikeholdt.

SSBs nye regionaldatabase er nå i ferd med å gå over fra utviklings- til driftsfase. Regionaldatabasen vil være tilgjengelig under Windows NT for alle ansatte i SSB i løpet av første halvår 1998. Etter en testfase som nå pågår, vil det bli nærmere vurdert hvordan tabeller fra regionaldatabasen best kan gjøres tilgjengelig for eksterne brukere direkte via Internett. En del tekniske og organisatoriske forhold må være avklart før dette kan skje, antagelig sommeren 1998.

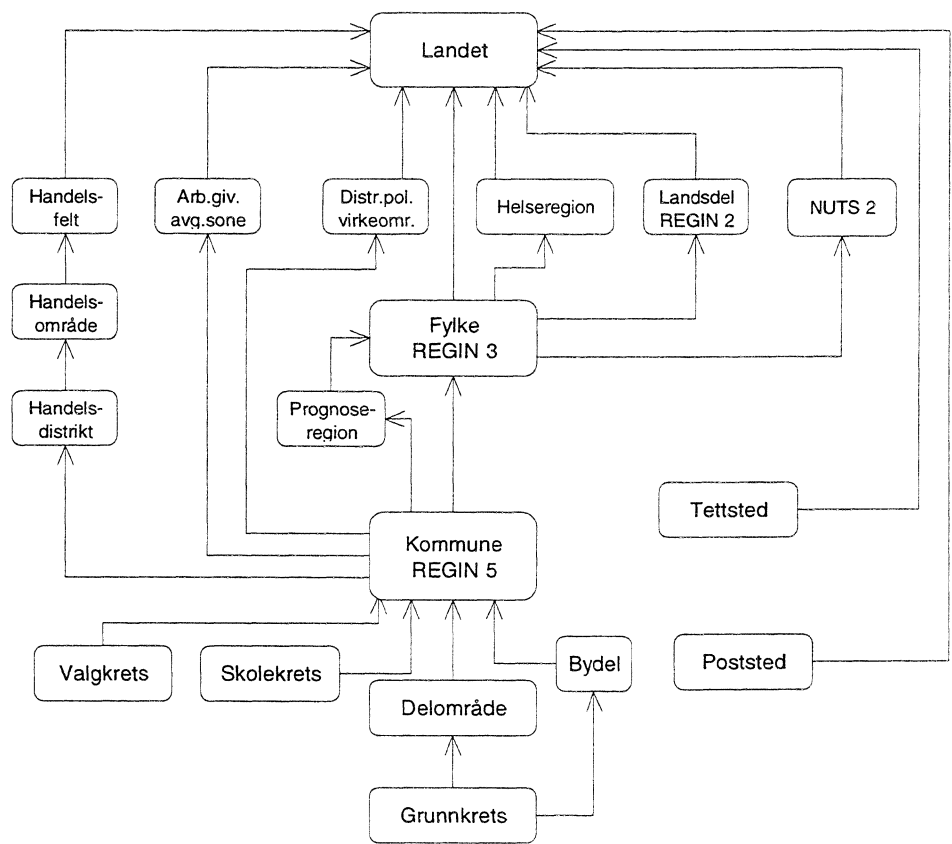
1.7 Publikasjonens oppbygging

I den offisielle statistikken har de geografiske spesifikasjonene stort sett vært utarbeidet i samsvar med de administrative inndelingene, og særlig er det den alminnelige sivile inndelingen i kommuner og fylker som har vært brukt. I enkelte tilfeller har denne inndelingen vist seg lite hensiktsmessig, og det har da blitt innført spesielle statistiske inndelinger.

Publikasjonen er av hensiktsmessige grunner i hovedsak todelt; det skilles mellom *administrative* og *statistiske* regionale inndelinger. De *administrative* inndelingene er inndelinger som er laget av andre etater, gjerne i samarbeid med SSB, for å ivareta en forvaltningsfunksjon. Her vil det som nevnt kun refereres til inndelinger som benyttes i norsk offisiell statistikk. De administrative inndelingene deles inn i alminnelige sivile inndelinger, rettslige inndelinger, geistlige inndelinger og offentlige serviceorganers inndelinger. Som *statistiske* inndelinger regner en her inndelinger som er utarbeidet av SSB og andre etater for statistiske formål. De deles inn i inndelinger innen Norge og inndelinger som går ut over riksgrensene. Det kan i noen tilfeller være et uklart skille mellom administrative og statistiske inndelinger.

Figur 1 gir en oversikt over et utvalg av de regionale inndelingene som omtales i denne publikasjonen. Modellen illustrerer også forholdet mellom de ulike inndelingene og hvordan de er bygget opp. F.eks. ser en at hele landet er delt inn i flere handelsfelt, som igjen er delt inn i flere handelsområder osv. Fylke, kommune og grunnkrets kan sies å utgjøre fundamentet i modellen, dvs. inndelinger som andre inndelinger ofte bygger på.

Figur 1. Oversikt over sammenhengen mellom sentral regionale inndelinger

1.8 Beskrivelse av den enkelte inndeling

Benevnelsen på den enkelte inndeling gjengis i overskriften også på nynorsk dersom den avviker fra bokmål.

For hver inndeling vil et sett med opplysninger gis, i den utstrekning det er mulig (jf. den store ulikheten mellom de forskjellige inndelingene). Følgende informasjon vil bli gitt:

Generell beskrivelse:

Under dette punktet vil det nevnes generelle opplysninger om inndelingen, som formålet med den, bruken, antall enheter osv.

Engelsk oversettelse:

Engelsk oversettelse av navnet på inndelingen.

Ansvarlig etat:

Navn på etat som har ansvaret for (utarbeider og foretar endringer av) inndelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon i SSB som har ansvaret for vedlikehold av inndelingen i henhold til endringer som iverksettes av ansvarlig etat, ev. på eget initiativ dersom SSB er ansvarlig etat.

Bruksområder i SSB:

Dette punktet sier noe om de områder der inndelingen brukes i SSB. Dersom inndelingen benyttes i publikasjoner, nevnes det hvilke eller innen hvilket statistikkområde. Noen inndelinger blir hovedsakelig benyttet ved databaseuttak og er viktige enheter for aggregering.

Koding:

Kodene benyttes som identifikasjon av enheter og kjennemerker. I mange tilfeller vil koden bestå av et fast antall posisjoner, og da skal ev. ledende nuller også inngå i koden. Et eksempel på dette er kommunenummeret, som skal defineres som en kode med fire posisjoner (karakterer). Kommunenummeret skal alltid skal framstå med ev. ledende nuller, som f.eks. 0301 for Oslo kommune.

Dersom ansvarlig etat selv har utarbeidet koder for enhetene, nevnes det. SSB bestreber seg på å bruke de samme kodene som ansvarlig etat, men i enkelte tilfeller kan det være behov for egne koder til bruk i SSB (f.eks. bydelskoder).

Dokumentasjon:

Her nevnes andre kilder som omtaler inndelingen, ev. endringer av inndelingen.

Kartmateriale:

Dette punktet gir oversikt over kartmateriale som dokumenterer inndelingen. Her gis det også informasjon om kartmaterialet finnes digitalt, og fra hvilken institusjon kartmaterialet kan bestilles.

Digitalt kartmateriale kan leveres på mange ulike formater (SOSI, ArcInfo Export, m.fl) og i forskjellige koordinatsystem og -soner, og datum (f.eks. UTM, sone 33, EUREF89). Dette er i liten grad beskrevet for hver inndeling. Dessuten vil priser og rettigheter til kartmaterialet variere sterkt for den enkelte ansvarlige institusjon.

Flere av inndelingene ble dokumentert i Statens kartverks Nasjonatlas for Norge, Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Mer informasjon om dette finnes i vedlegg A.

Forholdet til andre inndelinger:

Under dette punktet gis det informasjon om hvordan inndelingen ev. sammenfaller med eller avviker fra andre inndelinger. I vedlegg B presenteres i tillegg en samlet oversikt over inndelinger som kan aggregeres utfra grunnkrets, kommune eller fylke.

Historisk utvikling:

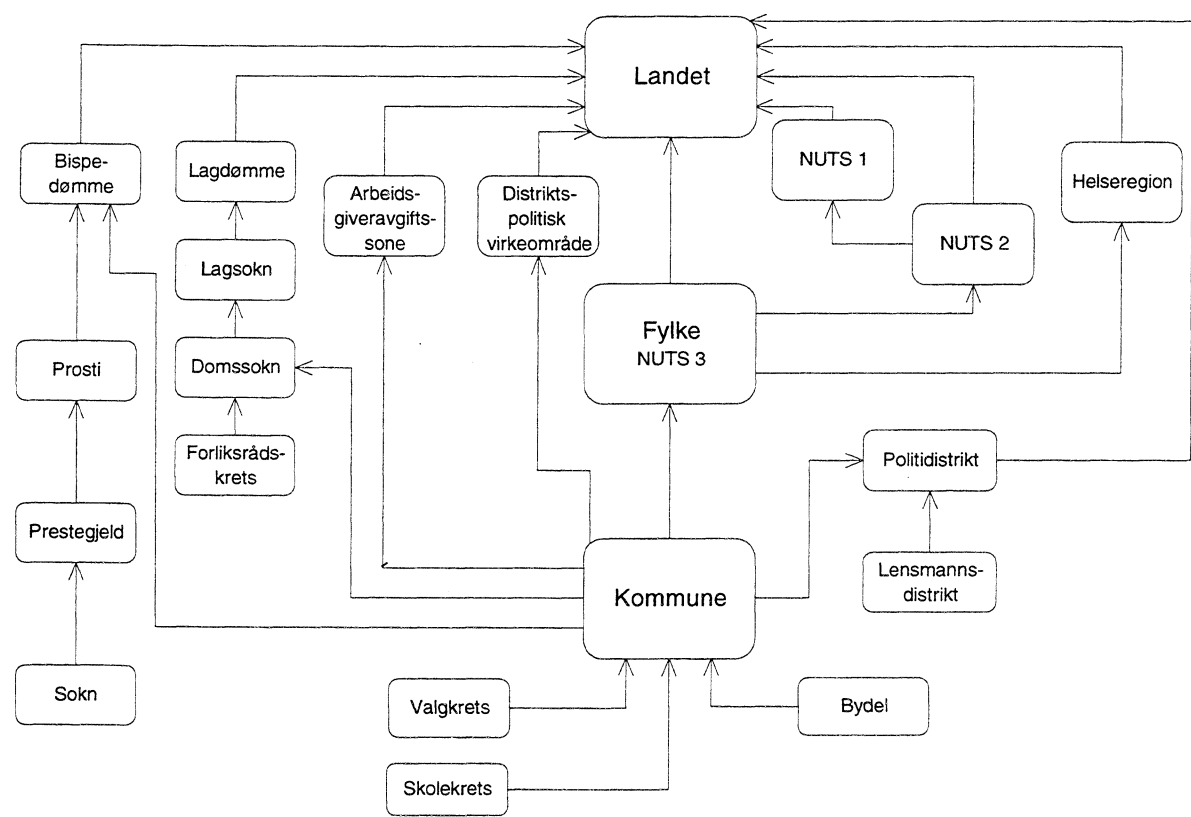
Her opplyses det om vesentlige endringer i antall enheter, koding, navn, samt hyppighet av endringer.

Inndelingen:

Selve inndelingen, dvs. enhetene, presenteres, ev. med tilhørende koder. I enkelte tilfeller vil en slik oversikt være for omfattende til å kunne vises i sin helhet i denne publikasjonen (f.eks. grunnkretser). Det vil da vises til annen dokumentasjon.

I vedlegg C gis det kortfattede opplysninger om regionale inndelinger som er gått ut av bruk i SSB siden forrige dokumentasjon av de regionale inndelingene i SSB (upublisert materiale: BVa , 5/3 - 1992).

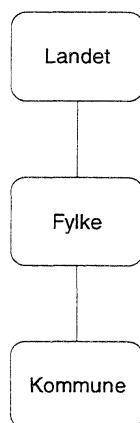
2. Administrative inndelinger

2.1 Alminnelige sivile inndelinger

[Civil divisions]

- Landet
- Fylke
- Kommune

Med alminnelige sivile inndelinger menes her den hovedinndeling av landet som brukes i den generelle offentlige forvaltning. Disse regionene kan også kalles forvaltningsregioner og er en type administrative regioner som er bygget opp og utviklet innenfor nasjonalstatenes rammer. I Norge dreier dette seg om kommuner og fylker, og det øverste nivået er selve landet/staten. Begrepene betegner både et hierarki av geografiske områder og et hierarki av forvaltningsorganer. Disse to dimensjonene er nært forbundet med hverandre, men i denne publikasjonen er det den geografiske dimensjonen som er den primære.

Landet kan presenteres på forskjellige måter i statistikksammenheng. Det vil i det følgende kort redegjøres for de vanligste betegnelse og hva som ligger i dem. Engelsk oversettelse gis for de viktigste betegnelse som brukes i teksten.

2.1.1 Landet

Generell beskrivelse:

Kongeriket Norge [Kingdom of Norway] består av hovedlandet, øygruppa Svalbard og øya Jan Mayen.

Hovedlandet [the mainland] består av det norske fastlandet [continental Norway] og alle øyer, holmer og skjær innenfor grunnlinjen.

Grunnlinjen fremkommer ved å trekke rette linjer mellom punkter ytterst på den norske kyst, såkalte grunnlinjepunkter. Navn og posisjon for disse er fastsatt i kongelige resolusjoner.

Til *Svalbard* hører Bjørnøya, Spitsbergen, Nordaustlandet, Barentsøya, Edgeøya, Kong Karls land, Hopen, Prins Karls forland og alle andre øyer, holmer og skjær mellom 74° og 81° nordlig bredde (n.br.) og 10° og 35° østlig lengde (ø.l.). Norge er i Svalbardtraktaten (traktat av 9. februar 1920) tilkjent full og uinnskrenket suverenitet over Svalbard, med de begrensningene som følger av traktaten. Svalbard er ifølge lov av 17. juli 1925 en del av Kongeriket Norge.

Jan Mayen ligger på 71° n.br. og 8°30' v.l. Ved kgl. kunngjøring av 8. mai 1929 ble Jan Mayen lagt inn under norsk statshøyhet, og ved lov av 27. februar 1930 ble øya en del av Kongeriket Norge.

De antarktiske områdene Bouvetøya, Peter 1.s øy og Dronning Mauds land (20° v.l. - 45° ø.l.) er *biland* [dependencies]. De ble lagt inn under norsk statsvelde ved henholdsvis lov av 27. februar 1930 nr. 3, stortingsvedtak av 23. april 1931 og kongelig kunngjøring av 14. januar 1939. Bilandene er underlagt norsk statshøyhet, men er ikke en del av Kongeriket Norge.

Det juridiske begrep *kontinentalsokkel* omfatter havbunnen og undergrunnen i de forholdsvis grunne farvann inntil bunnen skrår nedover mot de større havdyp (verdenshavene). Norges kontinentalsokkel er regulert ved lov av 21. juli 1963. Avgrensningen mellom Norge og andre lands deler av kontinentalsokkelen følger den såkalte medianlinje (midtlinje), som er en linje der alle punkter ligger like langt fra de ulike lands grunnlinjer for sjøterritoriets beregning. Grensen er nærmere presisert i avtaler med Storbritannia, Danmark og Sverige. I statistikksammenheng deles området i sør for og nord for 62° N.

Svalbard, Jan Mayen og Kontinentalsokkelen sorterer under *andre norske områder* på SSBs "Kommuneliste". Områdene er ikke fylker eller kommuner, men de har fått nummer til bruk ved registrering av arbeidssted. *Hele landet* regnes i statistikksammenheng som aggregat av fylkes-/kommunetall og ev. andre norske områder som statistikken kan henføres til. F.eks. når det gjelder befolkningsstatistikk vil 'Hele landet' kun være aggregater av fylkes-/kommunetall ettersom personer på Jan Mayen og i norske bosettinger på Svalbard som regel er bosatt i en norsk kommune.

Territorialgrensen går 4 nautiske mil fra og parallelt med grunnlinjen.

Fiskerigrensen går 12 nautiske mil fra og parallelt med grunnlinjen.

Økonomisk sone har yttergrensen 200 nautiske mil fra og parallelt med grunnlinjen.

Koding:

Den internasjonale standardiseringsorganisasjonen (ISO) har utarbeidet en standard, ISO-3166, bestående av koder for representasjon av navn på land og deres underinndelinger. Landene

representeres av to alfabetiske kodesett, ett på 2 posisjoner og ett på 3 posisjoner. For Norge er kodene NO og NOR. FN benytter en 3-posisjons numeriske kode som for Norge er 578.

Etter ønske fra den norske regjering har Svalbard og Jan Mayen en egen felles kode både i ISO-3166 og i FNs landliste (SJ/SJM/744). Denne koden benyttes ikke i SSBs personstatistikk ettersom personer på Jan Mayen og i norske bosettinger på Svalbard er registrert bosatt i en norsk kommune. Siden Svalbard ikke er med i EØS-avtalen er en egen kode derfor relevant for utenrikshandelsstatistikk. I EUs liste for utenrikshandel er Svalbard oppført som en egen enhet, mens Jan Mayen er innbefattet i Norge. Tilsvarende er gjort i SSBs landliste brukt i Utenrikshandelsstatistikk (se side 100).

Bouvet-øya har en egen kode i ISOs landliste (BV/BVT/074), men ikke i FNs. I og med at det ikke er noen bosetning på Bouvet-øya, er den ikke skilt ut som en egen enhet i SSBs personstatistikk. Det er den imidlertid i utenrikshandelsstatistikken. I EUs liste for utenrikshandel som SSBs bygger på, er Bouvet-øya inkludert i Polar Regions.

Dokumentasjon:

I Statistisk årbok (Statistisk sentralbyrå 19XXb) er det gitt en oversikt over geografiske forhold i Norge.

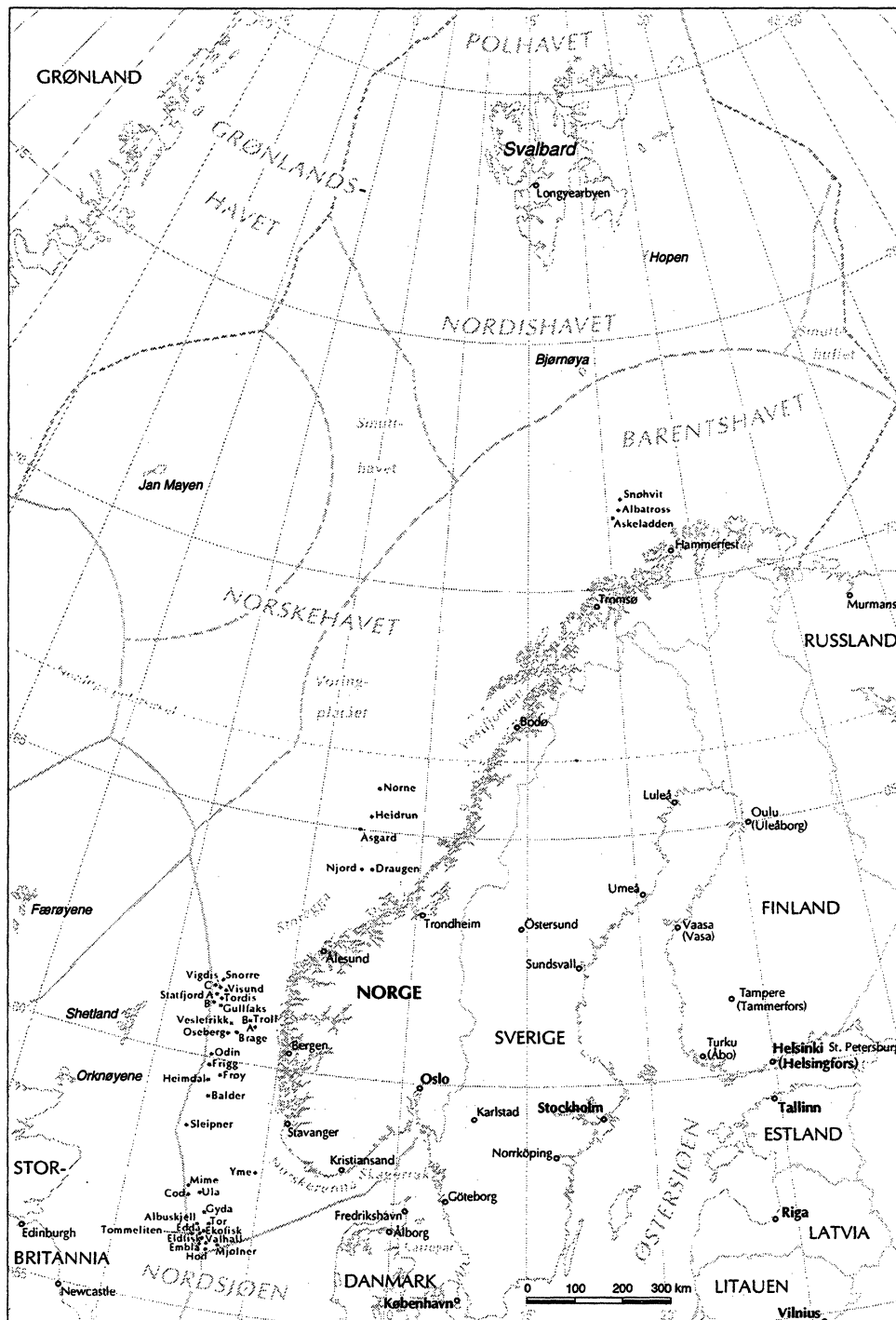
Kartmateriale:

Statens kartverk har ansvaret for oppdatering og forvaltning av grensene for landet, fylker og kommuner. Kartgrunnlaget forvaltes gjennom Statens kartverks forvaltningssystem ABAS (datasett for administrative grenser). Kartgrunnlaget er tilpasset ulike målestokksområder (fra 1:50.000 til 1:5 mill.). I ABAS finnes det også data om delområder og grunnkretser (se avsnitt 3.1.4 OG 3.1.5).

Kartgrunnlaget kan leveres som digitale data etter nærmere spesifikasjoner.

Figur 2.

Havområdene rundt Norge

— Avtalt maritimt grense
 - - - Midtlinje
 200 mils soniegrense

* Olje- og gassinstallasjoner på norsk kontinentalsokkel

© Statens kartverk 1996

2.1.2 Fylke

Generell beskrivelse:

Norge er inndelt i 19 fylker. Fylkene er regionale administrative enheter både for statlig og fylkeskommunal virksomhet. Statsforvaltningen representeres i hvert fylke av en fylkesmann med underliggende etater. Hvert fylke unntatt Oslo utgjør en fylkeskommune. For fylket Oslo ivaretar kommunen de fylkeskommunale oppgavene.

Engelsk oversettelse:

County

Ansvarlig etat:

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD).

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Fylke er en grunnleggende enhet i SSBs statistikkpublisering, bl.a. i Norges offisielle statistikk (NOS) som også omfatter Regionalstatistikk (RS). I tillegg er fylke en basisenhet i SSBs databaser og blir brukt i kartfremstilling, analyse og brukeroppgaver.

Fylkeskommunene er sammen med kommunene forpliktet til å innrapportere årsregnskapene i tråd med forskrift fra Kommunal- og arbeidsdepartementet av 1993, "Forskrifter for kommunale og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper". På dette grunnlag utarbeider Statistisk sentralbyrå den årlige publikasjonen: "Strukturtall for kommunenes økonomi", som imidlertid erstattes av publikasjonen "Kommune-Norge i tall" i løpet av 1998.

Koding:

Koden som identifiserer et fylke, "fylkesnummeret", er en alfanumerisk kode som består av to posisjoner. Fylkesnummeret skal representeres med ev. ledende null. Fylkesnummeret utgjør de to første posisjonene i kommunenummeret. Nummereringen går fra 01 til 20, og starter i Østfold og slutter i Finnmark. Nummer 13 er ikke i bruk etter at Bergen fylke (13) ble en del av Hordaland fylke (12).

Eksempel: 04 Hedmark

Dersom SSB har data som ikke kan henføres til et spesielt fylke, benyttes kode 99 for "Uoppgitt fylke".

I SSB blir fylkeskommune kodet som *fylke*, men med tilføyelse av to nuller bak de to første posisjonene. I likhet med fylkesnummeret skal fylkeskommunenummeret representeres med ev. ledende null.

Eksempel: 0400 Hedmark

Dokumentasjon:

Gjeldende inndeling pr. 1. januar dokumenteres hvert år i Statistisk årbok, og fylkesinndelingen omtales nærmere i St.meld. nr. 32 (1994-95) "Kommune- og fylkesinndelingen" og NOU 1997:8. Se også Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25. september 1992 nr. 107, og Lov om endring i kommunal inndeling av 21. desember 1956 nr. 3.

Kartmateriale:

Statens kartverk har ansvaret for oppdatering og forvaltning av grensene for landet, fylker og kommuner. Kartgrunnlaget forvaltes gjennom Statens kartverks forvaltningssystem ABAS (datasett for administrative grenser). Kartgrunnlaget kan brukes i ulike målestokksområder (fra 1:5.000 til 1:5 mill.). I ABAS planlegges det å legge inn data om *delområder* og *grunnkretser*.

Kartgrunnlaget kan leveres som digitale data etter nærmere spesifikasjoner.

Forholdet til andre inndelinger:

Hver kommune hører i sin helhet under ett fylke, og fylker kan aggregeres til *landsdeler*.

På en del statistikkområder fremkommer fylkestotaler m.m. ved at en til summen av de kommunale tall adderer fylkeskommunale tall (f.eks. helseutgifter i et gitt fylke).

Den internasjonale standardiseringsorganisasjonen (ISO) har utarbeidet en standard, ISO-3166, bestående av koder for navn på land og deres underinndelinger. Del 2 av ISO-3166 består av underinndelingen av landene (den administrative hovedinndelingen, eller tilsvarende områder), og inneholder også koder for regionale enheter i de forskjellige landene. Underinndelingen av Norge tilsvarer der fylkesinndelingen, og koden for de enkelte enhetene består av landskoden for Norge (NO) og fylkesnummeret (f.eks. NO-02 = Akershus). Norsk standardiseringsforbund (NSF) har vært med på utviklingen av disse kodene.

Fylker utgjør NUTS 3-nivået i *NUTS-inndelingen*.

Historisk utvikling:

Amtet erstattet lenet som den største lokaladministrative enheten i Norge ved eneveldets innføring (1660). Med formannskapslovene i 1837 ble amtet et mellomnivå mellom statsmakt og lokalsamfunn (kommunene). Amtsbetegnelsen ble erstattet av fylke fra 1918 (Statistisk sentralbyrå 1994a, kap. 25).

I 1866 var tallet på amt 20, og i ettertid er den eneste forandringen i tallet på amt/fylker innlemmelsen av Bergen i Hordaland i 1972. Siden 1838 har noen få kommuner skiftet fylke, og noen mindre grensejusteringer har funnet sted.

Fylkeskommunen har sine røtter tilbake til formannskapslovene fra 1837, men hovedtrekkene ved dagens fylkeskommuner ble etablert midt på 1970-tallet. Med direkte valg av fylksting, egen fylkeskatt og egen administrasjon, ble fylkeskommunen gjort til et selvstendig politisk og forvaltningsmessig nivå med folkevalgt styring slik som kommunene.

Fylkeskommunen er gjennom lover tillagt ansvar innen flere sektorer, med helse og videregående utdanning som de viktigste. Rammefinansieringssystemet og nye styringssystemer innen offentlig virksomhet øker behovet for pålitelig og relevant statistikk.

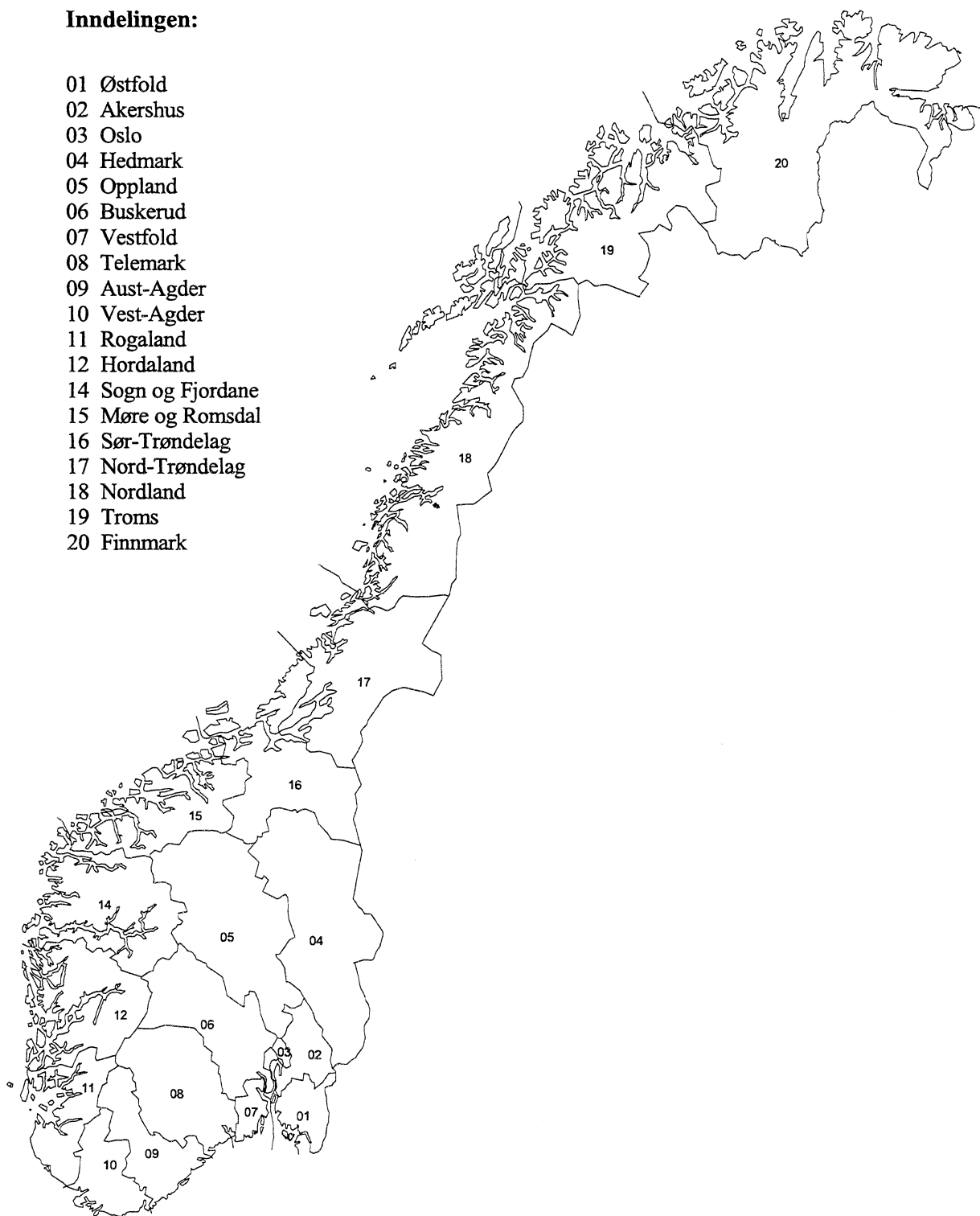
Inndelingen:

se figur 3.

Figur 3. Fylker

Inndelingen:

- 01 Østfold
- 02 Akershus
- 03 Oslo
- 04 Hedmark
- 05 Oppland
- 06 Buskerud
- 07 Vestfold
- 08 Telemark
- 09 Aust-Agder
- 10 Vest-Agder
- 11 Rogaland
- 12 Hordaland
- 14 Sogn og Fjordane
- 15 Møre og Romsdal
- 16 Sør-Trøndelag
- 17 Nord-Trøndelag
- 18 Nordland
- 19 Troms
- 20 Finnmark

2.1.3 Kommune

Generell beskrivelse:

Kommuneinndelingen er en administrativ inndeling av Norge og representerer det lokale selvstyre. Kommune er betegnelsen både på et politisk og forvaltningsmessig nivå og betegnelsen på et regionalt nivå i statistikken. Det er i dag (fra 1994) 435 kommuner i Norge.

Engelsk oversettelse:

Municipality

Ansvarlig etat:

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD). Vedtak om endringer i kommuneinndelingen har vært gjort av Stortinget. KRD rapporterer om slike vedtak til SSB, som så tildeler kommunenummer.

Ansvarlig seksjon i Statistisk sentralbyrå:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområde i Statistisk sentralbyrå:

Kommune er en grunnleggende enhet i SSBs statistikkpublisering, bl.a. i Norges offisielle statistikk (NOS) som også omfatter Regionalstatistikk (RS). I tillegg er kommune en basisenhet i SSBs databaser og blir brukt i kartfremstilling, analyse og brukeropdrag.

Kommunene er forpliktet til å innrapportere årsregnskapene i tråd med forskrift fra Kommunal- og arbeidsdepartementet av 1993, "Forskrifter for kommunale og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper". På dette grunnlag utarbeider SSB den årlige publikasjonen: "Strukturtall for kommunenes økonomi", som imidlertid erstattes av publikasjonen "Kommune-Norge i tall" i løpet av 1998.

Koding:

Koden som identifiserer en kommune, "kommunenummeret", er en alfanumerisk kode som består av fire posisjoner. Kommunenummeret skal representeres med ev. ledende null. De to første posisjonene i kommunenummeret tilsvare fylkesnummeret, mens de to siste identifiserer den enkelte kommune. Kommunenummer ble tatt i bruk av SSB i forbindelse med folketellingen i 1946. Dersom kommunenummeret må endres som følge av endring i kommunegrensene, tilstrebes entydighet over tid. Et tidligere benyttet kommunenummer tas derfor normalt ikke i bruk for et annet geografisk område.

Eksempel: 0301 Oslo

Dersom SSB har data som ikke kan henføres til en spesiell kommune, benyttes en kode med det aktuelle fylkesnummeret i de to første posisjonene og 99 i de to siste (f.eks. 0199 "Uoppgitt kommune i Østfold").

Dokumentasjon:

Statistisk årbok inneholder en oversikt over gjeldende kommuneinndeling. En oversikt over alle grenseendringer har årlig blitt publisert i NOS Befolkningshefte I (Statistisk sentralbyrå 19XXa). Systematisk oversikt over endringer i kommuner og kommunenummer i tidsrommet 1951-80 er gitt i NOS Folketallet i kommunene 1951-1980, Hefte I-III (Statistisk sentralbyrå 1982). På oppdrag fra Kommunal- og arbeidsdepartementet har SSB utvidet denne oversikten, og utarbeidet en fortegnelse over alle endringene i kommuneinndelingen fra og med 1838 til 1996 (Kommunal- og arbeidsdepartementet, 1997).

Siden 1959 er alle kommuneendringer gjort gjeldende fra 1. januar.

Kartmateriale:

Statens kartverk har ansvaret for oppdatering og forvaltning av grensene for landet, fylker og kommuner. Kartgrunnlaget forvaltes gjennom Statens kartverks forvaltningssystem ABAS (datasett for administrative grenser). Kartgrunnlaget kan brukes i ulike målestokksområder (fra 1:5.000 til 1:5 mill.). I ABAS planlegges det å legge inn data om *delområder* og *grunnkretser*.

Kartgrunnlaget kan leveres som digitale data etter nærmere spesifikasjoner.

Forholdet til andre inndelinger:

Kommune kan aggregeres opp til fylker og en rekke andre regionale inndelinger, og deles opp i bl.a. delområde og grunnkretser, jf. figur 2. Oslo kommune utgjør alene ett fylke. Fra 1997 har hver kommune et kirkelig fellesråd som er nærmere redegjort for under geistlige inndelinger.

Flere kommuner har også delt kommunen inn i mindre områder (distrikter, soner, bydeler e.l.). SSB bruker betegnelsen *bydel* på områdeinndelingen til de fire største kommunene.

Historisk utvikling:

Grunnloven av 1814 sier ingenting om kommuner eller kommunalt selvstyre. Kommuner ble opprettet med grunnlag i formannskapslovene av 1837, og disse oppfattes som en utfylling av grunnloven. I hovedsak lå den kirkelige inndelingen i prestegjeld til grunn for kommuneinndelingen (NOU 1992:15).

Det er ikke mye kommunene i 1997 har felles med dem fra 1838. Det har skjedd store endringer i løpet av denne tiden både geografisk, politisk og administrativt. Kommunesammenslåinger, kommunalt selvstyre og fremveksten av "velferdskommunen" er stikkord her.

Antall kommuner vokste fra 392 kommuner i 1838 til antallet i 1930 var kommet opp i 747 enheter. Fra 1931 holdt tallet på kommuner seg relativt stabilt fram til de omfattende kommunesammenslåingene i første halvdel av 1960-tallet. I 1976 og 1977 ble en del kommuner som var slått sammen 10-15 år tidligere, delt på ny. På den annen side ble noen "inneklemt" byer slått sammen med nabokommunene i årene 1988-1994. I tillegg til sammenslåinger av hele kommuner har det vært et stort antall grensejusteringer mellom kommuner. Omfanget av vesentlige justeringer har vært størst mellom tidligere bykommuner og de omliggende herredskommunene (se vedlegg D).

Skillet "by" - "land" har vært en gjennomgående todeling i offisiell statistikk bakover i tiden og en viktig statistisk forklaringsvariabel i analysesammenheng. Fra 1964 ble det i SSB skilt mellom bykommuner og herredskommuner. Dette skillet har kommet til uttrykk blant annet gjennom kommunenummeret der bykommunene har fått tildelt kode med null i tredje posisjon. I Kommuneloven av 1992 ble det organisatoriske skillet mellom by- og herredskommuner opphevet. Den siste lovbestemmelsen som skilte mellom by og land, ble opphevet av Stortinget i desember 1996. På denne bakgrunn har SSB fjernet skillet mellom bykommuner og herredskommuner i statistikken, både i tabeller og i andre oppdaterte kommuneoversikter. Kommunenummerets rolle er redusert til å være en fast identifikasjon for kommunen, i tillegg til å angi fylke.

Kommuneinndelingen ble sist behandlet i Stortinget i 1996¹, og det ble da konkludert med at en ikke så noe umiddelbart behov for nye inndelingsreformer. Oppmerksomheten ble henledet på muligheten for bedre oppgaveløsning gjennom interkommunalt samarbeid. Også mellom fylkeskommunene skal de regionale samarbeidsorganer styrkes. Kommuneloven av 1992 stadfester rammene for kommunal organisering. Finansieringen av kommunesektoren er stadfestet i det såkalte inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner.

¹ Jf. bl.a. utredningen fra "Christiansen-utvalget", NOU 1992:15, St.meld. nr. 32 (1994-95).

Noen kommuner har i de senere år valgt å organisere hele eller deler av sin virksomhet innenfor en områdemodell med *bydeler*, distrikter osv.

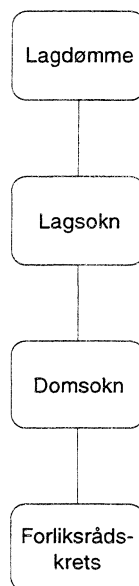
Inndelingen:

Se vedlegg E.

2.2 Rettslige inndelinger

[Judicial divisions]

- Lagdømme/Lagdøme
- Lagsokn
- Domsokn
- Forliksrådskrets/Forliksrådkrins

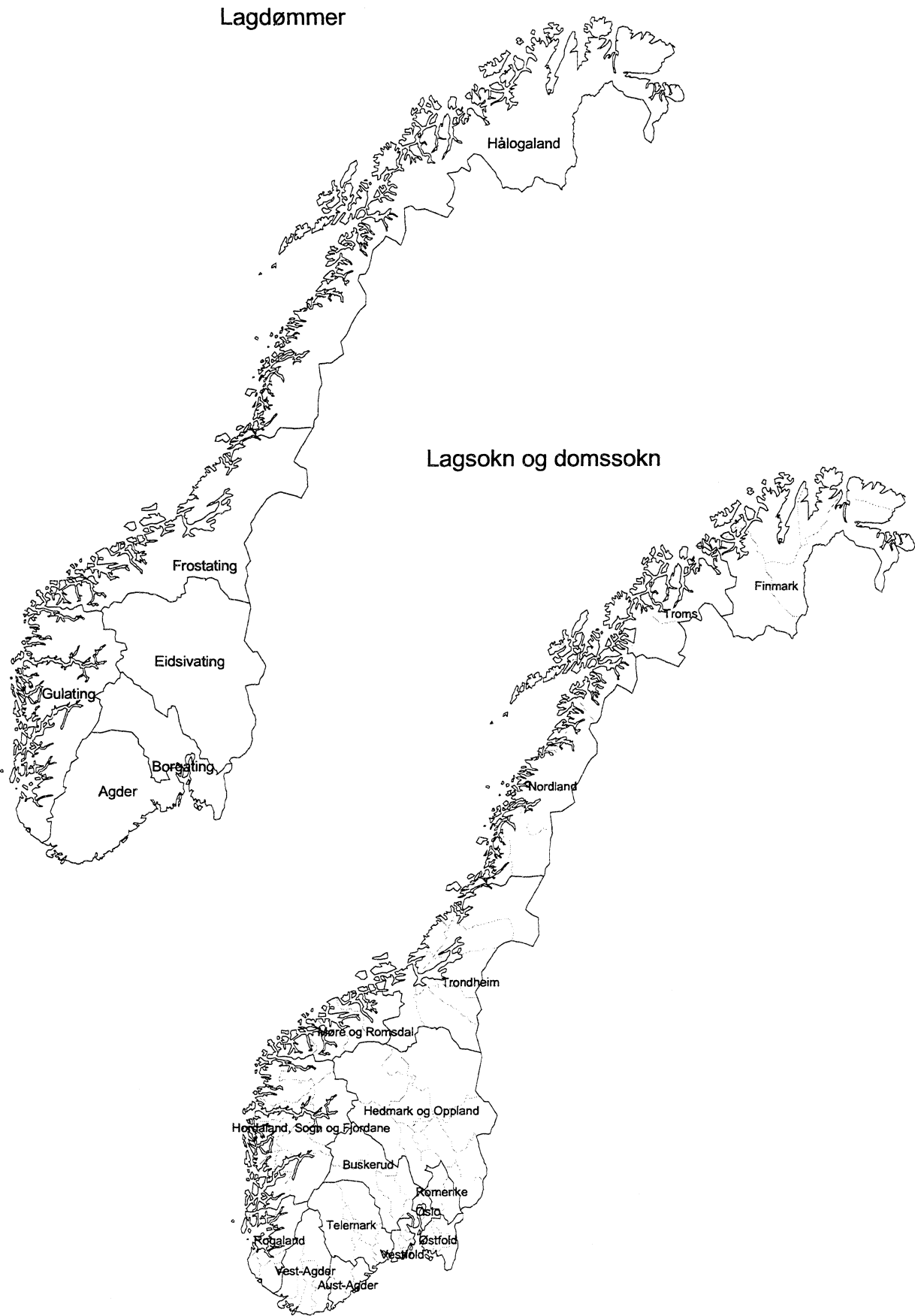

Rettslige inndelinger er forvaltningsdistrikter for de ulike domstolene. "Lov om Rettergangsmaaden i Straffesager av 1887" (juryloven) innførte en helt ny rettsordning i straffesaker. Meddomsrett og forhørsrett (by- og herredsretter) erstattet bygdingene, bytingene og ekstrarettene som domstoler i første instans, mens lagmannsretter avløste stiftoverrettene som domstoler i annen instans. I sivile saker fortsatte bygdingene og bytingene som underrettsdomstoler helt fram til 1927. Forliksrådene ble opprettet på 1790-tallet, og fikk domstolstatus fra 1927.

Justisdepartementet (Domstolsavdelingen) er ansvarlig etat for de rettslige inndelingene. Hver enkelt domstol har imidlertid ansvaret for å oppdatere sine opplysninger i Norges statskalender.

Antall lagdømmer, lagsokn, domssokn og forliksrådskretser pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Figur 4. Rettslige inndelinger

2.2.1 Lagdømme/Lagdøme

Generell beskrivelse:

Lagdømmet er det distrikt der en lagmannsrett har domsmyndighet. Hvert lagdømme er delt i flere lagsokn. Det er i dag 6 lagdømmer i Norge.

Engelsk oversettelse:

Appellate court district

Ansvarlig etat:

Justisdepartementet, Domstolsavdelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Det publiseres ikke statistikk på lagdømmer i SSB. Antall lagdømmer pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding:

SSB kjenner ikke til noen standardkoding av lagdømmene.

Dokumentasjon:

Norges statskalender gir en oversikt (avsnitt nr. 67: Domstolene) over hvilke kommuner og lagsokn som inngår i de enkelte lagdømmene. Hver enkelt domstol har ansvaret for å oppdatere sine opplysninger i Statskalenderen.

Kartmateriale:

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.84) for lagdømme og domssokn i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge; Hovedtema 16 Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Dette kartmaterialet er ikke vedlikeholdt.

Forholdet til andre inndelinger:

Lagdømmene består ikke alltid av hele fylker; Akershus inngår i både Borgar- og Eidsivating lagmannsrett. Hver kommune hører i sin helhet til et lagdømme. Lagdømmer består også av et helt antall lagsokn.

Historisk utvikling:

Ved iverksettelsen av juryloven i 1890 ble det opprinnelig opprettet 6 lagdømmer. Inndelingene i lagdømmer og lagsokn er senere endret flere ganger. Fra 1936 til 1995 var det 5 lagdømmer. I 1995 ble ett av lagdømmene, Eidsivating (som omfattet fylkene Oslo, Akershus, Østfold, Hedmark, Oppland og Buskerud) delt i to, - henholdsvis ("nye") Eidsivating lagdømme (fylkene Hedmark og Oppland, samt domssoknene Eidsvoll, Nes og Nedre Romerike i Akershus fylke) og Borgarting lagdømme (resten av gamle Eidsivating).

Inndelingen:

Lagdømme	Fylke
Borgarting	Østfold
	Oslo
	Buskerud
	deler av Akershus
Eidsivating	Hedmark
	Oppland
	deler av Akershus
Agder	Vestfold
	Telemark
	Aust-Agder
	Vest-Agder
Gulating	Rogaland
	Hordaland
	Sogn og Fjordane
Frostating	Møre og Romsdal
	Sør-Trøndelag
	Nord-Trøndelag
Hålogaland	Nordland
	Troms
	Finnmark

Se også vedlegg E.

2.2.2 Lagsokn

Generell beskrivelse:

Lagsokn er de rettskretser som et lagdømme er delt inn i. Det er i dag 16 lagsokn i Norge.

Engelsk oversettelse:

Appellate court subdistrict

Ansvarlig etat:

Justisdepartementet, Domstolsavdelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Det publiseres ikke statistikk på lagsokn i SSB. Antall lagsokn pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding:

SSB kjenner ikke til noen standardkoding av lagsoknene.

Dokumentasjon:

Norges statskalender gir en oversikt (avsnitt nr. 67: Domstolene) over hvilke kommuner som inngår i de enkelte lagsokn og hvilke lagdømmer disse hører til. Hver enkelt domstol har ansvaret for å oppdatere sine opplysninger i Norges statskalender.

Kartmateriale:

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.84) for lagdømme og domssokn i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge; Hovedtema 16 Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Dette kartmaterialet er ikke vedlikeholdt.

Forholdet til andre inndelinger:

Lagsokn består ikke alltid av hele fylker; Akershus er delt mellom Oslo og Romerike lagsokn, og Vest-Agder er delt mellom Vest-Agder og Aust-Agder lagsokn. Hver kommune hører i sin helhet til et lagsokn. Lagsokn består også av et helt antall *domssokn*.

Historisk utvikling:

Antall lagsokn har siden slutten av 1800-tallet og frem til i dag variert mellom 15 og 19. På 1960-tallet var det flest lagsokn, men etter det har antallet sunket til dagens 15.

Inndelingen:

Lagsokn	Fylke (kommune)
Oslo	Oslo del av Akershus (Vestby, Ski, Ås, Frogn, Nesodden, Oppegård, Bærum, Asker, Enebakk kommuner)
Østfold	Østfold
Buskerud	Buskerud
Hedmark og Oppland	Hedmark Oppland
Romerike	Akershus (unntatt Vestby, Ski, Ås, Frogn, Nesodden, Oppegård, Bærum, Asker, Enebakk kommuner)
Vestfold	Vestfold
Telemark	Telemark
Aust-Agder	Aust-Agder (unntatt Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle kommuner)
Vest-Agder	Vest-Agder del av Aust-Agder (Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle kommuner)
Rogaland	Rogaland
Hordaland	Hordaland
Møre og Romsdal	Sogn og Fjordane Møre og Romsdal
Trondheim	Sør-Trøndelag Nord-Trøndelag
Nordland	Nordland
Troms	Troms
Finnmark	Finnmark

Se også vedlegg E.

2.2.3 Domssokn

Generell beskrivelse:

Et domssokn er et embetsdistrikt for en byrett, herredsrett eller sorenskriverembete. Herreds- og byrettene er organisert som kollegiale domstoler eller enedommerembeter. I de kollegiale domstolene er det to eller flere dommere. Ellers er det vedkommende sorenskriver som er dommer. I dag er det 87 domssokn i Norge.

Engelsk oversettelse:

Primary court district

Ansvarlig etat:

Justisdepartementet, Domstolsavdelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Det publiseres ikke statistikk på domssokn i SSB. Antall domssokn pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding:

I det offentlige registeret over faste eiendommer (Elektronisk Grunnbok) og GAB er hvert embete tildelt en kode på tre posisjoner.

Dokumentasjon:

Norges statskalender gir en oversikt (avsnitt nr. 67: Domstolene) over domssoknene. Dersom et domssokn omfatter flere kommuner, nevnes det. Hver enkelt domstol har ansvaret for å oppdatere sine opplysninger i Statskalenderen.

Kartmateriale:

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.84) for lagdømme og domssokn i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge; Hovedtema 16 Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Dette kartmaterialet er ikke vedlikeholdt.

Forholdet til andre inndelinger:

Domssokn omfatter alltid en eller flere hele kommuner, men de kan gå på tvers av fylkesgrensene. Domssokn består også av et helt antall *forliksrådsretter*.

Historisk utvikling:

Domssoknene ble før 1927 kalt underrettsdistrikt. Tallet på underrettsdistrikter/domssokn ble vesentlig redusert i tiåret før og etter århundreskiftet. Siden har tallet på domssokn variert en god del, men det er i årene etter 1959 blitt stadig færre domssokn.

Inndelingen:

Se vedlegg E.

2.2.4 Forliksrådskrets/Forliksrådskrins

Generell beskrivelse:

Forliksrådene er utenfor det vanlige domstolsapparat og består av 3 medlemmer (vanligvis ikke-jurister) som velges av kommunestyret. Forliksrådet skal forsøke å megle mellom partene slik at det kommer i stand et forlik. Alle kommuner har et forliksråd, noen få har flere. I dag er det 439 forliksrådskretser.

Engelsk oversettelse:

Conciliation board districts

Ansvarlig etat:

Justisdepartementet, Domstolsavdelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Det publiseres ikke statistikk på forliksrådskretser i SSB. Antall forliksrådskretser pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding:

SSB kjenner ikke til noen standardkoding av forliksrådskretsene

Dokumentasjon:

Dokumentasjon av forliksrådskretsene finnes hos Domstolsavd. i Justisdepartementet.

Kartmateriale:

Forholdet til andre inndelinger:

Forliksrådskretser er knyttet til kommunene. Alle kommuner har et forliksråd, noen få har flere.

Historisk utvikling:

Forliksrådene (forliksrådskommisjonene) ble opprettet i 1795 i byene og i 1797 på landsbygden som førsteinstans (meglerinstans) for de fleste sivile saker. Forliksrådene fikk domstolstatus fra 1927. Antall forliksråd har stort sett variert i takt med endringer i antall kommuner.

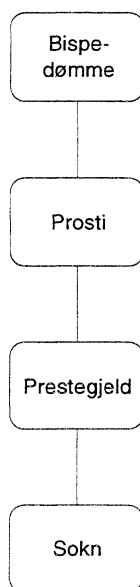
Inndelingen:

Justisdepartementet må kontaktes for informasjon.

2.3 Geistlige inndelinger

[Ecclesiastical divisions]

- Bispedømme/Bispedøme
- Prosti
- Prestegjeld
- Sokn

Geistlighet er en fellesbetegnelse for presteviede personer innenfor et kirkesamfunn, dvs. presteskabet. Den norske kirkes geistlighet består av biskoper, proster, sogneprester, residerende kapellaner og kallskapellaner, foruten prester i spesialstillinger og prester i privat tjeneste. Det er staten som har ansvaret for lønn til prestestillinger, mens kommunene overfører penger som går til den øvrige driften av kirken.

Soknet er den grunnleggende enhet i Den norske kirke. Hvert sokn hører til ett prestegjeld. Hvert prestegjeld hører til ett prosti. Hvert prosti hører til ett bispedømme.

Den geistlige inndelingen² har dype historiske røtter og dannet basis også for den kommunale inndelingen. Kommuneinndelingen i landet fulgte i utgangspunktet prestegjeldene, og i den lange oppdelingsperioden fulgte delingslinjene oftest soknegrensene (NOU 1992:15).

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet er ansvarlig etat for geistlige inndelinger.

Siden Folke- og boligtellingsen i 1970 (FoB70) har SSB ikke publisert statistikk for de geistlige inndelingene. Antall bispedømmer, prosti, prestegjeld og sokn pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

² Ofte brukes benevnelsen kirkelige inndelinger synonymt med geistlige inndelinger. Her vil imidlertid benevnelsen geistlige inndelinger brukes.

I forbindelse med FoB80 ble det laget en hierarkisk oppbygget soknekatalog som beskriver sammenhengen mellom bispedømme, prosti, prestegjeld og sokn ved hjelp av en kode, den såkalte enhetskoden (se fig. 5). Koden er bygget opp hierarkisk og består av ni posisjoner. Enhetskoden skal representeres med ev. ledende null. De to første posisjonene viser bispedømmet, de to neste prostiet, de to deretter prestegjeldet og de tre siste soknet. I soknekatalogen er også kommunenummeret som den geistlige inndelingen er knyttet til tatt med. Dette gjelder kun der den geistlige inndelingen ikke omfatter flere kommuner. Soknekatalogen ble sist ajourført pr. 1. januar 1994, på oppdrag for Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF).

Figur 5. Eksempel fra soknekatalogen

Komm.nr.	Enhetskoden	Navn på kirkelig enhet
0000	020000000	Borg Bispedømme
0000	020100000	Fredrikstad Domprosti
0106	020101000	Fredrikstad Prestegj.
0106	020101010	Fredrikstad Sogn
0106	020102000	Østre Fredrikstad Prestegj.
0106	020102010	Østre Fredrikstad Sogn
0106	020103000	Glemmen Prestegj.
0106	020103010	Glemmen Sogn

Geistlige inndelinger har hvert år blitt presentert i Norges statskalender og Årbok for Den norske kirke. Imidlertid har det i det siste vært tildels betydelige avvik mellom opplysningene som gis i disse publikasjonene.

2.3.1 Bispedømme/Bispedøme

Generell beskrivelse:

Et bispedømme er det området en biskop leder. Bispedømme er vår største geistlige enhet og består av hele prostier. Det er i dag 11 bispedømmer i Norge.

Engelsk oversettelse:

Diocese

Ansvarlig etat:

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF), Kirkeavdelingen.

I Kirkeloven av 1996, heter det:

"Endringer i den kirkelige inndelingen og navn på kirke, sokn, prestegjeld, prosti og bispedømme fastsettes av Kongen. Departementet treffer de bestemmelser som er nødvendige for gjennomføringen av inndelingsendringer og foretar nødvendige lempinger i anvendelse av gjeldende lov."

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Antall bispedømmer pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok. SSB publiserer for tiden ikke statistikk på bispedømmenivå, men vil fra og med regnskapsåret 1997 motta regnskapsstatistikk (bevilgningsregnskap og balanse) fra de nyopprettede *kirkelige fellesråd* i hver kommune (435 stk.). Dette fører til ny statistikk som vil bli publisert på bispedømmenivå, men som etter avtale med KUF også kan gjøres tilgjengelig på kommune- og fylkesnivå.

Koding:

SSB utarbeidet i forbindelse med opprettingen av soknekatalogen en kode som beskriver sammenhengen mellom bispedømme, prosti, prestegjeld og sokn pr. 1.1.1994. Koden er bygget opp hierarkisk og består av ni posisjoner. Koden skal representeres med ev. ledende null. De to første posisjonene viser bispedømmet, de to neste prostiet, de to deretter prestegjeldet og de tre siste soknet (se fig. 5).

I GAB-registret brukes en kode på to posisjoner for bispedømme. Det er usikkert hvorvidt denne koden stemmer overens med de to første posisjonene i SSBs enhetskode.

Dokumentasjon:

Inndelingen i bispedømmer dokumenteres i Norges statskalender (avsnitt nr. 456: Virksomheter under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Geistligheten.) og Årbok for Den norske kirke.

Kartmateriale:

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.84) for bispedømmer, prostier og prestegjeld i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge; Hovedtema 16 Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Kartmaterialet ble oppdatert av Statens kartverk Aust-Agder og ajourført pr. januar 1994. Da ble også soknegrensene dokumentert. Dataene foreligger digitalt som en digital base ("Kirkens inndeling i Norge") tilpasset målestokksområdet 1:1 mill.

I Årbok for Den norske kirke vises kart over hvert bispedømme, med underinndeling i prosti, prestegjeld og sokn.

Forholdet til andre inndelinger:

Bispedømmene består ikke alltid av hele fylker; Akershus inngår i både Borg og Oslo bispedømme. Bispedømmene består av et helt antall kommuner og *prostier*.

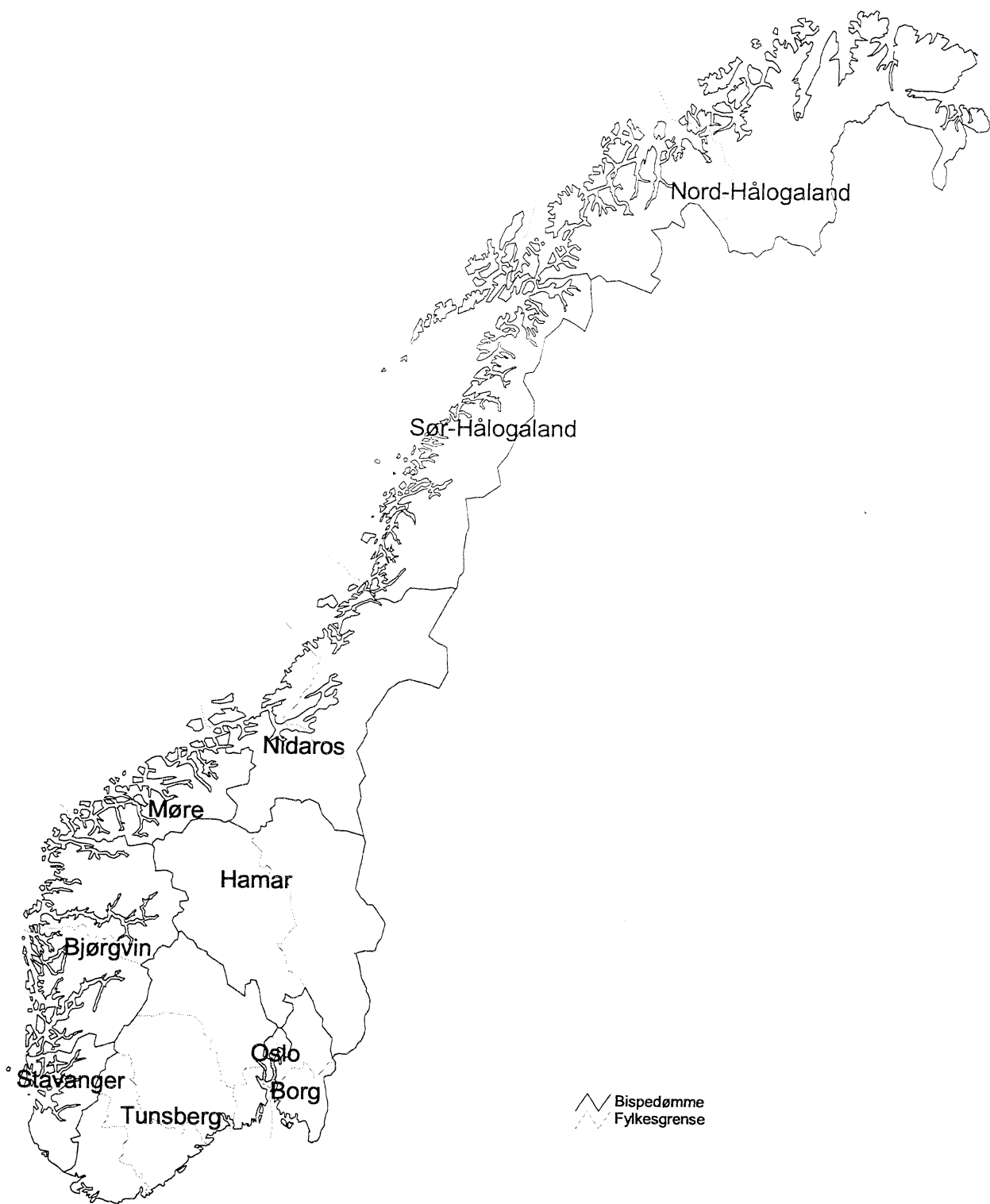
Historisk utvikling:

Fra reformasjonen og frem til 1918 var den offisielle betegnelsen på bispedømmene stift. Den store økningen av bispeseter har kommet i etterkrigstiden, hvor hele 5 av dagens 11 bispeseter er opprettet.

Inndelingen:

Kode	Bispedømme	Fylke
01	Oslo	Oslo
		del av Akershus (Asker og Bærum kommuner)
02	Borg	Østfold
		Akershus (unntatt Asker og Bærum kommuner)
03	Hamar	Hedmark
		Oppland
04	Tunsberg	Vestfold
		Buskerud
05	Agder	Telemark
		Aust-Agder
		Vest-Agder
06	Stavanger	Rogaland
07	Bjergvin	Hordaland
		Sogn og Fjordane
08	Møre	Møre og Romsdal
09	Nidaros	Sør-Trøndelag
		Nord-Trøndelag
10	Sør-Hålogaland	Nordland
11	Nord-Hålogaland	Troms
		Finnmark

Figur 6. Bispedømmer

2.3.2 Prosti

Generell beskrivelse:

Prostiet er den største kirkelige administrative enhet innenfor et bispedømme og består med få unntak av et helt antall prestegjeld. Prostiet bestyres av en prost. Prosten danner bindeleddet mellom kirkestyret og prestene. Det er i dag 96 prostier i Norge.

Engelsk oversettelse:

Deanery

Ansvarlig etat:

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Kirkeavdelingen.
Se ellers *bispedømme*.

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Det publiseres ikke statistikk på prostier i SSB. Antall prostier pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding:

SSB utarbeidet i forbindelse med opprettingen av soknekatalogen en kode som beskriver sammenhengen mellom bispedømme, prosti, prestegjeld, sokn og kapelldistrikt pr. 1.1.1994. Koden er bygget opp hierarkisk og består av ni posisjoner. De to første posisjonene viser bispedømmet, de to neste prostiet, de to deretter prestegjeldet og de tre siste soknet (se fig. 5).

I GAB-registeret brukes en kode på to posisjoner for prosti. Denne koden må brukes sammen med koden for bispedømme for å bli entydig.

Dokumentasjon:

Inndelingen i prostier dokumenteres i Norges statskalender (avsnitt nr. 456: Virksomheter under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Geistligheten.) og Årbok for Den norske kirke.

Kartmateriale:

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.84) for bispedømmer, prostier og prestegjeld i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge; Hovedtema 16 Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Kartmaterialet ble oppdatert av Statens kartverk Aust-Agder og ajourført pr. januar 1994. Da ble også soknegrensene dokumentert. Dataene foreligger digitalt som en digital base ("Kirkens inndeling i Norge") tilpasset målestokksområdet 1:1 mill.

I Årbok for Den norske kirke vises kart over hvert bispedømme, med underinndeling i prosti, prestegjeld og sokn. I 1997-utgaven var imidlertid kartene ikke samsvar med den beskrevne inndelingen.

Forholdet til andre inndelinger:

Prostier følger ikke alltid fylkesgrensene (bryter med fylkesgrensen i tre tilfeller; Otredal, Nord-Fosen og Stjørdal). Ett prosti kan bestå av både hele kommuner og deler av kommuner. Prostier består som regel av et helt antall *prestegjeld* (i noen prestegjeld kan soknene innenfor prestegjeldet fordele seg over to prostier).

Historisk utvikling:

Prostedømmet ble neppe vanlig i Norge før etter 1273. Før reformasjonen var prosten biskopens fremste tjenestemann i lokalforvaltningen. Han kunne være en verdslig person. Etter reformasjonen ble han en rent geistlig person som fungerte som mellomledd mellom biskopen og det øvrige presteskapet. Rundt 1665 var det 43 prostier i Norge. Det siste århundret har antall prostier lagt på mellom 80 og 100. Siden 1973 er prosteembetet lagt til et bestemt soknekall og søkes samtidig med sokneprestembetet.

Inndelingen:

Se Årbok for Den norske kirke og Norges statskalender.

2.3.3 Prestegjeld

Generell beskrivelse:

Et prestegjeld er et tjenestedistrikt for en sokneprest. Et prestegjeld består av ett eller flere sokn. Det er i dag 626 prestegjeld i Norge.

Engelsk oversettelse:

Clerical district

Ansvarlig etat:

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Kirkeavdelingen.
Se ellers *bispedømme*.

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Det publiseres ikke statistikk på prestegjeld i SSB. Antall prestegjeld pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding:

SSB utarbeidet i forbindelse med opprettingen av soknekatalogen en kode som beskriver sammenhengen mellom bispedømme, prosti, prestegjeld, sokn og kapelldistrikt pr. 1.1.1994. Koden er bygget opp hierarkisk og består av ni posisjoner. Koden skal representeres med ev. ledende null. De to første posisjonene viser bispedømmet, de to neste prostiet, de to deretter prestegjeldet og de tre siste soknet (se fig. 5).

I GAB-registeret brukes en kode på to posisjoner for prestegjeld. Denne koden må brukes sammen med kodene for bispedømme og prosti for å bli entydig.

Dokumentasjon:

Inndelingen i prestegjeld dokumenteres i Norges statskalender (avsnitt nr. 456: Virksomheter under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Geistligheten.) og Årbok for Den norske kirke.

Kartmateriale:

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.84) for bispedømmer, prostier og prestegjeld i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge; Hovedtema 16 Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Kartmaterialet ble oppdatert av Statens kartverk Aust-Agder og ajourført pr. januar 1994. Da ble også soknegrensene dokumentert. Dataene foreligger digitalt som en digital base ("Kirkens inndeling i Norge") tilpasset målestokksområdet 1:1 mill.

I Årbok for Den norske kirke vises kart over hvert bispedømme, med underinndeling i prosti, prestegjeld og sokn. I 1997-utgaven var imidlertid kartene ikke samsvar med den beskrevne inndelingen.

Forholdet til andre inndelinger:

Prestegjeld skal normalt ikke krysse kommunegrenser, men gjør det i noen tilfeller. Prestegjeld består av ett eller flere *sokn*. I noen få tilfeller kan et prestegjeld omfatte sokn fra to ulike prostier, slik at prestegjeldet ikke alltid følger prostigrensene.

Historisk utvikling:

I 1900 var det 482 prestegjeld i Norge. Siden har antallet stort sett økt til dagens 626.

Inndelingen:

Se Årbok for Den norske kirke og Norges statskalender.

2.3.4 Sokn

Generell beskrivelse:

Sokn er betegnelsen på et administrativt avgrenset distrikt hvor befolkningen skal kunne søke samme kirke (soknekirke), og hvor det skal være et eget menighetsråd (Kirkeloven av 1897, Kirkeordningsloven av 1953 og Kirkeloven av 1996).

Det er behov for soknestatistikk til bruk i kirkelig administrasjon og planlegging. Registrering av sokn (menighet) er en forutsetning for å få til et kirkelig manntall til menighetsrådsvalg. 1. mai 1997 var det i følge Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ca. 1 310 sokn.

Engelsk oversettelse:

Parish

Ansvarlig etat:

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF), Kirkeavdelingen.
Se ellers *bispedømme*.

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Det publiseres ikke statistikk på sokn i SSB. Antall sokn pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding:

SSB utarbeidet i forbindelse med opprettingen av soknekatalogen en kode som beskriver sammenhengen mellom bispedømme, prosti, prestegjeld, sokn og kapelldistrikt pr. 1.1.1994. Koden er bygget opp hierarkisk og består av ni posisjoner. Koden skal representeres med ev. ledende null. De to første posisjonene viser bispedømmet, de to neste prostiet, de to deretter prestegjeldet og de tre siste soknet (se fig. 5).

I GAB-registeret er soknene gitt en menighetskode på to posisjoner. Adressene i den første menigheten er kodet 01, adresser i menighet nr. 2 er kodet 02 osv. Koden må brukes sammen med kommune-nummeret, eller GAB-kodene for bispedømme, prosti og prestegjeld for å bli entydig. Denne koden stemmer ikke overens med enhetskoden i soknekatalogen. KUF kommer i tiden fremover til å basere seg på bruk av GAB-registeret.

Dokumentasjon:

Inndelingen i sokn dokumenteres i Norges statskalender (avsnitt nr. 456: Virksomheter under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Geistligheten.) og Årbok for Den norske kirke.

SSB har på oppdrag fra KUF utarbeidet en soknekatalog som sist gang ble ajourført pr. 1.1.1994.

Sokn er registrert særskilt i Adresseregisteret i GAB (med en tosifret kode som knyttes til kommunenummeret). I forbindelse med ajourføringen av soknekatalogen høsten 1993 ble det foretatt en nærmere vurdering av kvaliteten på menighetskoden i GAB. Resultatet viste at foruten mange uplasserte på menighet, også var tildels betydelige feil og mangler i registreringen av menighetskoden. I løpet av 1997 har Statens kartverk i samarbeid med Kirkerådet foretatt en gjennomgang av menighetskoden i GAB. Dette resulterte i en betydelig kvalitetsheving, slik at det nå er få adresser som mangler menighetskode.

Kartmateriale:

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.84) for bispedømmer, prostier og prestegjeld i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge; Hovedtema 16 Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Kartmaterialet ble oppdatert av Statens kartverk Aust-Agder og ajourført pr. januar 1994. Da ble også soknegrensene dokumentert. Dataene foreligger digitalt som en digital base ("Kirkens inndeling i Norge") tilpasset målestokksområdet 1:1 mill.

I Årbok for Den norske kirke vises kart over hvert bispedømme, med underinndeling i prosti, prestegjeld og sokn. I 1997-utgaven var imidlertid kartene ikke samsvar med den beskrevne inndelingen.

Forholdet til andre inndelinger:

I de fleste tilfeller ligger soknene innenfor grensene til en kommune (to unntak: Bjerkreim sokn og Bokn sokn). Fra 1997 har hver kommune et *kirkelig fellesråd*. I de kommuner hvor det bare er ett menighetsråd (dvs. ett sokn) er det dette som har det kirkelige fellesrådets oppgaver. Det er totalt 435 kirkelige fellesråd, hvorav 138 er menighetsråd som også er tillagt fellesrådets oppgaver.

Ved den nye grunnkretsinnndelingen ble det ikke stilt krav om at kretsgrensene skulle følge soknegrensen, fordi soknegrensene flere steder var foreldet og lite egnet som grenser for planområder innen kommunen. Det ble imidlertid lagt til rette for at menighet skulle registreres uavhengig av grunnkretsene ved å knytte en kode til hver enkelt adresse i adresseregisteret.

En grunnkrets ligger i de aller fleste tilfeller innenfor et bestemt sokn i kommunen. På grunnlag av dette ble det høsten 1993 også opprettet en katalog som viser sammenhengen mellom hvilke grunnkretser som hørte til hvilke sokn. KUF oppfordrer bispedømmene til å la alle endringer i soknegrensene følge grunnkretsgrensene.

Historisk utvikling:

Siden 1940 til i dag har antall kirkesokn økt fra 1 017 til rundt 1 311 i dag.

Betegnelsen *kapelldistrikt* ble nyttet i Kirkeordningsloven av 1953, der det sies at et kapelldistrikt ikke er utskilt fra vedkommende sokn, men er et avgrenset område med eget kirkebygg, kapell, innenfor soknet. Etter Kirkeloven av 7. juni 1996 (som trådte i kraft 1. januar 1997) faller adgangen til å ha eget menighetsråd for kapelldistrikt bort. Kapelldistriktene blir enten skilt ut som egne sokn, eller innlemmet i soknet de hører inn under. I løpet av 1997 har ca. 150 kapelldistrikt blitt skilt ut som egne sokn, og ca. 50 har blitt innlemmet i et annet sokn.

Inndelingen:

For å få informasjon om inndelingen må henvendelse rettes til Kirkerådet eller Statens kartverk.

2.4 Offentlige serviceorganers administrative inndelinger

- Bydel
- Politidistrikt
- Lensmannsdistrikt
- Postområde og poststed/Postområde og poststad
- Valgkrets/Valkrins
- Skolekrets/Skolekrins
- Tollsted/Tollstad
- Helseregion
- Vassdragsområde
- Hydrologisk statistikkområde
- Fangstområde
- Jaktområde
- Geografisk virkeområde for distriktpolitikken/Geografiske verkeområde for distriktpolitikken
- Arbeidsgiveravgiftssone/Arbeidsgjevaravgiftsone
- NUTS

Under følger en gjennomgang av inndelinger som brukes til administrative formål i ulike offentlige serviceorganer. Utvalget består av inndelinger som brukes i SSBs regionalstatistikk og analyser. Ansvarlig seksjon i SSB har ansvaret for å holde seg à jour med endringer i inndelingene.

2.4.1 Bydel

Generell beskrivelse:

Bydeler utgjør geografiske områder i en by. Administrative og politiske bydeler er geografiske områder som er tildelt en lokal forvaltning, en egen administrasjon og politiske utvalg. I Norge er forvaltningen hovedsakelig knyttet til helse- og sosialsektoren. En kommune kan ha en desentralisert helse- og sosialsektor uten å ha foretatt en inndeling i bydeler i videre forstand. I norsk offisiell statistikk er benevnelsen bydel knyttet til de 4 største byene; Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger. Bydelene er bygd opp av hele *grunnkretser*.

Engelsk oversettelse:

Urban district

Ansvarlig etat:

Den enkelte kommune

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

For bydeler i Oslo (i noen tilfeller for andre storbykommuner) publiseres det enkle tabeller innen følgende emner: befolkning, sosialhjelp, trygdestatistikk, yrkesaktivitet, inntekt, utdanning, barnehager, barnevern, og pleie og omsorg. Disse tabellene publiseres hovedsakelig i Norges offisielle statistikk (NOS) som også omfatter Regionalstatistikk (RS).

Koding:

I SSB brukes en kode på seks posisjoner for bydelene. De fire første posisjonene er kommunenummeret, deretter følger en løpende tosifret nummerering. Koden skal representeres med ev. ledende null. Det må understrekes at dette er en intern kode i SSB, men SSB bestreber seg på å la de to siste posisjonene tilsvare de bydelskodene som kommunene selv bruker.

Eksempel: 030101 Bygdøy - Frogner i Oslo (se vedlegg E).

Dokumentasjon:

Diverse dokumentasjon fra Oslo kommune bl.a. i form av notater, brev og oversikter. Fra kommunene Bergen, Trondheim og Stavanger foreligger det kun oversikter over bydelsnummer, bydelsnavn og tilhørende grunnkretser. Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk får meldinger om endringer i bydelsinndelinger fra de ulike kommunene.

Kartmateriale:

Den enkelte kommune forvalter kartgrunnlaget. I og med at bydelene består av et helt antall grunnkretser kan kartgrunnlag for bydeler utledes av et grunnkretskart.

Forholdet til andre inndelinger:

Bydelene består av et helt antall *grunnkretser*, men ikke alltid hele *delområder*.

Historisk utvikling:

Bydelene i Oslo ble grunnleggende endret 1. juli 1988 (antall bydeler redusert).

Inndelingen:

Se vedlegg E

2.4.2 Politidistrikt

Generell beskrivelse:

Landet er delt i 54 politidistrikt (55 med Svalbard). Hvert politidistrikt ledes av en politimester som også leder *lensmannsdistriktene*. Politidistriktene Oslo, Kristiansand, Bergen, Trondheim og Tromsø har landsdelsoppgaver og koordinerer enkelte politimessige og administrative oppgaver for alle politidistriktene i regionen.

Engelsk oversettelse:

Police district

Ansvarlig etat:

Justisdepartementet, Politiavdelingen

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for leveårsstatistikk

Bruksområder i SSB:

For statistikk over trafikkulykker og statistikk over anmeldte og etterforskede lovbrudd publiseres det etter politidistrikt. Antall politidistrikter pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding:

I SSB benyttes en kode på to posisjoner for politidistrikt. Kodene er utarbeidet av Justisdepartementet. Koden skal representeres med ev. ledende null. Nummereringen er løpende og begynner med Oslo politidistrikt (01) og ender med Svalbard (55), men Rana (30) bryter med den geografiske rekkefølgen.

Dokumentasjon:

Norges statskalender viser en oversikt over politidistrikt som innbefatter lensmannsdistrikt, og en oppstilling av de ulike lensmannskontorene (avsnitt nr. 417: Lensmenn). (Oslo politidistrikt har ikke lensmannskontor, og er derfor ikke med i oversikten.) I Statskalenderen opplyses det ikke hvilke kommuner som inngår i de ulike politidistriktene

Kartmateriale:

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.84) for politidistrikt og lensmanndistrikt i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge (Statens kartverk 1988). Dette kartmaterialet er ikke vedlikeholdt.

Politidistrikt består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlag for politidistrikt kan derfor utledes av et kommunekart.

Forholdet til andre inndelinger:

Politidistriktene består av hele kommuner, bortsett fra Svalbard som utgjør et eget politidistrikt.

Historisk utvikling:

Inndelingen:

Se vedlegg E

Figur 7. Politidistrikt

2.4.3 Lensmannsdistrikt

Generell beskrivelse:

Lensmannsdistrikt er de områder i et politidistrikt som betjenes av et lensmannkontor, i motsetning til et politikontor. Lensmannsdistriktene dekker altså ikke hele landet. 1. januar 1997 var det 347 lensmannsdistrikt i Norge.

Engelsk oversettelse:

Rural police district

Ansvarlig etat:

Justisdepartementet, Politiavdelingen

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Det publiseres ikke statistikk på lensmannsdistrikt. Antall lensmannsdistrikter pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding:

Politiet bruker en kode på fire posisjoner for lensmannsdistrikt. De to første posisjonene tilsvarer koden for politidistrikt.

Dokumentasjon:

Norges statskalender viser en oversikt over politidistrikt som innbefatter lensmannsdistrikt, og en oppstilling av de ulike lensmannskontorene (avsnitt nr. 417: Lensmenn). (Oslo politidistrikt har ikke lensmannskontor, og er derfor ikke med i oversikten.)

Kartmateriale:

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.84) for politidistrikt og lensmannsdistrikt i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge (Statens kartverk 1988). Dette kartmaterialet er ikke vedlikeholdt.

Forholdet til andre inndelinger:

Det finnes lensmannsdistrikt som omfatter deler av en kommune og lensmannsdistrikt som omfatter flere hele kommuner. Andre igjen omfatter både hele kommuner og deler av kommuner. Politidistrikt omfatter ingen (Oslo), ett eller flere hele lensmannsdistrikt.

Historisk utvikling:

I løpet av 1997 slås en rekke driftsenheter sammen, slik at antall lensmannskontorer vil reduseres fra 370 til 347. Iverksettingen er overlatt til politimestrene.

Inndelingen:

Se under **Dokumentasjon**.

2.4.4 Poststed/Poststad

Generell beskrivelse:

Norge er delt inn i poststeder med tilhørende postnummer.

Engelsk oversettelse:

Postcode area

Ansvarlig etat:

Posten Norge BA

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

SSB publiserer ikke statistikk for poststeder. I oppdragssammenheng lages imidlertid statistikk for befolkning og bedrifter etter poststeder (postnummer). En postnummerkatalog ligger inne i regionaldatabasen.

Koding:

Postnummeret som er koden for de enkelte poststedene, er et adressekjennemerke både i GAB-registeret og i Det sentrale folkeregister. Postnummeret er på fire posisjoner. Postnummeret skal representeres med ev. ledende null.

Eksempel: 0160 Oslo

Dokumentasjon:

Heftet "Norske postkontor" utgis av Posten Norge BA (ikke hvert år). Postnumrene i regionaldatabasen i SSB endres i henhold til dette.

Posten Norge BA (PostLink) tilbyr opplysninger om eksisterende postnummer med tilhørende poststed, samt fylkesnummer, kommunenummer og kommunenavn. Opplysningene leveres på diskett og kan benyttes som grunnlag for maskinell innlegging og oppdatering i egne registre.

Ved uttak av data på postnummer fra Det sentrale folkeregister kan noen personer være knyttet til utgåtte postnummer eller ikke blitt plassert på nye postnummer.

Kartmateriale:

Det finnes ikke noe oppdatert kartgrunnlag over inndelingen. Både Posten, Statens kartverk og ulike private firma (GEODATA AS, Pumatec AS) har tidligere forsøkt å dokumentere inndelingen til nivå 3 i postnummeret, men resultatet har ikke blitt godt nok til et anvendelig produkt.

Forholdet til andre inndelinger:

Poststedene samsvarer ikke fullt ut med grunnkretsene, og heller ikke med kommuneinndelingen. Et poststed kan inngå i flere kommuner.

Historisk utvikling:

I løpet av et år skjer det mange endringer i postnummersystemet; postnummer legges ned eller opprettes og postkontorer skifter navn. For tiden foregår det store endringer.

Inndelingen:

Se under **Dokumentasjon**.

2.4.5 Valgkrets/Valkrins

Generell beskrivelse:

Valgkretsene skal være en hensiktsmessig inndeling av kommuner ved valg, bl.a. for at velgerne ikke skal få for stor avstand til valglokalet. Inndelingen skal ivareta administrative formål, men har også til en viss grad vært nyttet til å utarbeide statistikk for planleggingsformål. Det er kommunene selv som fastlegger inndelingen.

Engelsk oversettelse:

Polling zone

Ansvarlig etat:

Den enkelte kommune

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Valgkrets er lagt inn som et eget adressekjennemerke i GAB-registeret og i Det sentrale folkeregister (DSF). Fra 1975 til 1986 ble det hvert år laget kommunetabeller over folkemengden i hver valgkrets fordelt på alder og kjønn. Tabellene ble sendt ut til folkeregistrene som førte på valgkretsene navn og som på forespørsel ga tabellene videre til brukerne. Fra og med valget i 1989 er det publisert valgstatistikk for valgkretser (noen ganger for bydelene) i de fem største kommunene, basert på oppgaver fra valgstyrene.

Koding:

Koden for valgkrets er på to posisjoner. Koden skal representeres med ev. ledende null. Koden brukes i både DSF og GAB-registeret. En valgkretskode må brukes sammen med kommunenummeret for å bli entydig.

Dokumentasjon:

Valgkretsene fastlegges og endres gjennom vedtak i kommunen og legges inn som adressekjennemerke i DSF. Teknisk etat i kommunen er ansvarlig for rapporteringen til GAB-registeret.

Det kan være uoverensstemmelse mellom de valgkretskoder som anvendes i DSF og i adresseregistret i GAB. Dette kan skyldes forskjellige oppdateringsrutiner i de to registrene og/eller at de rutiner som eksisterer ikke fungerer tilfredsstillende. Også interne ajourføringsrutiner kan svikte slik at det kan oppstå feil og mangler i valgkretsregistreringen. Valgmanntallet er imidlertid basert på DSFs valgkretser.

Inndelingen omtales i rapporten "Grunnkretser, tettsteder og menigheter. Dokumentasjon 1980" (Byfuglien og Langen 1983).

Kartmateriale:

Noen kommuner har tegnet inn valgkretsene på kartverk. Hvis valgkretsene består av et helt antall grunnkretser kan kartgrunnlag for valgkretser utledes av et grunnkretskart.

Forholdet til andre inndelinger:

En kommune omfatter en eller flere hele valgkretser. Det er i en del kommuner bra samsvar mellom skole- og valgkretsinnndelingen. Valgkretsene eller grupper av valgkretser blir nyttet som planområder i en del kommuner.

Historisk utvikling:

Valgkretsene er av svært varierende størrelse og blir i praksis endret ganske ofte.

Inndelingen:

Informasjon om inndelingen foreligger i den enkelte kommune.

2.4.6 Skolekrets/Skolekrins

Generell beskrivelse:

De fleste kommuner deles inn i skolekretser. En skolekrets er det området der befolkningen skal sokne til den enkelte skole, på barne- og/eller ungdomsskoletrinnet. Det er kommunene selv som fastlegger inndelingen. En del kommuner har innført såkalt flytende skolekretser.

Engelsk oversettelse:

School district

Ansvarlig etat:

Den enkelte kommune

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Skolekrets er lagt inn som et eget adressekjennemerke i GAB-registeret og i Det sentrale folkeregister (DSF). Fra 1975 er det for hvert år (med unntak av 1.1.1987) blitt laget kommunetabeller over folke- mengden i hver skolekrets fordelt på kjønn og alder. Tabellene sendes de lokale folkeregistrene.

Koding:

Koden for skolekrets er på to posisjoner. Koden skal representeres med ev. ledende null. Kodene brukes i både DSF og GAB-registeret. En skolekretskode må brukes sammen med kommunenummeret for å bli entydig.

Dokumentasjon:

Skolekretsene fastlegges og endres gjennom vedtak i kommunen og legges inn som adressekjennemerke i folkeregistrene. Teknisk etat i kommunen er ansvarlig for rapporteringen til GAB-registeret. Dersom kommunen opererer med flytende skolekretser, blir disse ikke registrert.

Det kan være uoverensstemmelse mellom de skolekretskoder som anvendes i DSF og i adresseregisteret i GAB. Dette kan skyldes forskjellige oppdateringsrutiner i de to registrene og/eller at de rutiner som eksisterer ikke fungerer tilfredsstillende. Også interne ajourføringsrutiner kan svikte slik at det kan oppstå feil og mangler i skolekretsregistreringen.

Inndelingen omtales bl.a. i Byfuglien og Langen (1983).

Kartmateriale

En rekke kommuner har tegnet skolekretsene inn på egnet kartverk. Hvis skolekretsene består av et helt antall grunnkretser kan kartgrunnlag for skolekretser utledes av et grunnkretskart.

Forholdet til andre inndelinger:

En kommune omfatter en eller flere hele skolekretser. Det er i en del kommuner bra samsvar mellom skole- og valgkretsinnndelingen.

Historisk utvikling:

Skolekretsinnndelingen blir endret etter kommunale vedtak, og endringer skjer forholdsvis ofte. En del kommuner har også gått over til flytende skolekretser, dvs. at de blir fastsatt ved skolestart hvert år.

Inndelingen:

Informasjon om inndelingen foreligger i den enkelte kommune.

2.4.7 Tollsted/Tollstad

Generell beskrivelse:

Ved tollstedene registreres de varene som tas inn i landet. Det er i alt 55 tollsteder i Norge. Tollsted er en administrativ inndeling som forvaltes av Toll- og avgiftsdirektoratet (TAD).

Engelsk oversettelse:

Ansvarlig etat:

Toll- og avgiftsdirektoratet

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for utenrikshandel, energi og industristatistikk

Bruksområder i SSB:

Tollsteder brukes ikke lenger i publikasjoner, med de finnes i tabeller som brukes på Opplysningskontoret for utenrikshandelen. Seksjon for utenrikshandel, energi og industristatistikk får to ganger i uken overført tall knyttet til tollstedene fra TAD.

Koding:

TAD har ingen offisiell koding på tollstedene. SSB benytter imidlertid en kode på to posisjoner. Koden skal representeres med ev. ledende null.

Dokumentasjon:

Seksjon for utenrikshandel, energi og industristatistikk får meldinger fra TAD, og besørger selv oppdateringen ut fra dette. Inndelingen omtales ellers i heftet "Innførselsveileder" (Toll- og avgiftsdirektoratet 1997).

Kartmateriale:

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.84) for tolldistrikter og tjenestesteder i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge (Statens kartverk 1988). Dette kartmaterialet er ikke vedlikeholdt.

Forholdet til andre inndelinger:

Tollstedene er ikke knyttet til andre her omtalte regionale inndelinger.

Historisk utvikling:

Inndelingen:

	21 Horten	52 Florø
01 Oslo	22 Tønsberg	53 Måløy
02 Fornebu	23 Sandefjord	56 Trondheim
03 Fredrikstad	25 Skien	57 Vauldalen
04 Sarpsborg	27 Larvik	58 Ålesund
05 Moss	30 Kristiansand	60 Molde
06 Halden	31 Arendal	62 Kristiansund
07 Gardermoen	40 Stavanger	64 Steinkjer
09 Kongsvinger	41 Sandnes	70 Bodø
10 Hamar	42 Haugesund	71 Mosjøen
11 Gjøvik	43 Egersund	73 Mo
13 Svinesund	46 Stord	74 Narvik
15 Ørje	48 Bergen	79 Sortland
19 Drammen	49 Odda	80 Junkerdal

81 Bjørnfjell
82 Tromsø
83 Harstad
84 Hammerfest
85 Alta

86 Vadsø
87 Kirkenes
89 Polmark
90 Neiden
91 Kilpisjärvi

92 Kivilompolo
93 Kargasniemi
96 Svalbard
98 Kontinentalsokkelen

2.4.8 Helseregion

Generell beskrivelse:

Helseregionene består av en samling fylker. Formålet med inndelingen er å få en bedre samordning og funksjonsfordeling mellom fylkeskommunene i en region. I hver region finnes et regionssykehus. Det er i dag 5 helseregioner.

Engelsk oversettelse:

Health region

Ansvarlig etat:

Sosial- og helsedepartementet

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for helsestatistikk

Bruksområder i SSB:

SSB har ingen egen publisering på dette nivået, men helseregioner brukes i oppdrag.

Koding:

Helseregionene er gitt en nummerering fra 1 til 5.

Dokumentasjon:

Helseregionene beskrives i St.meld. nr. 24 (1996-97)

Kartmateriale:

Helseregion består av et antall hele fylker, og kartgrunnlag for helseregion kan derfor utledes av et fylkeskart. Statens kartverk dokumenterte inndelingen i boken Nasjonalatlas for Norge - Helse, side 171 (Statens kartverk 1996).

Forholdet til andre inndelinger:

Helseregioner består av flere hele fylker.

Historisk utvikling:

Helseregionene ble første gang definert i 1974-75 (St.meld. nr. 9), og fulgte da ikke alltid fylkesinndelingen.

I NOU 1997:12 "Grenser til besvær. Lokaldemokrati og forvaltning i hovedstadsområdet" blir det foreslått at Oslo kommune og Akershus fylkeskommune bør plasseres i samme helseregion. Sosial- og helsedepartementet har ennå ikke tatt stilling til dette forslaget.

Figur 8. Helseregioner

Inndelingen:

Region 1: Hedmark, Oppland, Oslo

Region 2: Østfold, Akershus, Buskerud, Telemark, Vestfold, Aust-Agder, Vest-Agder

Region 3: Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane

Region 4: Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag

Region 5: Nordland, Troms, Finnmark (Svalbard og Jan Mayen)

2.4.9 Vassdragsområde - nedbørfelt

Generell beskrivelse:

NVEs (Norges vassdrags- og energiverk) Vassdragsregisteret deler landet inn i vassdragsområder (dvs. nedbørfelt), kystfelt og underliggende enheter av disse i et strengt hierarkisk system. Enhetene i vassdragsregisteret blir også kalt REGINE-enheter, etter vassdragsregisterets kjerneregister (REGIster over NEdbørfelt).

REGINE er arealbasert og deler inn hele landet i ca. 30 000 enheter, hvorav ca. 16 000 er på laveste nivå. Form og størrelse på enhetene er bestemt av naturlige vannskiller.

På øverste nivå deles landet inn i 262 vassdragsområder. Et vassdragsområde omfatter nedbørfeltene til alle små og store vassdrag som drenerer til havet innenfor et kystavsnitt. Et vassdragsområde omfatter normalt nedbørfeltet til en fjord og/eller en kyststrekning. Grensen mellom vassdragsområdene er trukket over nes og andre naturlige skiller langs kystlinjen. Større øyer og enkelte øygrupper er regnet som egne vassdragsområder. Det er definert 247 vassdragsområder som drenerer til kysten, og 15 vassdragsområder som drenerer til riksgrensen.

Engelsk oversettelse:

Catchment area/drainage basin

Ansvarlig etat:

NVE (Norges vassdrags- og energiverk)

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for miljøstatistikk

Bruksområder i SSB:

Inndelingene brukes i statistikk og analyser for Miljøverndepartementet og Landbruksdepartementet rettet mot miljøvirkninger og tiltak i jordbruket. For statistikkområdene ble det utarbeidet spesialstatistikk fra Landbrukstellingen 1989 og Folke- og bolig tellingen 1990.

Koding:

REGINE-enheterne er kodet med et *vassdragsnummer* i et hierarkisk alfanumerisk nummersystem. De tre første posisjonene i vassdragsnummeret er et løpenummer for vassdragsområde. Nummereringen starter ved riksgrensen mot Sverige (001 er Haldenvassdraget) og løper langs kysten til riksgrensen mot Russland. Vassdragsnummeret skal representeres med ev. ledende null(er). Informasjonen i vassdragsnummeret sier noe om hva slags REGINE-enhet koden identifiserer og hvor langs vassdraget det er lokalisert.

Dokumentasjon:

Inndelingen blir omtalt i Statistisk sentralbyrå (1988): *Oppbygging og bruk av statistikkområder*. (IN 88/22)

Kartmateriale:

NVE har digitalisert alle nedbørfeltgrensene i REGINE. Kart er tilgjengelig som en kartbok (NVE 1990) og som digitale kartdata.

Forholdet til andre inndelinger:

SSB har utarbeidet *statistikkområder*, som en kobling mellom REGINE-enheter og grunnkretsinnndelingen. Det er i alt 1 086 statistikkområder.

Historisk utvikling:

Vassdragsregisteret ble etablert i slutten av 1970-årene (Statistisk sentralbyrå 1981), og er under kontinuerlig videreutvikling. Nummersystemet oppdateres løpende med reviderte inndelinger.

Inndelingen:

Inndelingen presenteres i notatet "Oppbygging og bruk av statistikkområder" (Statistisk sentralbyrå 1988).

2.4.10 Hydrologisk statistikkområde

Generell beskrivelse:

Vassdragsregisterets stedfestingssystem, REGINE (REGIster over NEdbørfelt), er definert ut fra de naturlige vannskillene i nedbørfeltene. Statistisk sentralbyrå har utviklet begrepet Hydrologiske statistikkområder, som en fellesnevner mellom grunnkretser og nedbørfelter. Dette gjør det mulig å koble statistikk på grunnkretsnivå til Vassdragsregisterets nedbørfelter.

Engelsk oversettelse:

Basic statistical units for drainage basins

Ansvarlig etat:

Statistisk sentralbyrå

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for miljøstatistikk

Brukerområder i SSB:

Brukes bl.a. i forbindelse med avrenning fra jordbruk og utslipp fra kommunale avløpsrenseanlegg

Koding:

Hydrologiske statistikkområder er stedfestet med et alfanumerisk felt på 8 posisjoner. I tillegg er det avsatt en posisjon for å angi om grunnkretsen er hel eller delt og 3 posisjoner til REGINEs hovedvassdragsnummer.

Dokumentasjon:

Inndeling i hydrologiske statistikkområder er dokumentert i Internt notat 88/22 (Fadum, 1988). Siste endringer og justeringer foretatt i 1992. En digital katalog over inndelingen foreligger i SSB.

Kartmateriale:

NVE har digitalisert grensedata for alle REGINE-enheter fra grunnlagskart i målestokk 1:50 000. Disse er slått sammen til digitale hydrologiske statistikkområder ut fra kopplingskatalogen grunnkrets-nedbørfelt. Statistikkområdene finnes også inntegnet på analoge kart i målestokk 1:250 000.

Forholdet til andre inndelinger:

Begrepet hydrologiske statistikkområder er etablert som et minst felles multiplum mellom REGINE, der Norges vassdrags og energiverk (NVE) definerer nedbørfelter ut fra naturlige vannskillinger, og SSBs grunnkretser.

For fylkene 01 Østfold - 10 Vest-Agder har Norsk institutt for vannforskning slått sammen nedbørfeltene i tilsammen 34 resipientområder med tilhørende 9 kystsoner på strekningen fra svenskegrensa ved Halden til Lindesnes. SSB har fra 1992 knyttet sine hydrologiske statistikkområder til disse resipientområdene.

Historisk utvikling:

Et forprosjekt med å koble Vassdragsregisteret og grunnkretser ble påbegynt i SSB allerede i 1978. Hydrologiske statistikkområder ble fullt etablert 1988, samme år som første landsdekkende utgave av REGINE var ferdigstilt av NVE. Endringer og justeringer av koder for hydrologiske statistikkområder er foretatt i SSB i forbindelse med oppdatering i forhold til resultater fra Landbruksteljinga 1989.

Inndelingen:

Det vises til Internt notat 88/22 og digital katalog i SSB.

2.4.11 Fangstområde

Generell beskrivelse:

Fisket er regulert av internasjonale avtaler. Det Internasjonale havforskningsrådet (ISCE) har lagd en inndeling av havområder i 97 fiskefangstområder. Fiskekvoter blir fastsatt for hvert område, og norske fangster blir innrapportert fra hvert fangstområde.

Engelsk oversettelse:

Fishing grounds

Ansvarlig etat:

Fiskeridirektoratet

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for primærnæringsstatistikk

Bruksområder i SSB:

I Fiskeristatistikken publiseres det tall fra Fiskeridirektoratet for 97 fangstområder.

Koding:

For fangstområde benyttes en kode på to posisjoner. Koden skal representeres med ev. ledende null.

Dokumentasjon:

Inndelingen dokumenteres i NOS Fiskeristatistikk 1993-1994, vedlegg 3 og 6.

Kartmateriale:

Fiskeridirektoratet har utarbeidet kart over fangstområdene (gjengitt i NOS Fiskeristatistikk 1993-1994, vedlegg 3).

Forholdet til andre inndelinger:

Fangstområdene er ikke knyttet til andre her omtalte regionale inndelinger.

Historisk utvikling:

Inndelingen:

se vedlegg E

2.4.12 Jaktområde

Generell beskrivelse:

Jaktområde benyttes i SSB kun for registrering av villrein, ettersom villrein er det eneste av storviltet som registreres på annet enn kommune/fylke. Jaktområde bygger på Direktoratet for naturforvaltnings inndeling i villreinområder. Et villreinområde er det samlede geografiske området en villreinstamme bruker gjennom året. Villreinområdet omfatter sammenhengende fjellområder som kan gå over flere kommuner og fylker. I alt er det 24 villreinområder/jaktområder.

Engelsk oversettelse:

Hunting district

Ansvarlig etat:

Direktoratet for naturforvaltning

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for primærnæringsstatistikk

Bruksområder i SSB:

SSBs jaktstatistikk publiserer statistikk for jaktområde.

Koding:

Ved dataregistrering bruker SSB en kode på to posisjoner for jaktområde.

Dokumentasjon:

Standarden er dokumentert i tabell 11 i NOS Jaktstatistikk 1996. Eventuelle oppdateringer og fellingskvoter kommer fra Direktoratet for naturforvaltning og/eller villreinsnemnda i hvert jaktområde.

Kartmateriale:

Direktoratet for naturforvaltning oppdaterer kartgrunnlaget i samarbeid med Fylkesmannens miljøvernnavdelinger. Kartgrunnlaget finnes ikke digitalt, men det er planer om etablering i 1998.

Forholdet til andre inndelinger:

Jaktområdene følger ikke kommunegrensene. Områdene er avgrenset ut fra villreinstammens bevegelser.

Historisk utvikling:

Jaktområde er benyttet fra og med 1965.

Inndelingen:

Se vedlegg E

2.4.13 Distriktpolitisk virkeområde/Distriktpolitisk verkeområde

Generell beskrivelse:

Inndelingen er en avgrensning av virkeområdet for de distriktpolitiske virkemidlene. Til grunn for virkeområdet ligger en analyse der en har sett på fire ulike dimensjoner: arbeidsmarked, geografi, demografi og inntektsforhold. Av disse blir geografi, med indikatorene folketetthet og sentralitet, sterkest vektlagt. Kommunal- og regionaldepartementet er viktig bruker av inndelingen.

Områdene for de distriktpolitiske virkemidlene er delt i 4 soner med ulik prioritet. Områdene har ulik maksimalsats for investeringstilskudd. Deler av landet faller utenfor prioriteringsområdene.

Kommuner i prioriteringsområde A,B og C har henholdsvis 40, 35 og 25 prosent investeringstilskudd, mens område D kun får kommunerettede og indirekte virkemidler.

Engelsk oversettelse:

Ansvarlig etat:

Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND).

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Det publiseres ikke løpende statistikk for distriktpolitisk virkeområde, men inndelingen er et aggregeringsnivå for alle kommunetall i regionaldatabase. Distriktpolitiske virkeområder brukes særlig i oppdrag utført for SND og departementene.

Koding:

SSB har tildelt sonene for de distriktpolitiske virkeområdene en ensifret kode fra 1 til 5, der 1 er soner med høyest prioritering.

Eksempel: 1 = Prioriteringsområde A
 5 = Kommuner utenfor prioriteringsområdene

Dokumentasjon:

De distriktpolitiske virkeområdene omtales i St.meld. nr 31 (1996-97). For grundigere dokumentasjon må henvendelse rettes til Statens nærings- og distriktsutviklingsfond. Revisjon av inndelingen offentliggjøres i Kgl. resolusjon, og rundskriv sendes til aktuelle etater.

Den gjeldende inndelingen ligger inne i SSBs regionaldatabase.

Kartmateriale:

Distriktpolitiske virkeområder består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlag for virkeområdene kan derfor utledes av et kommune kart.

Forholdet til andre inndelinger:

Distriktpolitiske virkeområder følger kommuneinndelingen ved at hver kommune blir plassert i en sone. Sonene utgjør ikke sammenhengende områder.

Historisk utvikling:

Tidligere ble områdene kalt DU-områder.

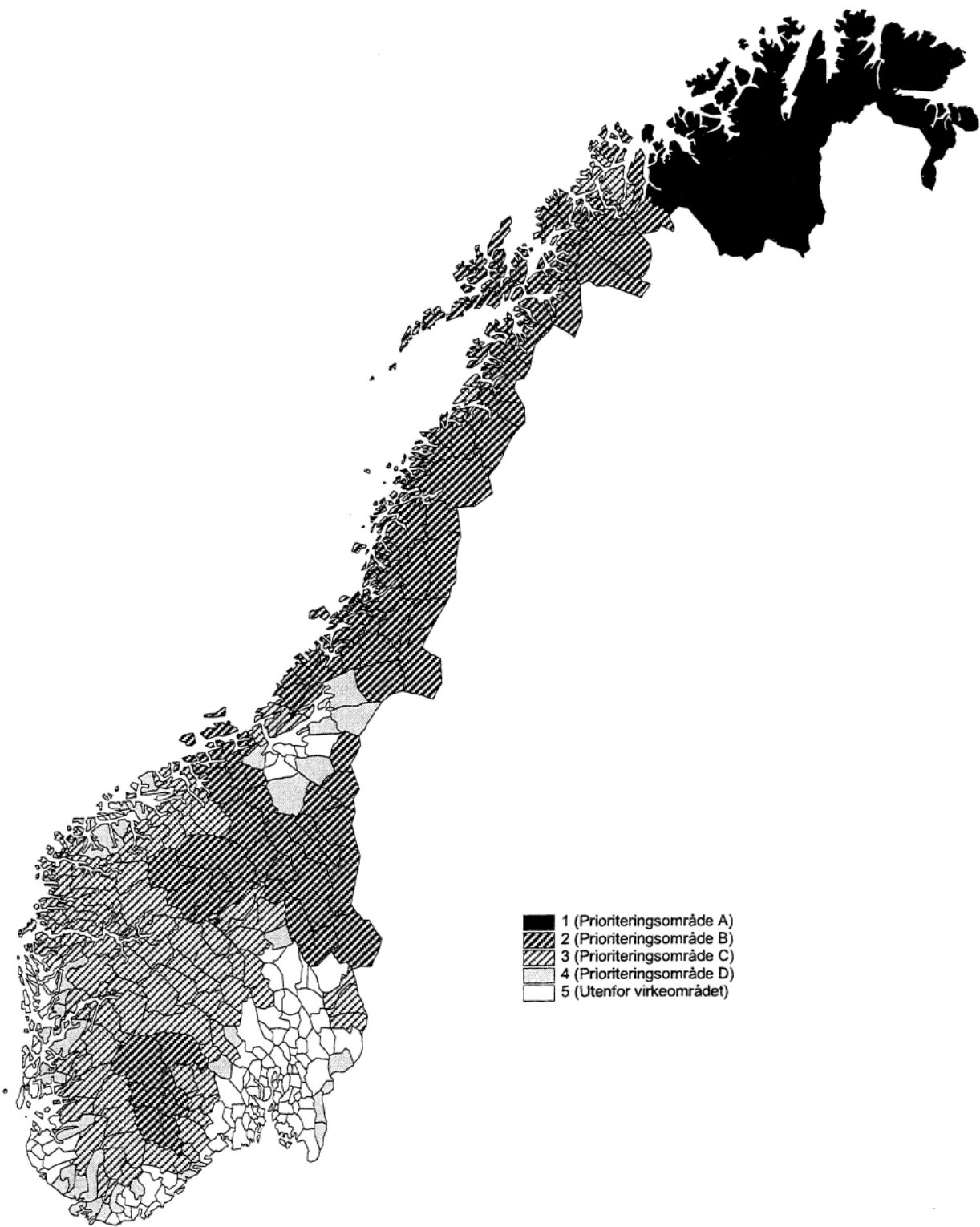
Det distriktpolitiske virkeområdet i dag er et resultat av en omfattende revisjon i forhold til virkeområdet før 1994. Regjeringen legger opp til at neste revisjon i hovedsak skal bygge på de samme prinsippene som siste revisjon. Revisjon av de distriktpolitiske virkeområdene finner sted omtrent hvert fjerde år. Regjeringen tar sikte på en ny revisjon med virkning fra 1.1.98.

Inndelingen:

Kode	Virkeområde	Grov forklaring av området
1	A	Nord-Troms og Finnmark
2	B	Utkantkommuner i Trøndelagsfylkene. Nordlige deler av Møre og Romsdal, Oppland og Hedmark. Vestlige deler av Telemark.
3	C	Tromsø og Bodø. Kystkommuner i Trøndelag. Indre deler av Møre og Romsdal. Sogn og Fjordane, midt-Oppland. Indre deler av Hordaland, Rogaland, Agder og Buskerud. Deler av Telemark og Hedmark.
4	D	Deler av Trøndelag, ytre deler av Møre og Romsdal, deler av Hordaland og Vest-Agder samt enkelte andre kommuner.
5	Utenfor virkeområdet	Oslofjord- og Mjøsregionen. Kristiansand, Stavanger-, Bergens- og Trondheimsregionen.

Kommuneoversikt foreligger i vedlegg E.

Figur 9. Distriktpolitiske virkeområder

2.4.14 Arbeidsgiveravgiftsone/Arbeidsgjevaravgiftsone

Generell beskrivelse:

Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift er i første rekke ment å styrke bosettingen og sysselsettingen i distriktene. For arbeidstakere bosatt i sonene 2-4 betaler bedriftene arbeidsgiveravgift etter lavere satser enn for arbeidstakere bosatt i sone 1. For arbeidstakere bosatt i sone 5 svares ingen arbeidsgiveravgift.

Engelsk oversettelse:

Ansvarlig etat:

Finansdepartementet

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for inntekts- og lønnsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Det utarbeides statistikk over inntekt, skatter og lønnssummer etter arbeidsgiveravgiftssone.

Koding:

SSB har tildelt arbeidsgiveravgiftssonene en ensifret kode, fra 1 - 5, der 1 er sonen der en betaler høyest arbeidsgiveravgift.

Dokumentasjon:

Endringer i arbeidsgiveravgiftssonene offentliggjøres i Skattedirektoratets meldinger. Soneinndelingens utvikling fra 1967 til 1998 er dokumentert i Notat 98/10 (SSB).

Kartmateriale:

Arbeidsgiveravgiftssonene består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlag for arbeidsgiveravgiftssonene kan derfor utledes av et kommune kart.

Forholdet til andre inndelinger:

Arbeidsgiveravgiftssonene følger kommuneinndelingen ved at hver kommune blir plassert i en sone. Sonene utgjør ikke sammenhengende områder.

Virkeområdet for den differensierte arbeidsgiveravgiften følger i hovedsak den samme inndelingen som det *distriktspolitiske virkeområdet*. Virkeområdet for arbeidsgiveravgiften er likevel noe større, og det henger sammen med at dette området ikke ble revidert på samme måte som det distriktspolitiske virkeområdet i 1994.

Historisk utvikling:

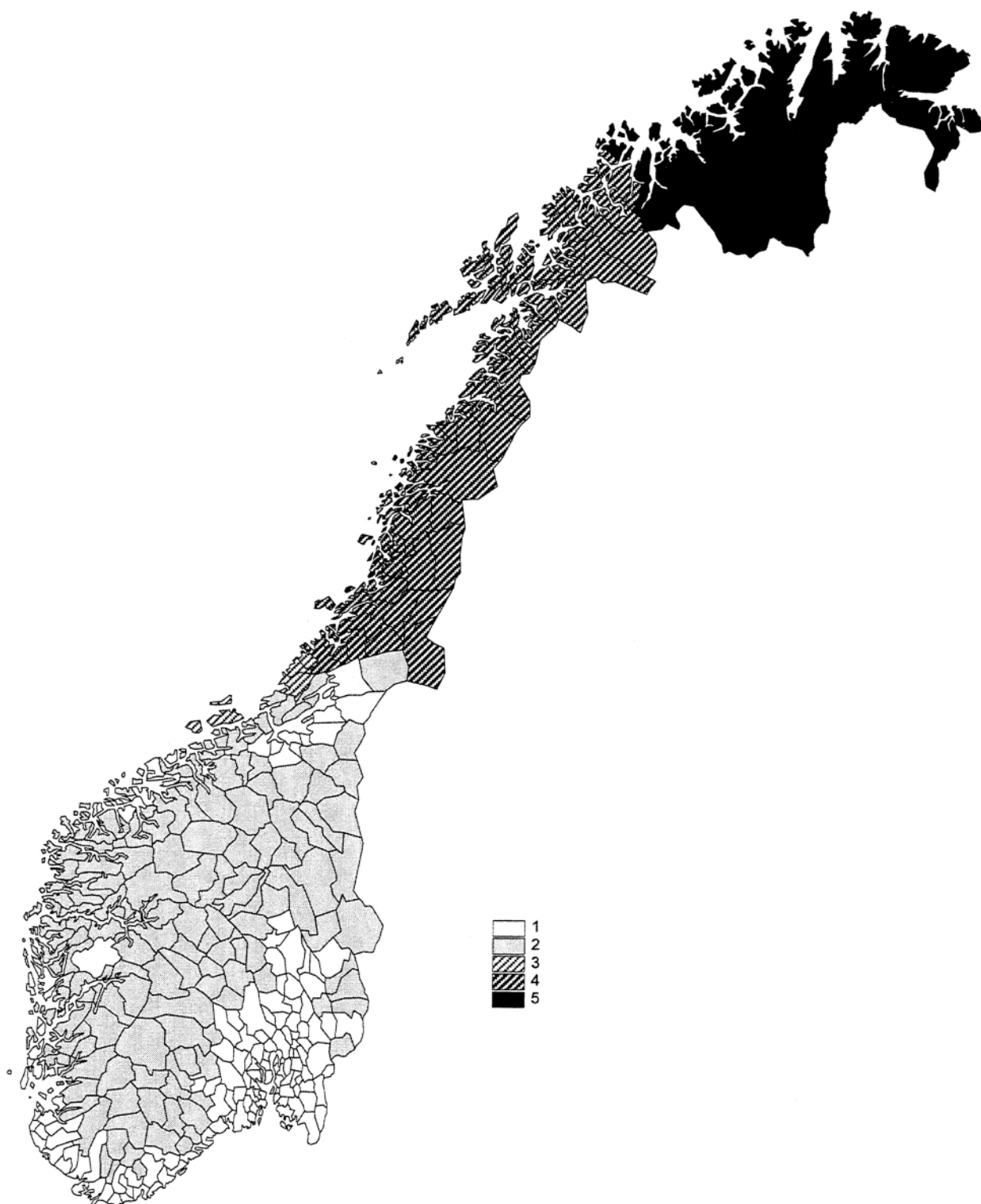
Arbeidsgiveravgiften ble innført med Lov om Folketrygd av 17. juni 1966, gjeldende fra 1967. Fra 1967 - 1974 var avgiftssatsen felles for hele landet. Med virkning fra 1. januar 1975 ble arbeidsgiveravgiften geografisk differensiert, og landet delt inn i 3 soner med hver sin avgiftssats. Soneantallet ble økt til 4 i 1981, til 5 i 1990 og 6 i 1991. Siden 1992 har imidlertid antallet vært 5. De siste årene har også soneinndelingen vært forholdsvis stabil (for mer informasjon se Notat 98/10, SSB).

Soneinndelingen og arbeidsgiveravgiftens satser fastsettes årlig av Stortinget med vedtak i statsbudsjettet (det har imidlertid hendt at satsene er blitt endret midt i budsjettåret).

Inndelingen:

Kommuneoversikt foreligger i vedlegg E.

Figur 10. Arbeidsgiveravgiftssoner

2.4.15 NUTS

Generell beskrivelse:

NUTS er en hierarkisk inndeling av hvert EU-land. Inndelingen består av 5 nivåer der NUTS 1 er de største regionene (for små land kan hele landet være en NUTS 1 region, evt. også 2 og 3) og NUTS 2 er en oppdeling av NUTS 1 osv. NUTS brukes til produksjon av regionalstatistikk, til sosio-økonomiske analyser av regionene og som rammeverk for EUs regionalpolitikk. I tillegg utgjør NUTS'ene koblingen mellom EUs geografiske informasjonssystem (GISCO) og den regionale (REGIO) og lokale (SIRE) statistikkdatabasen.

Av hensyn til tilgjengelighet av data og implementeringen av regionalpolitikk er NUTS-klassifiseringen hovedsakelig basert på institusjonelle inndelinger (forvaltningsregioner).

Høsten 1994 fattet Regjeringen vedtak om inndeling i NUTS-regioner (NUTS 1, 2 og 3) for Norge på basis av medlemskapssøknad til EU. Inndelingen er fortsatt gyldig og skal brukes for EUs konkurransedirektiv.

Engelsk oversettelse:

Nomenclature of Territorial Units for Statistics (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques)

Ansvarlig etat:

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

NUTS-inndelingen for Norge brukes bare ved overføring av statistikk til Eurostat som faller inn under EUs konkurransedirektiv (regionalt nasjonalprodukt og arbeidsmarkedsstatistikk). Norge er ikke forpliktet til å rapportere data for rettsakter på statistikk innenfor EØS-avtalen, men vil likevel gjøre det i størst mulig grad. For denne rapporteringen vil SSBs *regioninndeling (REGIN)* bli brukt.

Koding:

Koden er alfanumerisk og består av 11 posisjoner. De to første posisjonene er landkoden etter ISO-standarden (bortsett fra for Storbritannia). Posisjon 3 brukes for NUTS1-nivået, posisjon 4 for NUTS 2-nivået, posisjon 5 for NUTS 3-nivået, posisjon 6 og 7 for NUTS 4-nivået og posisjon 8-10 brukes for NUTS 5-nivået. Posisjon 11 er reservert for fremtidig bruk.

Eksempel: NO260000000 Oslo, Akershus og Østfold fylker (NUTS 2)

Dokumentasjon:

Brev fra Kommunal- og arbeidsdepartementet 06.12.94 "Inndeling av regioner for NUTS I og II i Norge".

Kartmateriale:

NUTS-inndelingen består av et helt antall fylker eller kommuner, og kartgrunnlag for NUTS-inndelingen kan derfor utledes av et fylkes- eller kommunekart.

Kartgrunnlag for NUTS-inndelingen for EU-området fåes ved henvendelse til Eurostat (GISCO-enheten) i Luxembourg.

Forholdet til andre inndelinger:

NUTS 1 og 2 omfatter hele fylker. NUTS 3 er selve fylkesinndelingen. NUTS 1 og NUTS 2 skiller seg fra tilsvarende nivå i SSBs *Standard for regioninndeling (REGIN 1 og 2)*.

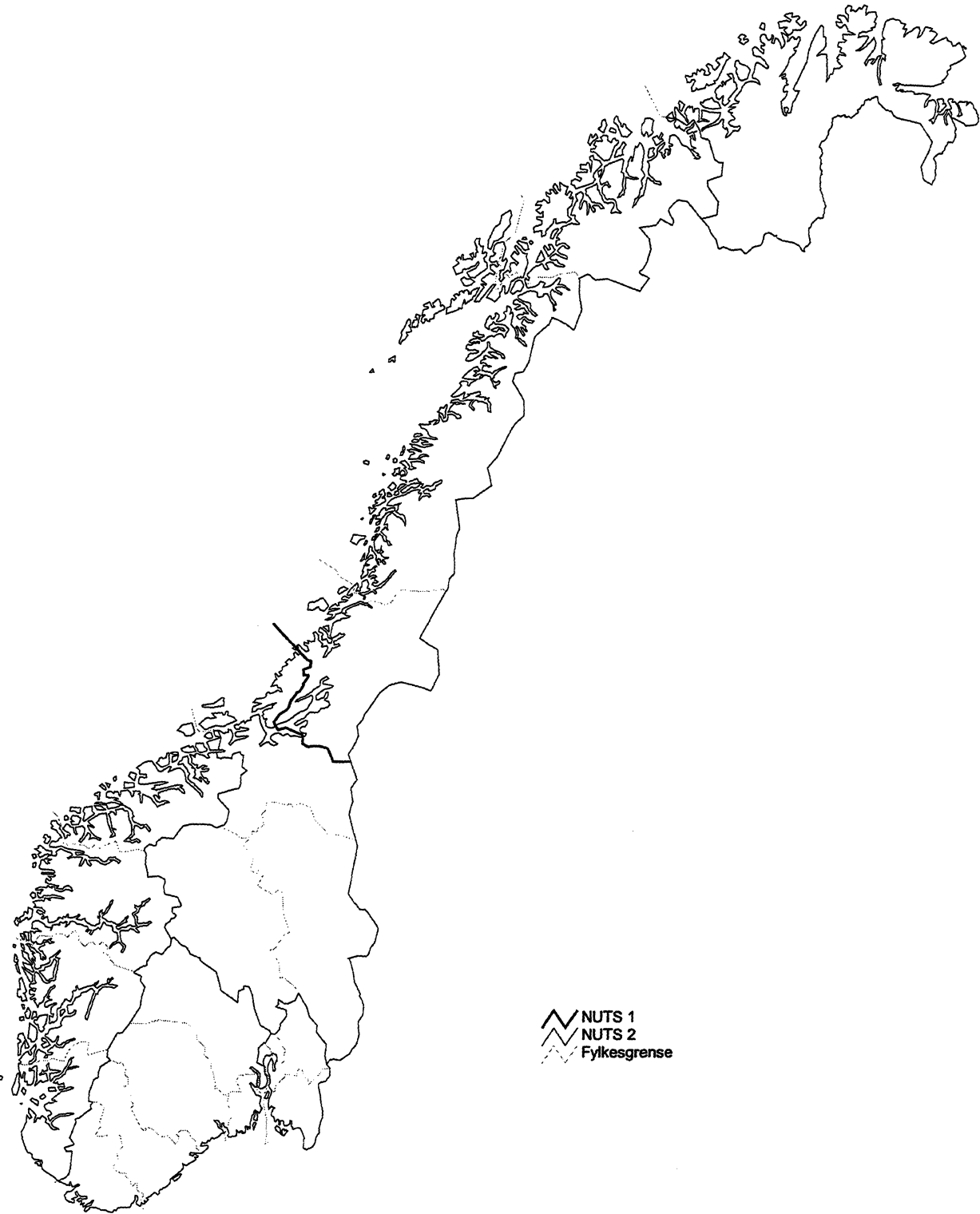
Historisk utvikling:

Den norske NUTS-inndelingen ble vedtatt i november 1994.

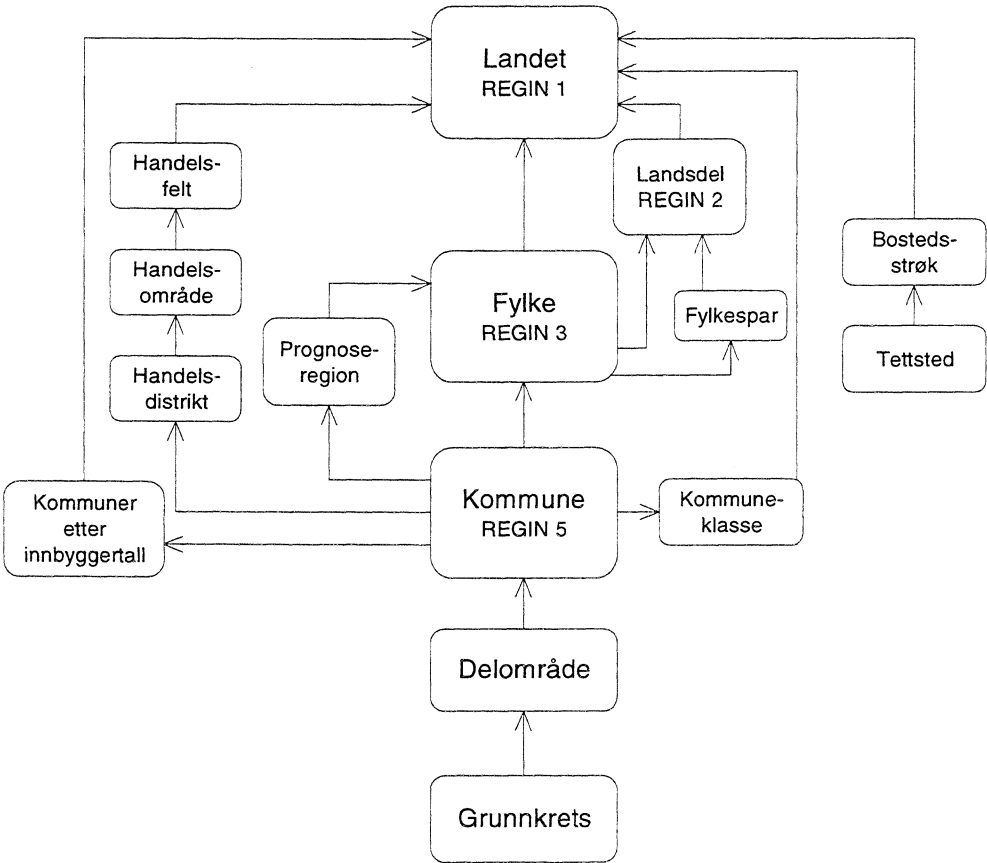
Inndelingen:

NUTS 1:	1. De fire nordligste fylkene (det nordlige Norge)2. Resten av landet (det sørlige Norge)
NUTS 2:	1. Finnmark2. Troms, Nordland og Nord-Trøndelag3. Sør-Trøndelag, Hedmark og Oppland4. Møre- og Romsdal, Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland5. Aust- og Vest-Agder, Telemark, Vestfold og Buskerud6. Oslo, Akershus og Østfold
NUTS 3:	Fylkene

Figur 11. NUTS-inndelingen

3. Statistiske inndelinger

3.1 Statistiske inndelinger under landsnivå

- Standard for regioninndeling (REGIN)
- Landsdel
- Fylkespar
- Grunnkrets/Grunnkrins
- Delområde
- Tettsted/Tettstad
- Bostedsstrøk/Bustadstrok
- Kommuneklasse
- Sentralitet
- Prognoseregion
- Handelsområde
- Kommunestørrelse
- Distriktsinndeling av ordresreserve i bygg og anlegg
- Regional inndeling av bruktboligpriser
- Geografisk gruppering av prisrapportører til byggekostnadsindeksen

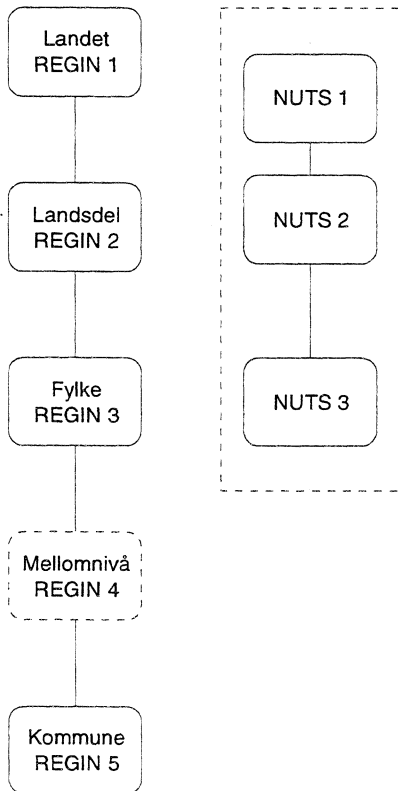
Under følger en oversikt over inndelinger av landet som har blitt utarbeidet først og fremst for statistiske og analytiske formål.

SSB har hatt/har en sentral rolle i fastleggingen av disse inndelingene.

3.1.1 Standard for regioninndeling (REGIN)

Generell beskrivelse:

Standard for regioninndeling (REGIN) er en fellesbetegnelse for de av SSBs regionale inndelinger der nivåene er analoge med NUTS-inndelingen, men der de to første nivåene ikke samsvarer helt med NUTS 1 og 2. Standarden skal benyttes til å levere statistikk til Eurostat som ikke faller inn under EUs konkurransedirektiv. I REGIN tilsvarer nivå 1 hele landet, mens nivå 2 er landsdelsinndelingen. Nivå 3 og 5 er fylkes- og kommuneinndelingen. Det arbeides også med å etablere et NUTS 4-analogt nivå som et nivå mellom fylke og kommune.

Engelsk oversettelse:

Regional nomenclature for Norway - REGIN

Ansvarlig etat:

SSB

Ansvarlig seksjon i SSB :

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

REGIN brukes til Eurostat-rapportering av regionale tall som ikke faller inn under EUs konkurransedirektiv .

Koding:

For de ulike nivåene benyttes de kodene som gjelder for den enkelte inndeling, f.eks. fylkes-/kommunenummeret. Det er ikke utviklet et felles hierarkisk kodesystem.

Dokumentasjon:

REGIN dokumenteres i det upubliserte notatet "Rapportering av regionale tall til Eurostat - ny standard for landsdelsinndeling.", LSo, 9.oktober 1997.

Kartmateriale:

Standard for regioner og landsdeler består av et helt antall fylker eller kommuner, og kartgrunnlag for regioner og landsdeler kan derfor utledes av et fylkes- eller kommunekart.

Forholdet til andre inndelinger:

REGIN 1 er landet, REGIN 2 er SSBs landsdelsinndeling, REGIN 3 er fylkene og REGIN 5 er kommunene.

Historisk utvikling:

I 1994 fattet regjeringen vedtak om inndeling i *NUTS*-regioner. Disse nivåene brukes i SSB for å levere data som faller inn under EUs konkurransedirektiv, til Eurostat.

Inndelingene NUTS 1 og NUTS 2 bryter med de inndelinger av Norge som SSB har benyttet. Bruk av disse inndelingene skaper derfor problemer i SSBs tidsserier. I tillegg er inndelingene lite hensiktsmessige for statistiske og analytiske formål. I følge uttalelse fra Kommunal- og regionaldepartementet står SSB fritt til å velge en formålstjenlig regioninndeling dersom leveransen av statistikk til Eurostat ikke krever NUTS-inndeling. SSB har derfor utarbeidet en standard for regioninndeling til felles rapportering av regionale tall som ikke faller inn under konkurransedirektivet. Tall som faller inn under konkurransedirektivet må imidlertid rapporteres etter NUTS-inndelingen. Inndelingen ble vedtatt som standard i SSB 19.03.1997.

Inndelingen:

REGIN 1 (Landet)	REGIN 2 (Landsdeler)	REGIN 3 (Fylker)	REGIN 5 (Kommuner)
Norge	Oslo og Akershus	03 Oslo	se vedlegg E
Noreg	Oslo og Akershus	02 Akershus	
Norway	Oslo and Akershus		
	Hedmark og Oppland	04 Hedmark	
	Hedmark og Oppland	05 Oppland	
	Hedmark and Oppland		
	Sør-Østlandet	01 Østfold	
	Sør-Austlandet	06 Buskerud	
	South Eastern Norway	07 Vestfold	
		08 Telemark	
	Agder og Rogaland	09 Aust-Agder	
	Agder og Rogaland	10 Vest-Agder	
	Agder and Rogaland	11 Rogaland	
	Vestlandet	12 Hordaland	
	Vestlandet	14 Sogn og Fjordane	
	Western Norway	15 Møre og Romsdal	
	Trøndelag	16 Sør-Trøndelag	
	Trøndelag	17 Nord-Trøndelag	
	Trøndelag		
	Nord-Norge	18 Nordland	
	Nord-Noreg	19 Troms	
	Northern Norway	20 Finnmark	

3.1.2 Landsdel

Generell beskrivelse:

Landsdelsinndelingen er et nivå mellom fylker og hele landet. Landsdelene består av et helt antall fylker. Norge er delt inn i 7 landsdeler.

Engelsk oversettelse:

Region

Ansvarlig etat:

SSB

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Det blir årlig publisert landsdelstall bl.a. i Statistisk årbok og i flere av publikasjonene ellers i Norges offisielle statistikk (NOS).

Koding:

Landsdelene er gitt en ensifret løpende nummerering fra 1 til 7, som starter med Oslo og Akershus og ender i Nord-Norge.

Dokumentasjon:

Inndelingen dokumenteres i det upubliserte notatet "Rapportering av regionale tall til Eurostat - ny standard for landsdelsinndeling.", LSo, 9.oktober 1997.

Den forrige landsdelsinndelingen er dokumentert i notatet "Retningslinjer for landsdelsinndeling i norsk offisiell statistikk." 1. juni 1982.

Kartmateriale:

Landsdeler består av et helt antall fylker, og kartgrunnlag for landsdeler kan derfor utledes av et fylkeskart.

Forholdet til andre inndelinger:

Landsdelene omfatter to eller flere hele fylker. *Fylkespar* kan summeres til landsdeler. Landsdelsinndelingen inngår i *REGIN*.

Historisk utvikling:

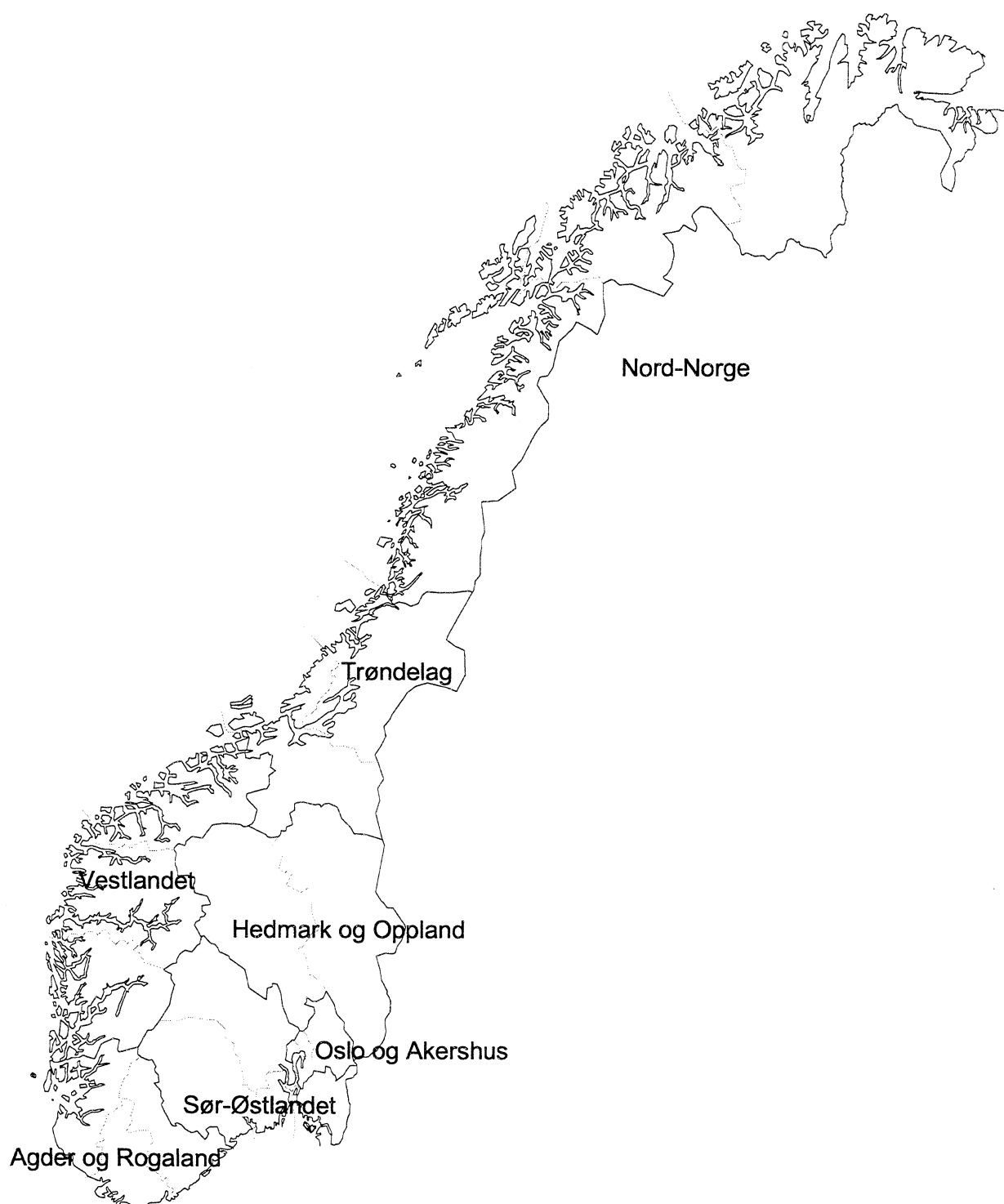
En egen standard for landsdelsinndeling ble vedtatt i SSB i 1982, etter at det ble påvist en lite ensartet bruk av landsdelsbegrepet i statistikkproduksjonen. Standarden bestod av 5 hovedlandsdeler, men med muligheter for en finere oppdeling av "Østlandet" pga. folketallet. "Østlandet" kunne deles inn i "Akershus/Oslo" og "Østlandet ellers". "Østlandet ellers" kunne også deles videre inn i "Innlandsfylkene" og "Kystfylkene".

SSB vedtok 19.03.1997 at landsdelsinndelingen skulle bestå av 7 enheter, dvs. kun den fineste inndelingen skulle benyttes. Benevnelsene "Innlandsfylkene" og "Kystfylkene" ble misvisende ettersom nivået over ("Østlandet") falt vekk, og skiftet derfor navn til henholdsvis "Hedmark og Oppland" og "Sør-Østlandet".

Inndelingen:

Fylke	Kode	Landsdel		
		Bokmål	Nynorsk	Engelsk
03 Oslo 02 Akershus	1	Oslo og Akershus	Oslo og Akershus	Oslo and Akershus
04 Hedmark 05 Oppland	2	Hedmark og Oppland	Hedmark og Oppland	Hedmark and Oppland
01 Østfold 06 Buskerud 07 Vestfold 08 Telemark	3	Sør-Østlandet	Sør-Austlandet	South Eastern Norway
09 Aust-Agder 10 Vest-Agder 11 Rogaland	4	Agder og Rogaland	Agder og Rogaland	Agder and Rogaland
12 Hordaland 14 Sogn og Fjordane 15 Møre og Romsdal	5	Vestlandet	Vestlandet	Western Norway
16 Sør-Trøndelag 17 Nord-Trøndelag	6	Trøndelag	Trøndelag	Trøndelag
18 Nordland 19 Troms 20 Finnmark	7	Nord-Norge	Nord-Noreg	Northern Norway

Figur 12. Landsdeler

3.1.3 Fylkespar

Generell beskrivelse:

Fylkesparene er sammensatt av ett eller flere «like» fylker for å utgjøre passende stratum til bruk i SSBs generelle utvalgsplan.

Engelsk oversettelse:**Ansvarlig etat:**

SSB

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for statistiske metoder og standarder

Bruksområder i SSB:

Fylkesparene inngikk i SSBs forrige utvalgsplan, og ble bl.a. brukt av Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk i forbindelse med AKU og av Seksjon for intervjuundersøkelser. Fylkesparene er nå på vei ut av bruk.

Koding:

Fylkesparene nummereres fra 1 til 11, men det finnes ingen standardkode knyttet til dem.

Dokumentasjon:

Inndelingen er dokumentert i Samfunnsøkonomiske studier nr. 33, "Prinsipper og metoder for Statistisk sentralbyrås utvalgsundersøkelser" (Statistisk sentralbyrå 1991).

Kartmateriale:

Fylkespar består av et helt antall fylker, og kartgrunnlag for fylkespar kan derfor utledes av et fylkeskart.

Forholdet til andre inndelinger:

Fylkesparene består av et eller flere hele fylker. *Landsdelene* består av ett eller flere hele fylkespar.

Historisk utvikling:**Inndelingen:**

Oslo

Akershus

Hedmark/Oppland

Østfold/Vestfold

Buskerud/Telemark

Aust-Agder/Vest-Agder/Rogaland

Hordaland/Sogn og Fjordane

Møre og Romsdal

Sør-Trøndelag/Nord-Trøndelag

Nordland

Troms/Finnmark

3.1.4 Grunnkrets/Grunnkrins

Generell beskrivelse:

Landet er delt inn i ca. 13 700 grunnkretser som igjen er gruppert sammen til ca. 1 550 *delområder*. Formålet med å dele kommunene inn i grunnkretser er å lage små, stabile geografiske enheter som kan gi et fleksibelt grunnlag for å arbeide med og presentere regionalstatistikk. Hensikten med dette er igjen å gi et mer effektivt statistisk grunnlag for kommunal og regional analyse, forvaltning og planlegging.

I tillegg til at grunnkretser skal være stabile over en rimelig tidsperiode, skal de også bestå av et geografisk sammenhengende område. Et annet hovedkriterium er at grunnkretsene bør være mest mulig ensartet når det gjelder natur og næringsgrunnlag, kommunikasjonsforhold og bygningsmessig struktur.

Engelsk oversettelse:

Basic (statistical) unit

Ansvarlig etat:

SSB fastsetter grunnkretsinnndelingen. Kommunene skal sørge for at alle adressene i Adresseregisteret i GAB er/blir gitt riktig grunnkretscode.

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

I kommuneheftene fra Folke- og bolig tellingen i 1980 (FoB80) og FoB90 er det publisert tall for bosatte, yrkesaktive etter næring og husholdninger/boliger for delområder og grunnkretser. Ellers blir det ikke publisert grunnkretsstatistikk, men det kan hentes ut befolkningsstatistikk (kjønn, alder, sivilstand osv.) på grunnkretsnivå for årene 1980 og fra 1987 til i dag fra regional databasen. (Fra 1987 til 1989 kan det ikke fremskaffes grunnkretstall for alle kommuner pga. dårlig registerkvalitet³.) I oppdragssammenheng kan det også utarbeides inntektsstatistikk, arbeidsmarkedsstatistikk og utdanningsstatistikk på grunnkretser.

Grunnkretsene er viktige enheter for aggregeringer.

SSB har utarbeidet en nabokretskatalog som viser avstand (minutters kjøretid og meter) mellom nabokretser målt mellom befolkningstyngdepunkter i grunnkretsene. Disse dataene oppdateres årlig. Nabokretsdataene er beregningsgrunnlag for kriteriet reisetid i inntektssystemer for kommunene.

Koding:

Grunnkretsnummeret er en kode på åtte posisjoner, hvorav de fire første er kommunenummeret (ledende null skal representeres). Av de fire siste posisjonene angir de to første delområdet, mens de to siste angir grunnkretsen innenfor delområdet.

Eksempel: 16010214 - fylke nr. 16 (Sør-Trøndelag), kommune nr. 1601 (Trondheim), delområde nr. 02, grunnkrets nr 0214.

Dersom SSB har data som ikke kan henføres til en bestemt grunnkrets benyttes koder med det aktuelle kommunenummeret i de fire første posisjonene og 9999 i de fire siste (f.eks. 01019999 for "Uoppgitt grunnkrets i Halden kommune").

³ Krav til kvalitet: Dersom 2,5 % eller flere av de registrert bosatte i en kommune er uplassert på grunnkrets blir det ikke laget grunnkretsstatistikk for denne kommunen.

Dokumentasjon:

Inndelingen ved folketellingstidspunkt fremkommer av Kommunehefter som har blitt publisert i forbindelse med folketellingene (f.o.m. FoB80). Grunnkretsene omtales også i rapporten "Grunnkretser, tettsteder og menigheter. Dokumentasjon 1980" (Byfuglien og Langen 1983).

Grunnkretskatalogen oppdateres pr. 1. januar hvert år i en digital katalog og i regionaldatabasen.

Kartmateriale:

Den digitale grunnkretsdatabasen forvaltes av Statens kartverk. Basen finnes i form av fylkesfiler på SOSI-format nivå 4. Grunnkretsgrensene ble første gang digitalisert i SSB i forbindelse med folke- og bolig tellingen i 1980. I forbindelse med folke- og bolig tellingen i 1990 ajourførte Statens kartverk og SSB de digitale grunnkretsgrensene. Endringer etter dette er også i hovedsak lagt inn.

Grunnlagsmaterialet er hovedsakelig hentet fra kart i målestokk 1:5 000 - 1:50 000, noe som tilsier en varierende og i mange tilfeller dårlig oppløsning.

Forholdet til andre inndelinger:

Fordi grunnkretsinnndelingen skal være mest mulig stabil, er den ikke knyttet sammen med avgrensning av tettbygde strøk, da disse grensene endres over tid. Det er ikke stilt noen krav om at grensene for grunnkretsene skal falle sammen med grensene for kirkesokn, skole- eller valgkrets. *Bydeler* som SSBs definerer dem, består av et helt antall grunnkretser. Det gjør også *delområdene*.

Historisk utvikling:

Arbeidet med å bygge opp grunnkretssystemet ble utført som et samarbeid mellom SSB og kommunene i perioden 1976-1980. Grunnkretser ble første gang tatt i bruk i SSB i 1980/81 for å presentere resultater fra Landbrukstellingene i 1979 og Folke- og bolig tellingen i 1980.

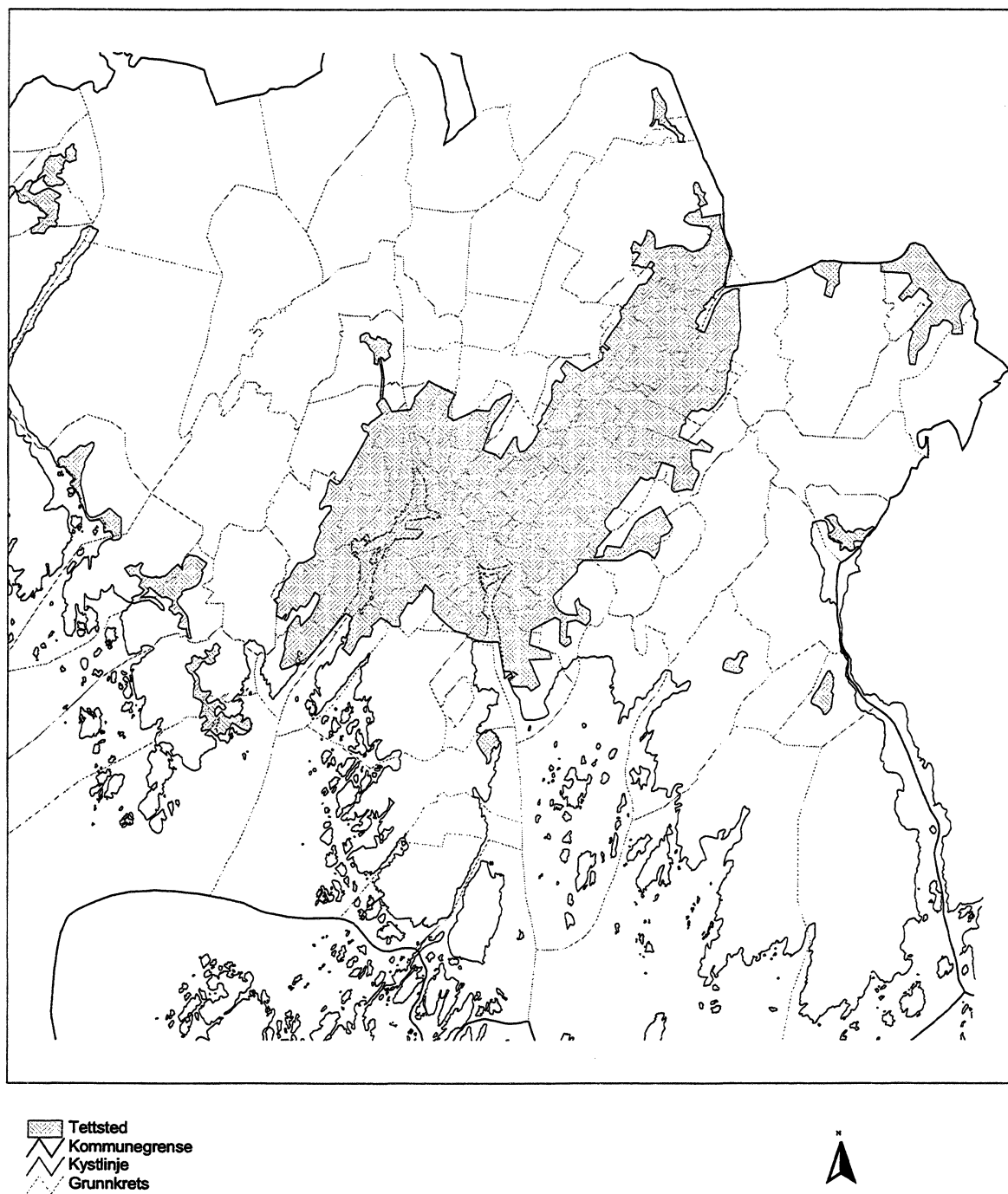
Utgangspunktet for inndelingen var som regel inndelingen i tidligere folketellingskretser som opprinnelig bygget på skolekretser.

Inndelingen:

Grunnkretskatalogen oppdateres pr. 1. januar hvert år i en digital katalog og i regionaldatabasen.

Se ellers under **Dokumentasjon**.

Figur 13. Grunnkretser og tettsteder i Fredrikstad kommune

3.1.5 Delområde

Generell beskrivelse:

Delområde er et mellomnivå mellom kommuner og grunnkretser. En slik områdeinndeling er egnet for data som blir for detaljerte på grunnkrets nivå, samtidig som den er egnet til regionale oversiktsanalyser. Det er i alt ca. 1 550 delområder.

I utgangspunktet var det et ønske om at delområdene burde ha 1 000 - 3 000 innbyggere i spredtbygde strøk og 3 000 - 6 000 i tettbygde strøk. Kommuner med under 1 000 - 2 000 innbyggere ble normalt ikke delt inn i delområder. De fleste delområdene ligger innenfor de ønskede grensene. Unntak er imidlertid gjort der kommunene hadde spesielle argumenter for eller mot deling.

Ved utarbeidelsen av delområdene ble det lagt vekt på at området hørte naturlig sammen kommunikasjonsmessig, og helst burde området være en naturlig enhet. Ofte består delområdet av et område som naturlig sogner til et tettsted eller lokalt senter i kommunen. En del steder viste det seg imidlertid vanskelig å finne enheter som hørte naturlig sammen. For å oppfylle størrelsekravet er det derfor en del delområder som er svært sammensatt.

Engelsk oversettelse:

Statistical tract

Ansvarlig etat:

SSB

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

I kommuneheftene fra Folke- og boligtellingsen 1980 (FoB80) og FoB90 er det publisert tall for bosatte, yrkesaktive og husholdninger/boliger for delområder og grunnkretser.

Koding:

Delområdenummeret er en kode på åtte posisjoner, hvorav de fire første er kommunenummeret (ledende null skal representeres). Av de fire siste posisjonene angir de to første delområdet, mens de to siste alltid skal være nuller (for å skille koden fra grunnkretsnummeret og bydelsnummeret).

Eksempel: 16010200 - fylke nr. 16 (Sør-Trøndelag), kommune nr. 1601 (Trondheim), delområde nr. 0200.

Dokumentasjon:

Inndelingen ved folketellingstidspunkt fremkommer av Kommunehefter som har blitt publisert i forbindelse med folketellingene (f.o.m. FoB80). Delområdene omtales også i rapporten "Grunnkretser, tettsteder og menigheter. Dokumentasjon 1980" (Byfuglien og Langen 1983).

Grunnkretskatalogen (med koder for delområder) oppdateres pr. 1. januar hvert år i en digital katalog og i regional databasen.

Kartmateriale:

Se *grunnkrets*.

Forholdet til andre inndelinger:

Delområdene består av et helt antall grunnkretser. De fleste kommuner er delt inn i to eller flere delområder. Ved inndelingen i delområde ble det ofte tatt utgangspunkt i tidligere kommuneinndeling, kirkesokn eller annen lokal områdeinndeling. Inndeling i bydeler samsvarer ikke med inndeling i delområde.

Historisk utvikling:

Delområdene er forholdsvis stabile. Se ellers *grunnkrets*.

Inndelingen:

Grunnkretskatalogen (med koder for delområder) oppdateres pr. 1. januar hvert år i en digital katalog og i regionaldatabasen.

Se ellers under **Dokumentasjon**.

3.1.6 Tettsted/Tettstad

Generell beskrivelse:

Et tettsted er en regional avgrensning som er viktig for å beskrive urbansieringen i Norge. Et tettsted er kjennetegnet av en viss befolknings- og bosettingstetthet, og tettstedet inneholder gjerne visse senterfunksjoner (handel, off. og privat tjenesteyting) for et større omland. Skillet mellom bosettingsformene tett og spredt brukes i mange analyser som en viktig variabel for å forklare variasjoner i sosiale, miljømessige og demografiske forhold.

Følgende krav er lagt til grunn ved inndeling av tettsteder:

1. En hussamling skal registreres som tettsted dersom det bor minst 200 personer der (ca. 60-70 boliger).
2. Avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter. Det er tillatt med et skjønnsmessig avvik utover 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan bebygges. Dette kan f.eks. være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som elver eller dyrkbare områder. Husklynger som naturlig hører med til tettstedet tæses med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen.

Tettsteder er geografiske områder som har en dynamisk avgrensning, og antall tettsteder og deres yttergrenser vil endre seg over tid avhengig av byggeaktivitet og befolkningsutvikling. Pr. 1.1.97 er det 889 tettsteder i Norge.

Tettsteder kan deles inn i klasser etter antall innbyggere.

Engelsk oversettelse:

Urban settlement

Ansvarlig etat:

Statistisk sentralbyrå

Ansvarlig seksjon i Statistisk sentralbyrå:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i Statistisk sentralbyrå:

SSB har utarbeidet tettstedsstatistikk basert på folke- og boligtellinger i 1980 og 1990. Fra og med 1990 har det blitt utarbeidet befolkningsstatistikk pr. 1 januar hvert år. For årene 1987 - 1989 kan det utarbeides befolkningstall for tettstedene i et utvalg kommuner (kun fordeling på tettbygd/spredtbygd).

Tettstedstatistikk publiseres bl.a. i Statistisk årbok, Nordisk Statistisk årbok, Folke- og boligtellinger 1980 og 1990, og brukes ellers i tabellproduksjon, analyse og brukeropdrag.

Koding:

Hvert tettsted er kodet med et løpenummer på fire posisjoner. Løpenummeret skal representeres med ev. ledende null(er).

Eksempel: 5001 Bergen

Dokumentasjon:

Definisjonen av tettsteder er bl.a. gjengitt i rapporten "Statistikk for tettsteder" (Statistisk sentralbyrå 1986). Se også under **Historisk utvikling**.

Adresseregisteret i GAB registrerer koden tett eller spredt for alle adresser. Denne registreringen bygger på avgrensningen av tettstedet. Tett/spredt-koden i GAB er grunnlaget for Statistisk sentralbyrås befolkningsstatistikk for tettsteder og for tett- og spredtbygde strøk.

Tettsteds grensene har vanligvis blitt revidert i forbindelse med folke- og bolig tellingene hvert 10. år. Siste gjennomgang av tettsteds grensene ble gjennomført i 1994 og 1995, ved en revisjon av det arbeidet som ble utført med tellingen i 1990. Kommunene utarbeidet forslag til tettsteds grenser basert på lokalkunnskap og kriteriene i SSBs definisjon. SSB har kun endret på kommunens forslag til tettsteds grenser der grensene åpenbart er trukket for vidt eller strammet for mye inn i forhold til definisjonen.

Kartmateriale:

Tettsteds grensene foreligger på kartmateriale og er digitalisert (grenser pr. 1994/95). Statistisk sentralbyrå forvalter dette kartmaterialet.

Forholdet til andre inndelinger:

Den dynamiske tettsteds inndelingen er en helt annen type inndeling enn den administrative inndelingen i kommuner og grunnkretser. Tettsteds avgrensningen er helt uavhengig av grunnkrets inndelingen, og kan gå på tvers av kommune- og fylkes grensene (se eksempel i figur 13).

De tettbygde strøkene i inndelingen i *bostedsstrøk* bygger på tettsteds avgrensningen. SSB benytter seg av en standard klassifisering av tettstedene etter innbyggertall (GSK/Har, 28/4-83, upublisert notat i SSB):

200 - 1 999 innbyggere
2 000 - 19 999 innbyggere
20 000 - 99 999 innbyggere
100 000 eller flere innbyggere

Historisk utvikling:

Før 1845 ble byer (kjøpsteder og ladesteder) regnet som tettbygde strøk.

Fra 1845 til 1950 ble begrepet tettbygde strøk utvidet til også å innbefatte andre hussamlinger utenom byer. For å registrere ulike typer hussamlinger i herredene ble det ved folketellingene før 1950 satt krav om at en hussamling skulle ha minst 100 hjemmehørende personer eller minst 20 bosteder. Definisjonen sa ikke noe om hvilken grad av tettboddhet som skulle til for at et område skulle regnes som hussamling. Dermed var det overlatt til den enkelte tellers skjønn å avgjøre hvor grensen mellom hussamlingen og den spredte befolkningen skulle gå.

Ved folketellingen i 1950 forsøkte en i stedet å arbeide for at det skjønn som definisjonen forutsatte, skulle bli utøvd mest mulig ensartet. Statistisk sentralbyrå var allikevel ikke tilfreds med de kriterier som var lagt til grunn for å avgrense "tett bebyggelse".

Ved folketellingen i 1960 ble professor Hallstein Myklebost engasjert for å utarbeide en presis tettsteds definisjon og å få innført en ensartet praksis over hele landet. Tettsteds avgrensningen ble knyttet direkte til inndelingen i folketellingskretser, slik at hele bebyggelsen i kretsene enten var tett eller spredt. Som tettbygde strøk i herredene regnet en husklynger med minst 200 hjemmehørende personer der husene normalt ikke ligger i større avstand enn 50 m fra hverandre. Mindre husklynger (satellitter) som naturlig hørte med til den større husklyngen (kjernen) ble regnet med til "kjernen" i tettstedet selv om avstanden var over 50 m. Forutsetningen var at "kjernen" hadde minst 200 innbyggere. All bebyggelse i bykommunene ble regnet som tettbebyggelse, bortsett fra i Oslo, Moss og Kongsberg der det

ble skilt mellom tett og spredt bebyggelse. Husklynger som ikke ligger i ett med større byer ble regnet med til byen (tettstedet) dersom minst 1/3 av yrkesbefolkningen hadde fast arbeid i byen. Myklebost innførte også et kriterium om at dersom minst 25 % av yrkesbefolkningen var sysselsatt i jord- eller skogbruk i hussamlingen, tilfredsstilte ikke hussamlingen tettstedskriteriene. Denne regelen ble ikke benyttet av SSB i 1960-tellingen.

Ved folketellingen i 1970 ble samme praktiske framgangsmåte som i 1960 benyttet, men definisjonen ble endret på ett punkt. Hussamlinger som lå atskilt fra et større tettsted, og der 1/3 av de yrkesaktive arbeider i det større tettstedet, ble ikke lenger regnet med i det større tettstedet. Dette innebar at steder som f. eks. Kløfta, Sponvika og Mjøndalen ble skilt ut som egne tettsteder.

Ut fra nye krav til statistikk på kretsnivå ble det i løpet av 1970-tallet sett på som uheldig at kretsinnstillingen ble knyttet til avgrensningen av tettsteder. I forbindelse med folketellingen i 1980 ble alle bebodde adresser i landet gitt en kode for tett/spredt i et adresseregister (forløperen til adressedelen i GAB-registeret). Kommunene har ansvar for å gi adressene riktig tett/spredt kode. Det er videre bygd opp et tettstedsregister som grupperer samme tettbebyggelse i de enkelte grunnkretser til tettsteder (Byfuglien og Langen 1983).

SSB er nå i ferd med å avslutte et prosjekt der en har utviklet en ny metode for avgrensning av tettsteder, basert på bruk av geografiske informasjonssystemer og analyser av bygningsdata fra GAB-registeret og befolkningsdata fra DSF. Metoden gjør det mulig å avgrense tettstedet mer automatisk og uten bruk av lokalt skjønn. Metoden åpner også for en hyppigere oppdatering av tettstedene enn det som har vært til nå. I hovedsak vil SSBs definisjon av tettsteder opprettholdes. Metoden er planlagt tatt i bruk i forbindelse med Folke- og bolig tellingen i år 2000.

Inndelingen:

En digital katalog over tettstedene foreligger i SSB.

3.1.7 Bostedsstrøk/Bustadstrøk

Generell beskrivelse:

Bostedsstrøk benyttes som fellesnavn på spredtbygd og tettbygd strøk. Bostedsstrøk er en viktig variabel for å forklare variasjoner i bl.a. sosiale, befolkningsmessige og miljømessige forhold. Bostedsstrøk tar utgangspunkt i definisjonen av tettsted, og skiller mellom tettbygde og spredtbygde strøk. Tettbygde strøk er de områdene som omfattes av tettsteder, og spredtbygde strøk er alle områder utenfor. F.eks. vil summen av antall bosatte i de enkelte tettsteder innenfor en kommunegrense tilsvare antall personer bosatt i tettbygde strøk i kommunen.

Engelsk oversettelse:

Densely/sparsely populated areas

Ansvarlig etat:

Statistisk sentralbyrå

Ansvarlig seksjon i Statistisk sentralbyrå:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Som for *tettsteder*

Koding:

Bostedsstrøk tett eller spredt registreres med henholdsvis “t” eller “s” i GAB-registeret.

Dokumentasjon:

Bostedsstrøkene er dokumentert i upublisert notat i SSB (GSk/Har, 28/4-83).

Kartmateriale:

Se *tettsteder*.

Forholdet til andre inndelinger:

Tettbygde strøk er de områdene som omfattes av *tettsteder*, og spredtbygde strøk er alle områder utenfor. Det benyttes en standard klassifisering av tettsteder etter innbyggertall (se *tettsteder*).

Historisk utvikling:

Inndelingen:

Spredtbygde strøk (uavhengig av folketall)

Tettbygde strøk:

200 - 1 999 bosatte

2 000 - 19 999 bosatte

20 000 - 99 999 bosatte

100 000 eller flere bosatte

3.1.8 Handelsområde

Generell beskrivelse:

Standard for handelsområder er en hierarkisk inndeling av landet i 4 handelsfelt, 23 handelsområder og 104 handelsdistrikter. Handelsdistriktene består av en eller flere hele kommuner, og utgjør et regionalt nivå mellom kommune og fylke.

Inndelingen tar utgangspunkt i varehandelen og dens tilhørighet til sentra av ulik størrelse. Det viktigste grunnlaget for inndelingen er mønsteret i den innenlandske vareomsetningen, bosettingen og kommunikasjonsforholdene.

SSB planlegger en revisjon av og samordning mellom *prognoseregioner* og handelsdistrikt og ev. *arbeidsmarkedsregioner*. Et slikt regionalt mellomnivå mellom kommune og fylke kan utgjøre SSBs forslag til en *NUTS 4* analog inndeling.

Engelsk oversettelse:

The division into trade fields, trade areas and trade districts.

Ansvarlig etat:

SSB

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Inndelingen brukes til bedriftstelling og til annen statistikk som skattestatistikk, transportstatistikk mv.

Koding:

Koden bygger på inndelingens hierarkiske struktur. Landet er delt inn i fire handelsfelt som hvert gis en en-posisjonskode: 1 og 2 Østre handelsfelt, 3 Vestre handelsfelt, 4 Midtre handelsfelt og 5 Nordre handelsfelt.

Handelsfeltene er igjen delt inn i handelsområder som kodes med to posisjoner, der den første svarer med koden til handelsfeltet området hører inn under.

Handelsdistriktene er de minste regionene i inndelingen og kodes med tre posisjoner. De to første posisjonene i handelsdistriktet er de samme som koden for handelsområdet distriktet hører inn under.

Eksempel:

1-2 Østre handelsfelt
11 Østfoldbyenes handelsområde
111 Halden handelsdistrikt

Dokumentasjon:

Inndelingen dokumenteres i Standard for Handelsområder (Statistisk sentralbyrå 1989).

Det har ikke blitt gjort noen endringer i inndelingen i felt, områder og distrikter etter 1966, men det er flere ganger utgitt reviderte utgaver der en har korrigert for endringer i kommuneinndelingen.

Figur 14. Handelsområder

Kartmateriale:

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1987) for handelsfelt, handelsområder og handelsdistrikt i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge (Statens kartverk 1988). Grensene finnes i digital form hos SK tilpasset målestokkområdet 1:3 mill.

Handelsdistriktene består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlag for handelsdistrikt, handelsområde og handelsfelt kan derfor utledes av et kommunekart.

Forholdet til andre inndelinger:

Standard for handelsområders inndelinger består av en eller flere kommuner.

Handelsdistriktene består av en eller flere kommuner. Kommunene tilhører som regel samme fylke (unntak: Oslo handelsdistrikt). Handelsdistriktsinndelingen har fellestrekk med inndelingen i *prognoseregioner* og *arbeidsmarkedsregioner*. De nevnte inndelingene er funksjonelle regioner bygget på kontakt mellom sentrum og omland i forbindelse med sysselsetting, samferdsel og tjenesteyting.

Handelsområdene og handelsfeltene kan omfatte hele eller deler av ett eller flere fylker.

Historisk utvikling:

Som geografisk enhet mellom fylke og kommune hadde man tidligere fogderiene (f.eks. Jæren, Sunnmøre, Namdalen), som ofte var områder med vesentlige fellestrekk (homogene regioner) og høy grad av indre samhörighet (livsromsregioner). Etterhvert som kommunikasjonsforholdene og senterstrukturen endret seg, ble denne inndelingen mindre aktuell. Sentrerte regioner (funksjonelle regioner) ble mer formålstjenlige. Disse regionene skulle svare til influensområdene for større og mindre tettsteder.

Handelsområdestandarden dekker både behovet for en geografisk enhet mellom fylke og kommune og for et alternativ til den tradisjonelle inndelingsskala: kommune - fylke - landsdel - hele landet.

SSBs første standard for handelsområde ble fastlagt i 1956. I 1966 foretok SSB en omfattende revisjon av standarden for å tilpasse den til de endringene som hadde funnet sted i den innenlandske vareomsetningen og i bosettings- og kommunikasjonsforholdene. Handelsdistriktene ble bl.a. tilpasset fylkene og nye planleggingsregioner. Revisjonen resulterte i 4 handelsfelt, 23 handelsområder og 104 handelsdistrikter pluss Svalbard. Siden har det kun blitt utgitt reviderte utgaver der en har korrigert for endringer i kommuneinndelingen.

Inndelingen:

Inndelingen er dokumentert i Statistisk sentralbyrå (1989): *Standard for handelsområder*

3.1.9 Prognoseregion

Generell beskrivelse:

Prognoseregion er et nivå mellom kommune og fylke. Prognoseregionene ble utarbeidet for bruk i arbeidet med analyse og framskriving av befolkningens regionale fordeling, flytting og arbeidsmarkeder. Kommunene er gruppert med sikte på å avgrense sammenhengende arbeidsmarkedsregioner. Det viktigste datagrunnlaget ved etableringen av enhetene var pendlingsopplysninger fra Folke- og bolig-tellingen 1980.

SSB planlegger en revisjon av og samordning mellom prognoseregioner og *handelsdistrikt* og ev. *arbeidsmarkedsregioner*. Et slikt regionalt mellomnivå mellom kommune og fylke kan utgjøre SSBs forslag til en NUTS 4-analog inndeling (se side 69).

Engelsk oversettelse:

Forecast region

Ansvarlig etat:

SSB

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for demografi og levekårsforskning

Bruksområder i SSB:

Prognoseregioner er en inndeling for analytiske formål. Den brukes i SSBs befolkningsframskrivinger, arbeidskraftundersøkelser og flytteanalyser.

Koding:

Koden er på 3 posisjoner. Koden skal representeres med ev. ledende null. De to første posisjonene svarer til fylkesnummeret. Den tredje posisjonen er et fortløpende siffer innen fylket.

Eksempel: 042 Kongsvinger

Dokumentasjon:

Inndelingen er dokumentert i Statistisk sentralbyrå (1984).

Kartmateriale:

Kart over prognoseregionene er vist i Statistisk sentralbyrå (1984).

Prognoseregionene består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlag for prognoseregionene kan derfor utledes av et kommunekart.

Forholdet til andre inndelinger:

En prognoseregion består av en eller flere hele kommuner i samme fylke. Regionene er geografisk sammenhengende.

Inndelingen i prognoseregioner har fellestrekk med inndelingene i *handelsdistrikter* og *arbeidsmarkedsregioner*. De nevnte inndelingene er funksjonelle regioner bygget på kontakt mellom sentrum og omland i forbindelse med sysselsetting, samferdsel og tjenesteyting.

Historisk utvikling:

Det konkrete grunnlaget for inndelingen var de eksisterende primære prognoseregionene.

Prognoseregionene ble utarbeidet i 1983-84, og antallet var da 97. I 1993 ble den ene prognoseregionen (021 Oslo) som omfattet fylkene Oslo og Akershus delt i 5 (021 Follo, 022 Asker/Bærum, 023 Nedre Romerike, 024 Øvre Romerike, 031 Oslo) slik at antall prognoseregioner ble 101. Endringer i kommunestrukturen siden 1984 har ikke medført grenseendringer for prognoseregionene.

Inndelingen:

Se vedlegg E

3.1.10 Kommunklasse

Generell beskrivelse:

Hovedformålet med klassifiseringen er å dekke behovet for en allmenn kommunegruppering i offisiell norsk statistikk. Den tar sikte på å være til nytte i analyser der en studerer ulikhet mellom kommunetypen som varierer fra sterkt bymessig pregede områder til perifert beliggende områder med ensidig næringsliv, med ulike mellomvarianter. Klassifiseringen kan gi en mer helhetlig oversikt over de regionale variasjonsmønstrene.

Klassifiseringen er utarbeidet i to versjoner som skiller seg fra hverandre ved detaljeringsnivå. For det første er kommunene inndelt i et antall *grunnklasser* etter en forholdsvis detaljert karakterisering av den enkelte kommune. Ved grunnklassifiseringen blir hver kommune tillagt en treleddet grunnkode som bygger på tre kriterier; næringstilknytning, bosettingstetthet og sentralitet. Kommunene er deretter gruppert i en sammenfattende *hovedklassifisering* i sju kommunetyper basert på grunnkoden.

De ulike kriteriene i som inngår i denne klassifiseringen kan også benyttes hver for seg, uavhengig av hverandre. Særlig er kriteriet *sentralitet* mye brukt for klassifisering av kommuner i oppdragssammenheng.

Engelsk oversettelse:

Standard Classification of Municipalities

Ansvarlig etat:

SSB

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Standard for kommuneklassifisering brukes i publisering, tabellproduksjon, figurer, analyse og til brukeroppdrag.

Koding:

Ved grunnklassifiseringen blir hver kommune tillagt en treleddet grunnkode, der:

- første ledd i grunnkoden representerer *næringstilknytningen* (yrkesbefolkningens relative fordeling på de enkelte næringer),
- andre ledd representerer *bosettingstetthet* i kommunen som helhet, basert på prosent av befolkningen som bodde i tettbygde strøk ved folketellingstidspunktet. Skalaen går fra 0 til 9 (0% til 100%).
- og siste ledd representerer kommunens *sentralitet*. Sentralitetskoden er på to posisjoner.

Med sentralitet menes en kommunes geografiske beliggenhet sett i forhold til et senter hvor det finnes sentrale funksjoner. Disse sentra er delt inn i tre nivåer hvorav nivå tre er tettsteder med funksjoner som et landsdelsenter. Basert på reisetid til sentra på de ulike nivåene har en delt kommunene inn i fire sentralitetsnivå. Sentralitet 0 er f.eks. kommuner som ikke omfatter tettsteder på noen av de tre nivåene, og som ligger mer enn 75 minutters (for Oslo 90 minutter) reisetid fra tettsteder på nivå 3, mer enn 60 minutters reisetid fra tettsted på nivå 2 og mer enn 45 minutters reisetid fra tettsted på nivå 1.

I tillegg til inndeling av kommunene i fire sentralitetsnivåer, blir det markert hvorvidt kommunen har en reisetid på mindre enn 2 ½ time (for Oslo: 3 timer) til sentrum i nærmeste tettsted på nivå 3. Der- som det er tilfelle blir det markert med en A i sentralitetsbetegnelsen. De andre kommunene er markert med en B.

Eksempel: TI-6-1A (Kongsvinger)

TI = De tjenesteytende næringer sysselsetter flere enn de vareproduserende næringer, men høyst dobbelt så mange. Primærnæringene og bygg og anlegg sysselsetter hver for seg færre enn industri.

6 = 60,0 - 69,9 prosent av innbyggerne er bosatt i tettbygde strøk

1A = Kommunen omfatter et tettsted på nivå 1 eller ligger innenfor 45 minutters reisetid til et slikt tettsteds sentrum. Samtidig ligger kommunen innenfor en reisetid på 2 ½ time (for Oslo: 3 timer) til et tettsted på nivå 3.

Hovedklassifiseringen av kommunene gjøres på grunnlag av grunnkodens første og siste ledd, næringstilknytning og sentralitet. Bosettingstetthet er utelatt fra hovedklassifiseringen av hensyn til behovet for et oversiktlig antall klasser.

Dokumentasjon:

Inndelingen dokumenteres i Statistisk sentralbyrå (1994b) NOS C 192.

Standarden oppdateres vanligvis i forbindelse med folketellingene.

Kartmateriale:

Kommuneklassifiseringen består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlag for kommuneklassene kan derfor utledes av et kommunekart.

Forholdet til andre inndelinger:

Følger kommuneinndelingen ved at hver kommune blir plassert i en klasse. Klassene utgjør ikke sammenhengende områder.

Historisk utvikling:

Den enkleste og mest brukte kommuneklassifisering i Norge i første halvdel av dette århundre, var inndelingen i by-land. De kommuner som hadde administrativ bystatus ble gruppert sammen, mens alle de øvrige kommuner utgjorde "land"-gruppen. I dag er skillet mellom by- og herredskommuner imidlertid lite relevant, mest fordi kommunenes administrative status ikke er noen god indikator for å skille mellom de urbaniserte og de mindre utbaniserte strøk (se side 20).

Etter folketellingen i 1950 utarbeidet SSB en ny kommunegruppering der en skiller mellom tettbygde og spredtbygde herredskommuner (utifra hvor stor del av befolkningen som var bosatt i hussamlinger med minst 200 personer, se *tettsteder*). I forbindelse med folketellingen i 1970 ble det utarbeidet en klassifisering som bygde på tre kriterier; næringsstruktur, bosettingstetthet og sentralitet. Standard for kommuneklassifisering fra 1985 bygde i hovedsak på de samme prinsippene. Det var imidlertid en del endringer i kriteriene som utviklingen fra 1970 til 1980 hadde gjort nødvendige. Samtidig hadde næringsstruktur og bosettingsmønster endret seg i mange kommuner i de ti årene. I den siste revisjonen er kun noen mindre justeringer foretatt; næringstilknytningen (tidl. kalt næringsstruktur) omfatter nå alle næringer: Innenfor tjenesteyting markeres det om en har over gjennomsnittlig andel sysselsatt innen privat tjenesteyting, grensen mellom nivå 1 og 2 for tettstedene er flyttet fra 10 000 til 15 000, og arbeidsreiseavstand regnes etter raskeste reisemåte (unntatt fly).

Inndelingen:

Inndelingen er dokumentert i Statistisk sentralbyrå (1994b), NOS "Standard for kommuneklassifisering 1994".

3.1.11 Sentralitet

Generell beskrivelse:

Sentralitet inngår som ett av kriteriene i SSBs Standard for kommuneklassifisering. Med sentralitet menes en kommunes geografiske beliggenhet i forhold til et senter hvor det finnes funksjoner av høy orden (sentrale funksjoner). De sentrale funksjoner lokaliseres først og fremst til tettsteder, og tettstedene deles inn i tre grupper etter folketall og tilbud av funksjoner. F.eks. skal tettstedene på nivå 3 vanligvis ha et folketall på minst 50 000 og ellers ha funksjoner som et landsdelsenter. Det er 4 hovednivåer for sentralitet, kodet 3-0, alt etter reisetid fra de forskjellige sentertypene.

I tillegg til denne inndelingen, har en også villet markere om kommunen ligger slik til at det er mulig å gjennomføre leilighetsvise dagsreiser til et tettsted på nivå 3 innenfor en rimelig reisetid og kostnader. Alle kommuner som har en reisetid på mindre enn 2 ½ time (for Oslo: 3 timer) til sentrum i nærmeste tettsted på nivå 3, er markert med en A i sentralitetsbetegnelsen. De andre kommunene er markert med en B.

Engelsk oversettelse:

Centrality

Ansvarlig etat:

SSB

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Inndelingen i sentralitet har i SSB blitt brukt i publikasjoner (f.eks. valgstatistikk), forskning og analyse. Den benyttes også i oppdrag, bl.a. for departementene.

Koding:

Koden består av to posisjoner; første posisjon med verdi 0, 1, 2 eller 3 og andre posisjon med verdi A eller B. Første posisjon i koden kan imidlertid brukes alene.

3 = Sentrale kommuner	(Central municipalities)
2 = Noe sentrale kommuner	(Fairly central municipalities)
1 = Mindre sentrale kommuner	(Less remote municipalities)
0 = Minst sentrale kommuner	(Remote municipalities)

A = Mindre enn 2 ½ time (for Oslo: 3 timer) til sentrum i nærmeste tettsted på nivå 3

B = De andre kommunene

Dokumentasjon:

Inndelingen dokumenteres i Statistisk sentralbyrå (1994b) NOS C 12 (Standard for kommuneklassifisering).

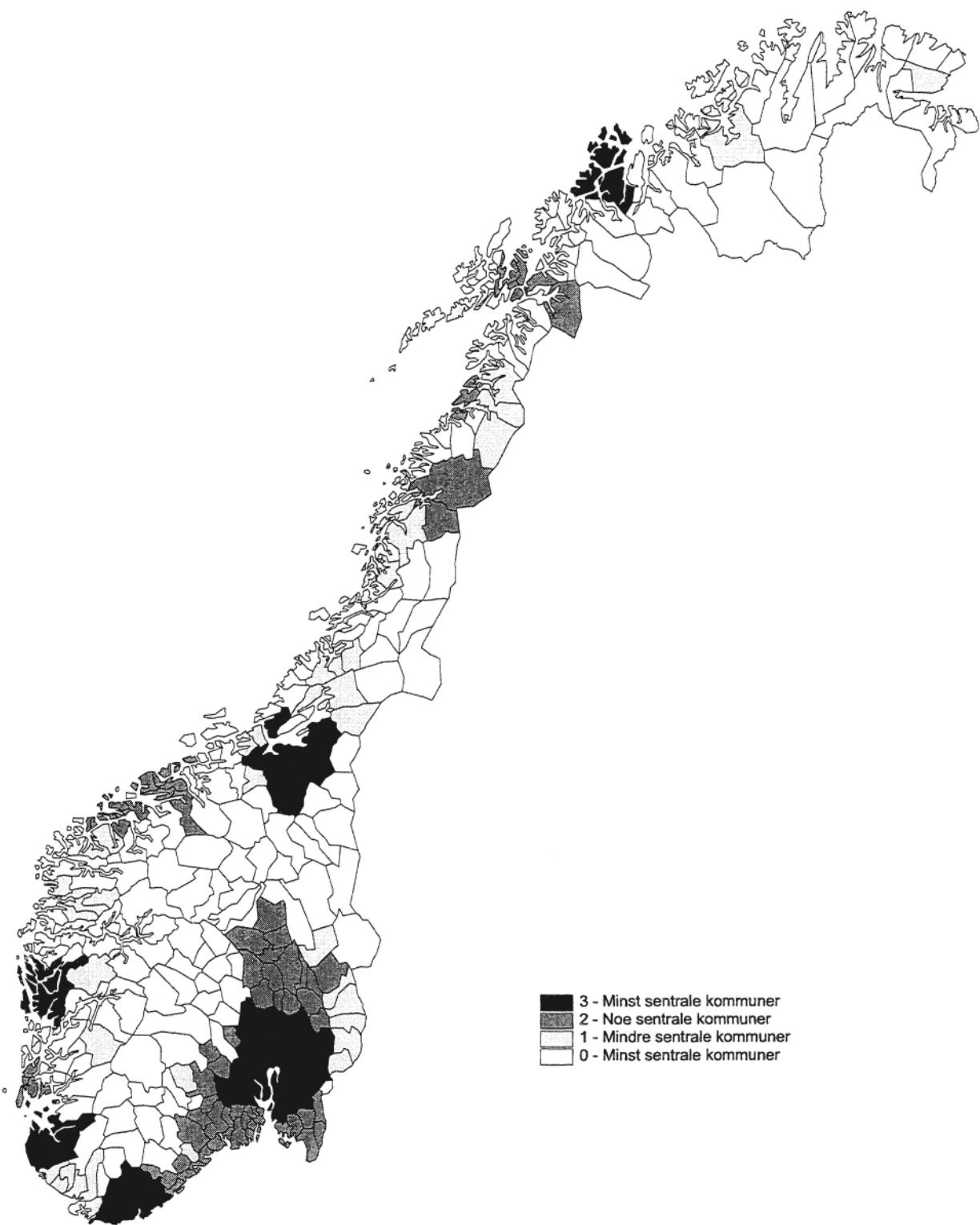
Kartmateriale:

Kartgrunnlaget kan utledes av et kommunekart.

Forholdet til andre inndelinger:

Klassifiseringen følger kommuneinndelingen ved at hver kommune blir plassert i en klasse. Klassene utgjør ikke sammenhengende områder. Klassifisering av kommuner etter sentralitet er ett av tre kriterier i SSBs *standard for kommuneklassifisering*.

Figur 15. Klassifisering av kommuner etter sentralitet

På oppdrag for Finansdepartementet utarbeidet SSB på midten av 1990-tallet en finere inndeling av kommunene på sentralitetsnivå 3.

Historisk utvikling:

Sentralitetskode har vært en del av *standard for kommuneklassifisering* som ble utarbeidet i forbindelse med folketellingen i 1970 (Statistisk sentralbyrå 1975). Grensen mellom tettsteder på nivå 1 og 2 når det gjelder folketall, ble flyttet fra 10 000 til 15 000 ved revisjonen i 1994. Dette ble gjort for å redusere de interne forskjellene på nivå 2.

Inndelingen:

En kommune har sentralitet 3 når dens befolkningstyngdepunkt ligger innenfor 75 minutters reisetid (90 minutter for Oslo) fra et tettsted med minimum 50 000 innbyggere (med raskeste transportmiddel unntatt fly). Sentralitet 2 betyr at det er maksimum 60 minutters reisetid til et tettsted med minimum 15 000 innbyggere. Sentralitet 1 vil si at det er maksimum 45 minutters reisetid til et tettsted med minimum 5 000 innbyggere. Kommuner som ikke oppfyller noen av disse kriteriene får sentralitet 0.

Inndelingen er ellers dokumentert i Statistisk sentralbyrå (1994b) NOS C 192.

3.1.12 Klassifisering av kommuner etter innbyggertall/Klassifisering av kommuner etter innbyggjartal

Generell beskrivelse:

Fra 1998 av benytter Statistisk sentralbyrå seg av en standard inndeling av kommunene etter innbyggertall. Denne gjelder for alle statistikkområder.

Engelsk oversettelse:

Classification of municipalities by population size

Ansvarlig etat:

SSB

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Ved publisering av statistikk basert på inndeling av kommuner etter befolkningsstørrelse skal denne inndelingen legges til grunn.

Koding:

De forskjellige klasseinndelingene nummereres fra 1 til 6. Klasse 1 er kommuner med færrest innbyggere, mens klasse 6 er kommuner med flest innbyggere. Klasse 5 og 6 underinndeles i a og b.

Dokumentasjon:

Inndelingen er første gang dokumentert her.

Kartmateriale:

Forholdet til andre inndelinger:

Klassifiseringen skiller seg fra den som brukes for *tettbygde strøk*.

Historisk utvikling/endringer:

Inndelingen ble vedtatt i SSB 21.01.1998. Det har tidligere ikke vært en standard for kommunestørrelse, og seksjonene i SSB har brukt ulike grupperinger.

Inndeling:

Klasse 1	Under 2 000 innbyggere
Klasse 2	2 000 - 4 999 innbyggere
Klasse 3	5 000 - 9 999 innbyggere
Klasse 4	10 000 - 19 999 innbyggere
Klasse 5	20 000 - 49 999 innbyggere
Klasse 5a	20 000 - 29 999 innbyggere
Klasse 5b	30 000 - 49 999 innbyggere
Klasse 6	50 000 eller flere innbyggere
Klasse 6a	50 000 - 299 999 innbyggere
Klasse 6b	300 000 eller flere innbyggere

Den detaljerte eller den overordnede inndelingen velges etter behov.

3.1.13 Distriktsinndeling av ordrerreserve i bygg og anlegg

Generell beskrivelse:

Distriktsinndelingen er utarbeidet i samarbeid med Landsforeningen for bygg og anlegg. Den deler landet opp i 9 distrikter. Distriktene består alle av hele fylker. Rogaland og Møre og Romsdal er de eneste fylkene som er egne distrikt.

Engelsk oversettelse:

Ansvarlig etat:

SSB

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for bygg- og tjenestestatistikk

Bruksområder i SSB:

Inndelingen brukes ved publisering av den kvartalsvise ordrestatistikken for bygge- og anleggsvirksomhet. Dette er en indeks som har blitt publisert siden 1977.

Koding:

Det benyttes ingen standardkoding for denne inndelingen.

Dokumentasjon:

Inndelingen er dokumentert i skjema RA-1506, kvartalsvis ordrestatistikk for bygg og anlegg.

Kartmateriale:

Distriktsinndelingen består av et helt antall fylker, og kartgrunnlaget kan derfor utledes av et fylkeskart.

Forholdet til andre inndelinger:

Alle distriktene består av ett eller flere hele fylker.

Historisk utvikling:

Inndelingen:

Oslo, Akershus og Østfold
Hedmark og Oppland
Telemark, Vestfold og Buskerud
Aust- og Vest-Agder
Rogaland
Hordaland og Sogn og Fjordane
Møre og Romsdal
Sør- og Nord-Trøndelag
Nordland, Troms og Finnmark

3.1.14 Regional inndeling av bruktboligpriser

Generell beskrivelse:

Den regionale inndelingen av bruktboligpriser har til hensikt å skille ut regioner med noenlunde homogent boligmarked. Samtidig må det være et visst antall omsetninger av brukte boliger hvert kvartal i de ulike regionene. Standarden deler landet inn i fire regioner.

Engelsk oversettelse:

Ansvarlig etat:

SSB

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for bygg- og tjenestetatistikk

Bruksområder i SSB:

Brukes ved publisering av prisindeksen for brukte boliger.

Koding:

Sone 1 - 4.

Dokumentasjon:

Inndelingen er dokumentert i rapporten "Prisindekser for boligmarkedet" (Lillegård 1994).

Kartmateriale:

Regionene består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlag for inndelingen kan utledes av et kommunekart.

Forhold til andre inndelinger:

Regionene består av flere hele kommuner.

Historisk utvikling:

Inndelingen:

Sone 1: Oslo og Bærum kommuner

Sone 2: Resten av Akershus fylke

Sone 3: Bergen, Trondheim og Stavanger kommuner

Sone 4: Resten av landet

3.1.15 Geografisk gruppering av prisrapportører til byggekostnadsindeksen

Generell beskrivelse:

Geografisk gruppering av prisrapportører til byggekostnadsindeksen brukes til å vekte sammen prisindekser fra ulike geografiske områder. Områdene skal ha noenlunde likt prisnivå for byggevarer. Grupperingen deler Norge inn i 4 områder.

Engelsk oversettelse:

Ansvarlig etat:

SSB

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for bygg- og tjenestetatistikk

Bruksområder i SSB:

Grupperingen brukes kun i produksjon. Områdene gis den vekten som omsetningen av de ulike varene har i de forskjellige områdene.

Koding:

Det benyttes ingen standardkoding for denne inndelingen.

Dokumentasjon:

Grupperingen er kun dokumentert i produksjonsrutinen.

Kartmateriale:

Områdene består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlaget kan derfor utledes av et kommunekart.

Forhold til andre inndelinger:

Områdene bygger på inndelingen i *handelsfelt*, men Oslo kommune er skilt ut som en egen enhet.

Historisk utvikling:

Inndelingen:

Oslo kommune

Østre handelsfelt unntatt Oslo

Vestre og midtre handelsfelt

Nordre handelsfelt

3.2 Statistiske inndelinger over landssnivå

- Land i utenrikshandelsstatistikken/Land i utanrikshandelstatistikken
- Land og statsborgerskap i personstatistikken/Land og statsborgarskap i personstatistikken
- Verdensdeler/Verdsdelar

Når det gjelder de inndelingene som strekker seg utover Norges grenser, har Norge og SSB varierende grad av innflytelse. For landlister vil selve inndelingen av land avhenge av statistikkområde og praksisen i andre land (for å øke sammenlignbarheten ved rapportering til f.eks. Eurostat og FN). Områder uten befolkning vil f.eks. være irrelevante å ha med på en landliste som skal brukes i befolkningsstatistikk.

Også grupperinger av land kan variere ut fra formålet med statistikken. For verdensdeler er inndelingen standardisert, slik at avvik fra standarden skal fremgå ved publisering. I sammenheng med bl.a. innvandringsstatistikk er det funnet hensiktsmessig å bruke andre grupperinger av land. Noen eksempler er Norden, Vest-Europa, Øst-Europa, “den tredje verden”, “vestlige land” og “ikke-vestlige land”. Dette omtales bl.a. i Vassenden (1997). Grupperinger basert på medlemskap i organisasjoner, f.eks. EØS, EFTA og EU, kan også forekomme i norsk offisiell statistikk. SSB har pr. i dag ikke vedtatt noen standarder for andre landgrupperinger enn verdensdelene, men saken vil bli behandlet.

3.2.1 Land i utenrikshandelsstatistikken/Land i utanrikshandelsstatistikken

Generell beskrivelse:

Standarden for land i utenrikshandelsstatistikken brukes i statistikk over handel med varer. Der opplyses det bl.a. avsenderland og bestemmelsesland for en vare.

Ved publisering av handel etter land benyttes den internasjonale standardiseringsorganisasjonens landliste, ISO-3166. For overføring av data til Eurostat benytter en imidlertid "EUs landnomenklatur for utenrikshandel og for handel mellom medlemslandene" (også kalt GEO-nomenklaturen), som skiller seg noe fra ISO-3166.

Engelsk oversettelse:

ISO-3166: Codes for the representation of names and countries and their subdivisions (ISO 1996).

GEO-nomenklaturen: Country nomenclature for the external statistics of the Community and statistics of trade between the Member States (EU 1996).

Ansvarlig etat:

Den internasjonale standardiseringsorganisasjonen (ISO) og EU.

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for utenrikshandel, energi og industristatistikk.

Bruksområder i SSB:

Standarden for land i utenrikshandelsstatistikken brukes i statistikk over handel med varer.

Koding:

SSBs kode er på fem posisjoner, og de 2 første utgjøres av ISOs 2-bokstavskode og de tre neste av en numerisk kode brukt i EUs landliste for utenrikshandelsstatistikk (GEO-koden). I de tilfellene et land har en GEO-kode, men ikke en ISO-kode (dvs. landet har ingen egen oppføring i ISO-3166) opprettes en egen norsk ekstrakode ("X-kode") for landet. Et eksempel er Kanariøyene som har en egen GEO-kode, men som ligger under Spania i ISOs landliste. Kanariøyene er gitt koden XB 021.

Eksempel: NO-028 Norge (inkl. Jan Mayen). NO er ISO-koden, og 028 er GEO-koden.

Dokumentasjon:

Finnes dokumentert som vedlegg i Statistisk sentralbyrå (1996), *Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen* (C 304).

Kartmateriale:

Forholdet til andre inndelinger:

Denne landlisten skiller seg noe fra *land og statsborgerskap i personstatistikk*.

Historisk utvikling:

Før 1988 ble det brukt en tresifret landkode.

Ekstrakoder (X-koder) ble implementert fra og med 1995.

Inndelingen:

se under **Dokumentasjon**

3.2.2 Land og statsborgerskap i personstatistikk/Land og statsborgarskap i personstatistikken

Generell beskrivelse:

Standarden for land og statsborgerskap i personstatistikk brukes i statistikk over til- og fraflyttingsland, fødeland og statsborgerskap.

Engelsk oversettelse:

Countries and citizenship in social statistics.

Ansvarlig etat:

Skattedirektoratet v/Sentralkontoret for folkeregistrering leverer data til SSB. I tillegg til kodesettet til Sentralkontoret for folkeregistrering, benytter SSB noen ekstrakoder (se vedlegg E).

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Standard for land og statsborgerskap brukes i bearbeidingen av dataene, men fremkommer ikke i publiserte tabeller.

Koding:

Kodesettet som brukes i folkeregistreringssystemet og i SSBs befolkningsstatistikk er på tre posisjoner (siffer). Det ble tatt i bruk fra 1974. (Et enklere kodesett på to posisjoner fra 1965 hadde blitt utvidet noe i 1971.) Det er senere gjort mindre endringer i takt med at land har oppstått eller utgått. Til bruk i fødelandsstatistikken i SSB har det vært nødvendig å lage noen få ekstrakoder av hensyn til dataene før 1974.

Første posisjon angir verdensdel. For Europa angir en null i andre posisjon Norden.

Eksempel: 106 Sverige, der 1 er Europa (og 0 er Norden)

Dokumentasjon:

Sentralkontoret for folkeregistrering 1. februar 1996: Kodeliste for land/statsborgerskap.

Kåre Vassenden: Oppbyggingen av fødelandsfilen. INO 89/6. SSB.

Upublisert materiale

Kartmateriale:

Forholdet til andre inndelinger:

Inndelingen av land skiller seg noe fra ISO-standard. Landlisten for personstatistikk skiller seg også noe fra landlisten som brukes i varehandelsstatistikk.

Praksis varierer også mye i de ulike statistikkbyråene, noe som skaper problemer for internasjonale sammenligninger. SSB har på oppdrag for Eurostat utarbeidet et forslag til en felles landliste til bruk i befolkningsstatistikken. Dette er gjort på ut fra en kartlegging av praksisen i ulike europeiske statistikkbyråer (Statistisk sentralbyrå 1998b, foreløpig ikke publisert).

Historisk utvikling:

Det foretas endringer i standarden i takt med at land slås sammen eller deles.

Inndelingen:

se vedlegg E

3.2.3 Verdensdeler/Verdsdelar

Generell beskrivelse:

Hensikten med standarden er å sikre en ensartet gruppering av land i verdensdeler i norsk offisiell statistikk.

Engelsk oversettelse:

Geographical regions and composition of regions.

Ansvarlig etat:

SSB

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB:

Standarden brukes blant annet i tabellproduksjon og publisering av innvandrerstatisikk.

Koding:

Den standard verdensdelsinndelingen som brukes i befolkningsstatistikken er innebygd i kodesettet for land/statsborgerskap fra 1974 (med tilføyelser) ved at førstesifferet angir verdensdel.

Dokumentasjon:

Sentralkontoret for folkeregistrering 1993: "Kodeliste for land/statsborgerskap".

Landgrupperinger omtales også i Vassenden (1997, s. 237). Upublisert materiale og edb-programmer på Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Forholdet til andre inndelinger:

Den standard verdensdelsinndelingen som brukes i befolkningsstatistikken samsvarer godt med det som er vanlig for andre europeiske land og også med FNs inndeling, men alle land har sine avvik. Norge er f. eks. i tråd med Eurostat ved å inkludere Tyrkia i Europa, mens FN lar Tyrkia inngå i Asia. Grønland plasseres i SSB under Europa, mens FNs verdensdelsinndeling inkluderer Grønland i Amerika. En kartlegging av praksisen når det gjelder landgrupperinger i statistiske sentralbyråer i Europa er beskrevet i rapporten "Country classifications in migration statistics - present situation and proposal for a Eurostat standard."

I tillegg til standard verdensinndeling er det i innvandrerstatisikken også tatt i bruk en landgruppering som egner seg bedre til å avspeile migrasjonen til og fra Norge. Europa er der delt i Norden, Vest-Europa og Øst-Europa. Tyrkia er tatt ut fra Europa. Med små avvik brukes denne grupperingen i Sosiale og demografiske nøkkeltall i Ukens statistikk.

Historisk utvikling/endringer:**Inndelingen:**

Verdensdelsinndelingen fremkommer av landlisten i vedlegg E.

Referanser

Byfuglien, J. og E. Hoffmann: *Produksjon og distribusjon av regional statistikk - særlig byråets rolle*. Interne notater 80/28, Statistisk sentralbyrå.

Byfuglien, J. og S. Holm: *Inndeling i arbeidsmarkedsregioner 1988*. Interne notater 89/15, Statistisk sentralbyrå.

Byfuglien, J. og O. R. Langen: *Grunnkretser, tettsteder og menigheter*. Rapporter 83/13. Statistisk sentralbyrå.

BVa, 5/3 - 1992, Regionale inndelinger i SSB.

EU (1996): *Commission Regulation (EC) No 68/96 of 18 January 1996 on the country nomenclature for the external statistisc of the Community and statistics of trade between the Member States*. 1996.

ISO (1996): *Annual Report of the Secretariat of the ISO 3166 Maintenance Agency*. 1996.

Kirkens informasjonstjeneste (19XX): Årbok for Den norske kirke

Kommunal- og arbeidsdepartementet (1997): *Kommune- og fylkesinndelingen en historisk oversikt over endringene. Rapport fra Statistisk sentralbyrå lagd på oppdrag fra Kommunal- og arbeidsdepartementet*. 1997.

Lillegård, M. (1994): *Prisindekser for boligmarkedet*, Rapporter 94/7, Statistisk sentralbyrå.

NOU (1992:15): *Kommune- og fylkesinndelingen i et Norge i forandring*

NOU (1997:8): *Om finansiering av kommunesektoren*

NOU (1997:12) *Grenser til besvær. Lokaldemokrati og forvaltning i hovedstadsområdet*

Norsk Standardiseringsforbund (1994): *Generelle termer med definisjoner for standardisering og beslektede områder*. Norsk Standard (NS-EN 45020).

NVE: Vassdragsregisteret - et hjelpemiddel i naturforvaltningen. Brosjyre, udatert. Norges vassdrags- og energiverk

NVE (1990): Vassdragsregisterets kartbok. Publikasjon nr V 24. Norges vassdrags- og energiverk, 1990.

Statens kartverk (1988): *Nasjonalatlas for Norge. Offentlig forvaltning, hovedtema 16, mappe 1*. ISBN 82-90408-137. Statens kartverk, 1988

Statens kartverk (1996): *Nasjonalatlas for Norge. Helse*. ISBN 82-90408-53-6

Statistisk sentralbyrå (19XXa): *Befolkningsstatistikk 19XX. Hefte I: Endringstall for komuner*.

Statistisk sentralbyrå (19XXb): *Statistisk årbok 19XX*.

Statistisk sentralbyrå (1980): *Grunnkretser og tettsteder. Dokumentasjon 1980*. Statistisk sentralbyrå 1981.

Statistisk sentralbyrå (1982): *Folketallet i kommunene 1951-1980, Hefte I-III*, NOS B 288.

Statistisk sentralbyrå (1983): *Grunnkretser, tettsteder og menigheter. Dokumentasjon 1980*. Rapporter 83/13. Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (1984): *Prognoseregioner*, Interne notater 84/9, Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (1986): *Statistikk for tettsteder*. Rapporter 86/11. 1986.

Statistisk sentralbyrå (1988): *Oppbygging og bruk av statistikkområder*. Statistisk sentralbyrå 1988. (Interne notater 88/22)

Statistisk sentralbyrå (1989): *Standard for handelsområde. Korrigert 1989*, Standarder for norsk statistikk nr.3.

Statistisk sentralbyrå (1994a): *Historisk statistikk 1994*, NOS C 188.

Statistisk sentralbyrå (1994b): *Standard for kommuneklassifisering*. Statistisk sentralbyrå 1994. (NOS C 192).

Statistisk sentralbyrå (1994c): *Årsrapport om standardarbeidet i Statistisk sentralbyrå - 1994*. Planer og meldinger 12/95.

Statistisk sentralbyrå (1996): *Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen 1996*, NOS C 304.

Statistisk sentralbyrå (1997): *Statistisk årbok 1997*, NOS C 398.

Statistisk sentralbyrå (1998): *Arbeidsgiveravgiften 1967 - 1998 - soneinndelingens utvikling*, Notat 98/10.

Statistisk sentralbyrå (1998b): *Country classification in migration statistics - present situation and proposals for a Eurostat standard*. Foreløpig upublisert.

St.meld. nr. 9 (1974-75): *Innstilling fra sosialkomitéen om sykehusbygging m.v. i et regionalisert helsevesen*, Sosial- og helsedepartementet 1975.

St.meld. nr. 24 (1996-97): *Tilgjengelighet og faglighet. Om sykehus og annen spesialtjeneste*, Sosial- og helsedepartementet. 1997.

St. meld. nr. 31 (1996-97): *Om distrikts- og regionalpolitikken*, Kommunal- og arbeidsdepartementet, 1997.

St.meld. nr. 32 (1994-95): *Kommune- og fylkesdelingen*, Kommunal- og arbeidsdepartementet, 1995.

St. meld. nr. 33 (1992-93): *By og land hand i hand. Om regional utvikling*, Kommunal- og arbeidsdepartementet, 1993.

Toll- og avgiftsdirektoratet (1997): *Innførselsveileder*. Toll- og avgiftsdirektoratet 1997.

Vassenden, K.: *Innvandrere i Norge. Hvem er de, hva gjør de og hvordan lever de?* Statistisk sentralbyrå 1997.

Vedlegg A: Nasjonalatlas for Norge - offentlig forvaltning

Statens kartverk har dokumentert en rekke offentlige etaters inndelinger i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge, Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Dette er en mappe med i alt 25 kart. Publikasjonen ble utgitt i 1988. Kartet "Kommuner og fylker" ble oppdatert og utgitt i ny utgave i 1994 (ajour pr. 01.01.1994). Kartet finnes i digital form. De øvrige kartene er ikke oppdatert.

Mappen inneholder kartmateriale for følgende inndelinger:

- Kommuner og fylker
- Handelsfelt, handelsområder, handelsdistrikt
- Kommunereguleringer - grensereguleringer 1958 - 1984
- Norges bank og statsbankene - distriktsinndeling
- Tollvesenets distriktsinndeling
- Kystverkets distriktsinndeling
- Pristilsynets distriktsinndeling
- Skipskontrollen - skipskontrolldistrikter og sjøfartsinspektørens distrikter
- Bergvesenets distriktsinndeling
- Rettsvesenet - lagdømmer og domssokn
- Politiet - politi- og lensmannsdistrikter
- Fengselsvesenet
- Siviltforsvarets regionale inndeling
- Den norske kirke - bispedømmer, prostier og prestegjeld
- Arbeidstilsynets distriktsinndeling
- Arbeidsmarkedsetatens distriktsinndeling
- NRK - dekningsområder for distriktssendinger
- Museumstjenestens distriktsinndeling
- Arkivverkets distriktsinndeling
- Jordskifteverket - jordskiftedømmer, grenser for fylkesjordskiftekontor, jordskiftesokn
- Veterinærvesenets distriktsinndeling
- Reindriftsetaten - reinbeiteområder og reinbeitedistrikt
- NVEs distriktsinndeling
- Statskraftverkenes distriktsinndeling
- Televerkets distriktsinndeling (teledistrikt)
- Postverkets distriktsinndeling (postdistrikt)
- Norges statsbaners distriktsinndeling

Vedlegg B: Inndelinger som er aggregater av hhv. grunnkrets, kommune og/eller fylke

Grunnkrets	Kommune	Fylke
Kommune (REGIN 5)	Fylke (REGIN 3)	Landet (REGIN 1)
Bydel	Lagdømme	Landsdel (REGIN 2)
Delområde	Lagsokn	Fylkespar
	Domssokn	Helseregion
	Bispedømme	NUTS 1
	Politidistrikt	NUTS 2
	Prognoseregion	
	Handelsdistrikt	
	Handelsområde	
	Handelsfelt	
	Distriktpolitisk virkeomr.	
	Arbeidsgiveravg.sone	
	Kommuneklasse	
	Sentralitet	
	NUTS 3	

Vedlegg C: Standarder som ikke brukes (pr. publiseringstidspunkt)

Under følger en kort presentasjon av inndelinger og grupperinger som for tiden ikke brukes i SSB. Disse standardene var med i SSBs forrige dokumentering av de regionale inndelingene (BVa 5/3 - 1992). Redegjørelsen for disse standardene er ikke like detaljert som for de som er i bruk i dag.

- ***Arbeidsmarkedsregion/Arbeidsmarknadsregion***

Inndelingen i arbeidsmarkedsregioner ble utført som et oppdrag for Miljøverndepartementet i 1988. Formålet med prosjektet var å gruppere kommuner til arbeidsmarkedsregioner som kunne brukes i regional analyse. Med arbeidsmarkedsregion menes kommuner der en større del av kommunen er tilknyttet et felles arbeidsmarked gjennom muligheter for daglige arbeidsreiser, dvs. en dagpendlingsregion.

Inndelingen bygget på en kombinasjon av faktisk observerte arbeidsreiser slik de ble registrert ved FoB 1970 og 1980, og en vurdering av tilgjengelighet mellom kommunene uttrykt gjennom antatte reisetider med bil. I de tilfeller der det er god kollektivtransport, f.eks. i Oslo-regionen, ble dette tatt med i beregningen.

Regionene er nummerert fra 1 til 230.

Kommuner ble brukt som basisenhet for inndelingen. Inndelingen i arbeidsmarkedsregioner har likhetstrekk med klassifiseringen av kommuner etter sentralitet slik som det er gjort i *kommuneklassifiseringen* i og med at en i begge tilfelle tar utgangspunkt i arbeidsreisemulighetene. *Handelsdistriktsinndelingen* har fellestrekk med inndelingen i *prognoseregioner* og arbeidsmarkedsregioner. De nevnte inndelingene er funksjonelle regioner bygget på kontakt mellom sentrum og omland i forbindelse med sysselsetting, samferdsel og tjenesteyting.

Inndelingen var en videreføring av et arbeid som ble startet høsten 1987 med en inndeling av Nord-Norge i arbeidsmarkedsregioner.

Avgrensingen tok også utgangspunkt i det arbeidet som ble gjort i 1975 med avgrensning av normative pendlingsregioner i forbindelse med analyse av nordiske sentersystemer. Ved vurderingen av inndelingen fra 1975 ble det lagt vekt på å se på endringer i pendlingsmønsteret for 1970 til 1980, evt om nye veier, bruer m.v. hadde endret reiseavstander.

Inndelingen er dokumentert i IN 89/15.

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

- ***Arbeidskontordistrikt***

Arbeidsmarkedsetaten er organisert med fylkesarbeidskontor i hvert fylke, med unntak av Oslo som er slått sammen med Akershus. Under hvert fylkesarbeidskontor er det et sett med distrikter, i alt 108.

Inndelingen ble brukt i registerbasert sysselsettingsstatistikk.

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk

- ***Planregion***

Planregionene blir som oftest benyttet i fylkeskommunal planlegging.

Planregionene svarer i noen fylker til handelsdistrikter. De minste planregionene består av bare en kommune. Ingen planregion går på tvers av fylkesgrensene.

For grundigere dokumentasjon av kriterier for inndeling, må henvendelse skje til den enkelte fylkeskommune.

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

- ***Landbruksområde/Jordbruksområde***

Norsk Institutt for Landbruksøkonomisk forskning (NILF) har utviklet en inndeling av landet i naturgitte homogene områder for landbruksnæringen. Inndelingen omfatter 5 hovedområder og 11 underområder.

Inndelingen blir ikke brukt i SSBs publikasjoner, men det blir produsert statistikk på oppdrag av NILF (sist i 1996).

Inndelingen følger kommunegrenser, men går på tvers av fylke. En bruker f.eks. klassifiseringene flatbygder, skogbygder, dal- og fjellbygder.

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for primærnæringsstatistikk

- ***Kontrollområde for offentlig kjøttkontroll***

I følge lov om slakterier, kjøttindustri og offentlig kjøttkontroll skal alle kommuner ha offentlig kjøttkontroll. Flere kommuner kan gå sammen om felles (interkommunal) kontrollordning. Alt kontrollert slakt blir rapportert for disse områdene. Inndelingen blir utarbeidet av Statens næringsmiddelstilsyn. Landet er inndelt i ca. 110 kontrollområder. Områdene omfatter et sett av kommuner.

Inndelingen ble brukt i veterinærstatistikken.

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for primærnæringsstatistikk

- ***Tømmermålingsdistrikt***

Etter at forskrift om måling av skogsvirke ble opphevet i 1994, har det ikke vært krav om at skogsvirke som selges til industrielt bruk skal måles av tømmermålingsforening der slik finnes. I årsmeldingen for hver tømmermålingsforening blir det vist innmålt tømmerkvantum i foreningen. Sammen dragstabeller gis i NOS Skogbruksstatistikk.

Det er 5 tømmermålingsforeninger i landet.

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for primærnæringsstatistikk

- ***Laksedistrikt***

Landet var t.o.m. 1992 delt i 33 laksedistrikt, hvert med sitt laksestyre. I tillegg kom Tanavassdragets fiskeområde. Laksestyret rapporterte til SSB om fangsten innen sitt område. I SSB ble inndelingen brukt i NOS Fiske og oppdrett av laks mv. (sist 1992)

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for primærnæringsstatistikk

- *El-område*

Områdene ble brukt til statistikk for distribusjon av elektrisk kraft.

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for utenrikshandel, energi og industristatistikk

Vedlegg D: Kommuneendringer 1980 - 1997

Sammenslåinger

Fra kommune	Endringstidspunkt	Ny kommuneenhet
0103 Fredrikstad	01.01.94	0106 Fredrikstad
0113 Borge	01.01.94	0106 Fredrikstad
0131 Rolvsøy	01.01.94	0106 Fredrikstad
0133 Kråkerøy	01.01.94	0106 Fredrikstad
0134 Onsøy	01.01.94	0106 Fredrikstad
2001 Hammerfest	01.01.92	2004 Hammerfest
2016 Sørøysund	01.01.92	2004 Hammerfest
0903 Arendal	01.01.92	0906 Arendal
0918 Moland	01.01.92	0906 Arendal
0920 Øyestad	01.01.92	0906 Arendal
0921 Tromøy	01.01.92	0906 Arendal
0922 Hisøy	01.01.92	0906 Arendal
0401 Hamar	01.01.92	0403 Hamar
0414 Vang	01.01.92	0403 Hamar
0102 Sarpsborg	01.01.92	0105 Sarpsborg
0114 Varteig	01.01.92	0105 Sarpsborg
0115 Skjeberg	01.01.92	0105 Sarpsborg
0130 Tune	01.01.92	0105 Sarpsborg
0707 Larvik	01.01.88	0709 Larvik
0708 Stavern	01.01.88	0709 Larvik
0725 Tjølling	01.01.88	0709 Larvik
0726 Brunlanes	01.01.88	0709 Larvik
0727 Hedrum	01.01.88	0709 Larvik
0705 Tønsberg	01.01.88	0704 Tønsberg
0721 Sem	01.01.88	0704 Tønsberg
0703 Horten	01.01.88	0701 Borre
0717 Borre	01.01.88	0701 Borre

Grensereguleringer

Fra kommune	Til kommune	Endrings- tidspunkt	Merknad
0627 Røyken	0220 Asker	01.01.96	ca. 70 personer overført
1222 Fitjar	1219 Bømlo	01.01.95	225 personer overført
1622 Agdenes	1613 Snillfjord	01.01.95	21 personer overført
1820 Alstahaug	1824 Vefsn	01.01.95	70 personer overført
0114 Varteig	0128 Rakkestad	01.01.92	del av grunnkrets 0104 Furuholmen overført
1419 Leikanger	1417 Vik	01.01.92	571 personer overført
1419 Leikanger	1422 Lærdal	01.01.92	32 personer overført
0412 Ringsaker (del av)	0403 Hamar	01.01.92	224 personer overført
1445 Gloppen	1443 Eid	01.01.92	158 personer overført
1938 Lyngen	1940 Kåfjord	01.01.92	38 personer overført
0928 Birkenes	0919 Froland	01.01.91	60 personer overført
1429 Fjaler	1428 Askvoll	01.01.90	731 personer overført
1429 Fjaler	1430 Gaular	01.01.90	90 personer overført
1004 Flekkefjord	1046 Sirdal	01.01.87	41 personer overført

0402 Kongsvinger	0420 Eidskog	01.01.86	14 personer overført
0717 Borre	0703 Horten	01.01.86	22 personer overført
0928 Birkenes	0937 Evje og Hornnes	01.01.86	8 personer overført
1845 Sørfold	1804 Bodø	01.01.84	22 personer overført
2018 Måsøy	2019 Nordkapp	01.01.84	240 personer overført
1941 Skjervøy	1942 Nordreisa	01.01.82	128 personer overført
0230 Lørenskog	0231 Skedsmo	01.01.80	3 personer overført
0231 Skedsmo	0230 Lørenskog	01.01.80	36 personer overført
0231 Skedsmo	0301 Oslo	01.01.80	53 personer overført
0605 Ringerike	0612 Hole	01.01.80	13 personer overført

Vedlegg E: Dokumentasjon av de enkelte inndelingene

• *Kommuneliste 1. januar 1997*

Kommuner sortert etter nummer

01 Østfold fylke

0101 Halden
0104 Moss
0105 Sarpsborg
0106 Fredrikstad
0111 Hvaler
0118 Aremark
0119 Marker
0121 Rømskog
0122 Trøgstad
0123 Spydeberg
0124 Askim
0125 Eidsberg
0127 Skiptvet
0128 Rakkestad
0135 Råde
0136 Rygge
0137 Våler
0138 Hobøl

02 Akershus fylke

0211 Vestby
0213 Ski
0214 Ås
0215 Frogn
0216 Nesodden
0217 Oppegård
0219 Bærum
0220 Asker
0221 Aurskog-Høland
0226 Sørums
0227 Fet
0228 Rælingen
0229 Enebakk
0230 Lørenskog
0231 Skedsmo
0233 Nittedal
0234 Gjerdrum
0235 Ullensaker
0236 Nes
0237 Eidsvoll
0238 Nannestad
0239 Hurdal

03 Oslo fylke

0301 Oslo

04 Hedmark fylke

0402 Kongsvinger
0403 Hamar
0412 Ringsaker
0415 Løten
0417 Stange
0418 Nord-Odal
0419 Sør-Odal
0420 Eidskog
0423 Grue
0425 Åsnes
0426 Våler
0427 Elverum
0428 Trysil
0429 Åmot
0430 Stor-Elvdal
0432 Rendalen
0434 Engerdal
0436 Tolga
0437 Tynset
0438 Alvdal
0439 Folldal
0441 Os

05 Oppland fylke

0501 Lillehammer
0502 Gjøvik
0511 Dovre
0512 Lesja
0513 Skjåk
0514 Lom
0515 Vågå
0516 Nord-Fron
0517 Sel
0519 Sør-Fron
0520 Ringebu
0521 Øyer
0522 Gausdal
0528 Østre Toten
0529 Vestre Toten
0532 Jevnaker
0533 Lunner
0534 Gran
0536 Søndre Land
0538 Nordre Land

0540 Sør-Aurdal
0541 Etnedal
0542 Nord-Aurdal
0543 Vestre Slidre
0544 Øystre Slidre
0545 Vang

06 Buskerud fylke

0602 Drammen
0604 Kongsberg
0605 Ringerike
0612 Hole
0615 Flå
0616 Nes
0617 Gol
0618 Hemsedal
0619 Ål
0620 Hol
0621 Sigdal
0622 Krødsherad
0623 Modum
0624 Øvre Eiker
0625 Nedre Eiker
0626 Lier
0627 Røyken
0628 Hurum
0631 Flesberg
0632 Rollag
0633 Nore og Uvdal

07 Vestfold fylke

0701 Borre
0702 Holmestrand
0704 Tønsberg
0706 Sandefjord
0709 Larvik
0711 Svelvik
0713 Sande
0714 Hof
0716 Våle
0718 Ramnes
0719 Andebu
0720 Stokke
0722 Nøtterøy
0723 Tjøme
0728 Lardal

08 Telemark fylke

0805 Porsgrunn
0806 Skien
0807 Notodden

0811 Siljan
0814 Bamble
0815 Kragerø
0817 Drangedal
0819 Nome
0821 Bø
0822 Sauherad
0826 Tinn
0827 Hjartdal
0828 Seljord
0829 Kviteseid
0830 Nissedal
0831 Fyresdal
0833 Tokke
0834 Vinje

09 Aust-Agder fylke

0901 Risør
0904 Grimstad
0906 Arendal
0911 Gjerstad
0912 Vegårshei
0914 Tvedestrand
0919 Froland
0926 Lillesand
0928 Birkenes
0929 Åmli
0935 Iveland
0937 Evje og Hornnes
0938 Bygland
0940 Valle
0941 Bykle

10 Vest-Agder fylke

1001 Kristiansand
1002 Mandal
1003 Farsund
1004 Flekkefjord
1014 Vennesla
1017 Songdalen
1018 Søgne
1021 Marnardal
1026 Åseral
1027 Audnedal
1029 Lindesnes
1032 Lyngdal
1034 Hægebostad
1037 Kvinesdal
1046 Sirdal

11 Rogaland fylke

1101 Eigersund

1102 Sandnes
1103 Stavanger
1106 Haugesund
1111 Sokndal
1112 Lund
1114 Bjerkreim
1119 Hå
1120 Klepp
1121 Time
1122 Gjesdal
1124 Sola
1127 Randaberg
1129 Forsand
1130 Strand
1133 Hjelmeland
1134 Suldal
1135 Sauda
1141 Finnøy
1142 Rennesøy
1144 Kvitsøy
1145 Bokn
1146 Tysvær
1149 Karmøy
1151 Utsira
1154 Vindafjord

12 Hordaland fylke

1201 Bergen
1211 Etne
1214 Ølen
1216 Sveio
1219 Bømlo
1221 Stord
1222 Fitjar
1223 Tysnes
1224 Kvinnherad
1227 Jondal
1228 Odda
1231 Ullensvang
1232 Eidfjord
1233 Ulvik
1234 Granvin
1235 Voss
1238 Kvam
1241 Fusa
1242 Samnanger
1243 Os
1244 Austevoll
1245 Sund
1246 Fjell
1247 Askøy
1251 Vaksdal
1252 Modalen
1253 Osterøy

1256 Meland
1259 Øygarden
1260 Radøy
1263 Lindås
1264 Austrheim
1265 Fedje
1266 Masfjorden

14 Sogn og Fjordane fylke

1401 Flora
1411 Gulen
1412 Solund
1413 Hyllestad
1416 Høyanger
1417 Vik
1418 Balestrand
1419 Leikanger
1420 Sogndal
1421 Aurland
1422 Lærdal
1424 Årdal
1426 Luster
1428 Askvoll
1429 Fjaler
1430 Gaular
1431 Jølster
1432 Førde
1433 Naustdal
1438 Bremanger
1439 Vågsøy
1441 Selje
1443 Eid
1444 Hornindal
1445 Gloppen
1449 Stryn

15 Møre og Romsdal fylke

1502 Molde
1503 Kristiansund
1504 Ålesund
1511 Vanylven
1514 Sande
1515 Herøy
1516 Ulstein
1517 Hareid
1519 Volda
1520 Ørsta
1523 Ørskog
1524 Norddal
1525 Stranda
1526 Stordal
1528 Sykkylven
1529 Skodje

1531 Sula
1532 Giske
1534 Haram
1535 Vestnes
1539 Rauma
1543 Nasset
1545 Midsund
1546 Sandøy
1547 Aukra
1548 Fræna
1551 Eide
1554 Averøy
1556 Frei
1557 Gjemnes
1560 Tingvoll
1563 Sunndal
1566 Surnadal
1567 Rindal
1569 Aure
1571 Halså
1572 Tustna
1573 Smøla

16 Sør-Trøndelag fylke

1601 Trondheim
1612 Hemne
1613 Snillfjord
1617 Hitra
1620 Frøya
1621 Ørland
1622 Agdenes
1624 Rissa
1627 Bjugn
1630 Åfjord
1632 Roan
1633 Osen
1634 Oppdal
1635 Rennebu
1636 Meldal
1638 Orkdal
1640 Røros
1644 Holtålen
1648 Midtre Gauldal
1653 Melhus
1657 Skaun
1662 Klæbu
1663 Malvik
1664 Selbu
1665 Tydal

17 Nord-Trøndelag fylke

1702 Steinkjer
1703 Namsos

1711 Meråker
1714 Stjørdal
1717 Frosta
1718 Leksvik
1719 Levanger
1721 Verdal
1723 Mosvik
1724 Verran
1725 Namdalseid
1729 Inderøy
1736 Snåsa
1738 Lierne
1739 Røyrvik
1740 Namsskogan
1742 Grong
1743 Høylandet
1744 Overhalla
1748 Fosnes
1749 Flatanger
1750 Vikna
1751 Nærøy
1755 Leka

18 Nordland fylke

1804 Bodø
1805 Narvik
1811 Bindal
1812 Sømna
1813 Brønnøy
1815 Vega
1816 Vevelstad
1818 Herøy
1820 Alstahaug
1822 Leirfjord
1824 Vefsn
1825 Grane
1826 Hattfjelldal
1827 Dønna
1828 Nesna
1832 Hemnes
1833 Rana
1834 Lurøy
1835 Træna
1836 Rødøy
1837 Meløy
1838 Gildeskål
1839 Beiarn
1840 Saltdal
1841 Fauske
1842 Skjerstad
1845 Sørfold
1848 Steigen
1849 Hamarøy
1850 Tysfjord

1851 Lødingen
 1852 Tjeldsund
 1853 Evenes
 1854 Ballangen
 1856 Røst
 1857 Værøy
 1859 Flakstad
 1860 Vestvågøy
 1865 Vågan
 1866 Hadsel
 1867 Bø
 1868 Øksnes
 1870 Sortland
 1871 Andøy
 1874 Moskenes

19 Troms fylke

1901 Harstad
 1902 Tromsø
 1911 Kvæfjord
 1913 Skånland
 1915 Bjarkøy
 1917 Ibestad
 1919 Gratangen
 1920 Lavangen
 1922 Bardu
 1923 Salangen
 1924 Målselv
 1925 Sørreisa
 1926 Dyrøy
 1927 Tranøy
 1928 Torsken
 1929 Berg
 1931 Lenvik
 1933 Balsfjord
 1936 Karlsøy
 1938 Lyngen
 1939 Storfjord
 1940 Gáivuotna⁴ -
 Kåfjord
 1941 Skjervøy
 1942 Nordreisa
 1943 Kvænangen

20 Finnmark fylke

2002 Vardø
 2003 Vadsø
 2004 Hammerfest
 2011 Guovdageaidnu -
 Kautokeino

2012 Alta
 2014 Loppa
 2015 Hasvik
 2017 Kvalsund
 2018 Måsøy
 2019 Nordkapp
 2020 Porsanger
 2021 Kárášjohka -
 Karasjok
 2022 Lebesby
 2023 Gamvik
 2024 Berlevåg
 2025 Deatnu - Tana
 2027 Unjárga -
 Nesseby
 2028 Båtsfjord
 2030 Sør-Varanger

Andre norske områder⁵

21 Svalbard

2111 Spitsbergen
 2121 Bjørnøya
 2131 Hopen

22 Jan Mayen

2211 Jan Mayen

23 Kontinental-sokkelen

2311 Sokkelen sør for
 62° N
 2321 Sokkelen nord for
 62° N

⁴ Samisk navneform i bruk fra 2. februar 1994.

⁵ Områdene er ikke fylker eller kommuner, men de har fått numre til bruk ved registrering av arbeidssted.

• *Rettslige inndelinger*

Lagdømmer	Lagsokn	Domssogn
Borgating	Oslo	Oslo byrett Asker og Bærums herredsrett Indre Follo herredsrett Sorenskriveren i Ytre Follo
	Østfold	Moss byrett Fredrikstad byrett Sarpsborg byrett Sorenskriveren i Heggen og Frøland Sorenskriveren i Halden
	Buskerud	Drammen byrett Sorenskriveren i Hallingdal Sorenskriveren i Ringerike Sorenskriveren i Eiker, Modum og Sigdal Sorenskriveren i Kongsberg
Eidsivating	Hedmark og Oppland	Sorenskriveren i Hedmarken Sorenskriveren i Vinger og Odal Sorenskriveren i Solør Sorenskriveren i Sør-Østerdal Sorenskriveren i Nord-Østerdal
	Romerike	Nedre Romerike herredsrett Sorenskriveren i Sør-Gudbrandsdalen Sorenskriveren i Nes Sorenskriveren i Toten Sorenskriveren i Eidsvoll Sorenskriveren i Nord-Gudbrandsdalen Sorenskriveren i Hadeland og Lund Sorenskriveren i Valdres
Agder	Vestfold	Tønsberg byrett Sorenskriveren i Holmestrand Sorenskriveren i Horten Sorenskriveren i Larvik Sorenskriveren i Sandefjord
	Telemark	Skien og Porsgrunn byrett Sorenskriveren i Kragerø Sorenskriveren i Nedre Telemark Sorenskriveren i Tinn og Heddal Sorenskriveren i Vest-Telemark
	Aust-Agder	Sorenskriveren i Holt Sorenskriveren i Nedenes Sorenskriveren i Sand
	Vest-Agder	Kristiansand byrett Sorenskriveren i Mandal Sorenskriveren i Lyngdal Sorenskriveren i Flekkefjord
Gulating	Rogaland	Stavanger byrett Sorenskriveren i Dalane Sorenskriveren i Jæren Sorenskriveren i Sandnes

		Sorenskriveren i Haugesund Sorenskriveren i Ryfylke Sorenskriveren i Karmsund
	Hordaland, Sogn og Fjordane	Bergen byrett Sorenskriveren i Hardanger Sorenskriveren i Sunnhordland Sorenskriveren i Midhordland Sorenskriveren i Nordhordland Sorenskriveren i Voss Sorenskriveren i Indre Sogn Sorenskriveren i Ytre Sogn Sorenskriveren i Sunnfjord Sorenskriveren i Nordfjord
Frostating	Møre og Romsdal	Nordmøre herredsrett Sorenskriveren i Sunnmøre Sorenskriveren i Søre Sunnmøre Sorenskriveren i Romsdal
	Trondheim	Trondheim byrett Sorenskriveren i Fosen Sorenskriveren i Orkdal Sorenskriveren i Gauldal Sorenskriveren i Midt-Trøndelag Sorenskriveren i Stjør- og Værdal Sorenskriveren i Inderøy Sorenskriveren i Namdal
Hålogaland	Nordland	Sorenskriveren i Vesterålen Ofoten Herredsrett Sorenskriveren i Brønnøy Sorenskriveren i Alstadhaug Sorenskriveren i Rana Sorenskriveren i Salten Sorenskriveren i Lofoten
	Troms	Nord-Troms herredsrett Sorenskriveren i Trondenes Sorenskriveren i Senja
	Finnmark	Sorenskriveren i Alta Sorenskriveren i Hammerfest Sorenskriveren i Tana og Varanger Sorenskriveren i Vardø

• **Bydeler**

Oslo⁶

Kode	Bydelsnavn	Grunnkretsnr. (0301+)⁷
030101	Bygdøy-Frogner	0301-0303, 0501-0504, 0601-0611, 0701, 0708-0710, 5601-5603, 5701
030102	Majorstua-Uranienborg	0308, 0612-0614, 0702-0707, 0801-0809, 0901-0913
030103	St.Hanshaugen-Ullevål	0202-0204, 1001-1106, 1201-1211, 1301-1304, 1401-1403, 1501-1504, 1709, 4505, 4510, 4605, 4606
030104	Sagene-Torshov	1404-1406, 1601-1607, 1701-1708, 1801, 1802, 1901-1908, 2001-2012, 2102
030105	Grunerløkka-Sofienberg	0206-0210, 1305, 2007, 2008, 2201-2209, 2301-2313, 2402-2407, 2410
030106	Gamle Oslo	2401, 2408, 2409, 2501-2506, 2601-2610, 2701-2706, 2801-2804, 2901, 3501, 3514
030107	Ekeberg-Bekkelaget	2805, 3001-3010, 3502-3505, 3509, 3513
030108	Nordstrand	3011, 3012, 3101-3106, 3201, 3202, 3306, 3407
030109	Søndre Nordstrand	3203-3215, 3301-3305, 3307-3318
030110	Lambertseter	3107, 3401-3403, 3405, 3406, 3408, 3409, 3416
030111	Bøler	3410, 3411, 3413-3415, 3417, 3609-3611
030112	Manglerud	3404, 3412, 3506-3508, 3510-3512, 3601-3604
030113	Østensjø	3605-3608, 3612-3618, 3706, 3709, 3711
030114	Helsfyr-Sinsen	2101, 2103-2109, 3616, 4201-4206, 4208, 4210, 4302-4306
030115	Hellerud	3701-3705, 3707, 3708, 3710, 3712-3721, 4207
030116	Furuset	3801-3815, 3816-3821, 3910-3913
030117	Stovner	3902-3904, 3906-3909, 3914, 3915, 3916-3923, 4008
030118	Romsås	3901, 3905, 4010, 4012, 4013
030119	Grorud	4001-4007, 4009, 4011, 4014-4018, 4114
030120	Bjerke	4101-4113, 4115, 4116, 4118-4122, 4209, 4301, 4307
030121	Grefsen-Kjelsås	4117, 4401-4410, 4412, 4413-4418
030122	Sogn	4411, 4501-4504, 4506-4509, 4511-4513, 4607, 4608, 4610
030123	Vinderen	4601-4604, 4609, 4611, 4701, 4702, 4704, 4705, 4904-4906, 4908, 5001-5004
030124	Røa	4801, 4802, 4901-4903, 4907, 4909, 4910-4912, 5005-5007, 5008, 5201-5205, 5209
030125	Ullern	4703, 4706, 4803-4806, 5206-5208, 5210, 5301-5303, 5401-5404, 5405, 5406, 5501, 5502, 5503, 5504
030126	Sentrum	0101-0105, 0201, 0205, 0211, 0304-0307, 0309, 0310, 0401
030127	Marka	5101-5103, 5801-5805, 5901, 5902, 6001-6007

⁶ Arbeidet med revisjon av grunnkrets- og kvartalsinndelingen i Oslo (i bydelene 14-25) ble avsluttet pr. 22.05.97. Det er i alt 558 grunnkretser, noe som innebærer en økning på 60 grunnkretser siden 1.1.96.

⁷ Nye grunnkretser er *kursivert*.

Bergen⁸

Kode	Bydelsnavn	Grunnkretsnr. (1201 +)
120101	Sentrum	0101-0117, 0119-0147, 0501-0515
120102	Løvestakken	0201-0229, 0303, 0308, 0309, 1702-1705
120103	Landås	0301, 0302, 0304-0307, 0310-0325, 0401-0418, 0422
120104	Sandviken	0118, 0601-0637
120105	Eidsvåg / Salhus	0701-0709, 0801-0813
120106	Åsane	0901-0928
120107	Arna	1001-1005, 1101-1109, 1201-1205
120108	Fana	0419-0421, 1301-1317, 1401-1404, 1501-1506
120109	Ytrebygda	1602-1618
120110	Fyllingsdalen	1601, 1706, 1801-1827
120111	Loddefjord	1901-1925
120112	Laksevåg	2001-2014

Trondheim

Kode	Bydelsnavn	Grunnkretsnr. (1601 +)
160101	Sentrum	1201-1213, 1301-1324, 1401-1421, 1501-1518, 1601-1614, 2101-2116
160102	Strinda	2201-2217, 2301-2311, 3101-3118, 3201-3218, 4401-4405
160103	Nardo	4101-4113, 4201-4218, 4301-4310, 4406-4409
160104	Byåsen	1101-1117, 5101-5119, 5201-5223, 5301-5309
160105	Saupstad	6103, 7101-7105, 7301
160106	Heimdal	6101, 6102, 7302-7314, 7401-7408, 8101-8111

Stavanger

Kode	Bydelsnavn	Grunnkretsnr. (1101 +)
110101	Hundvåg	0101-0105, 1102, 1201-1214
110102	Tasta	1106, 0908-0910, 1101, 2601-2610, 2701-2713
110103	Eiganes	0510, 0601-0608, 0611, 0612, 0614, 0616, 0801-0807, 0901-0909, 0911-0916, 2101, 2102, 2104, 2105, 2208
110104	Madla	2007, 2009, 2011, 2201-2207, 2301-2305, 2401-2404, 2501-2513
110105	Storhaug	0201-0207, 0301-0303, 0401-0405, 0501-0509, 1102-1106
110106	Hillevåg	0613, 0615, 0701-0712, 1806, 1807, 1809-1812, 1902-1905, 2001-2008, 2010, 2012
110107	Hinna	1701-1733, 1735, 1802, 1803, 1808, 1811

⁸ Bydelsgrensene for Bergen ble endret i 1988. I den gamle inndelingen indikerte de to første siffer i grunnkretsnummeret bydelen som grunnkretsen tilhørte. Det var da i alt 20 bydeler.

• **Politidistrikt**

Kode	Navn	Kommuner som inngår i politidistriktet
01	Oslo	0301
02	Halden	0101, 0111, 0118, 0119, 0121
03	Sarpsborg	0105, 0122, 0124, 0125, 0128
04	Fredrikstad	0106
05	Moss	0104, 0123, 0127, 0135, 0136, 0137, 0138
06	Follo	0211, 0213, 0214, 0215, 0216, 0217
07	Romerike	0221, 0226, 0227, 0228, 0229, 0230, 0231, 0233, 0234, 0235, 0236, 0237, 0238, 0239
08	Kongsvinger	0402, 0418, 0419, 0420, 0423, 0425, 0426
09	Hamar	0403, 0412, 0415, 0417
10	Østerdal	0427, 0428, 0429, 0430, 0432, 0434, 0436, 0437, 0438, 0439, 0441
11	Gudbrandsdal	0501, 0511, 0512, 0513, 0514, 0515, 0516, 0517, 0519, 0520, 0521, 0522
12	Vestoppland	0502, 0528, 0529, 0532, 0533, 0534, 0536, 0538, 0540, 0541, 0542, 0543, 0544, 0545
13	Ringerike	0605, 0612, 0615, 0616, 0617, 0618, 0619, 0620, 0621, 0622, 0623
14	Asker og Bærum	0219, 0220
15	Drammen	0602, 0625, 0626, 0627, 0628
16	Kongsberg	0604, 0624, 0631, 0632, 0633
17	Nord-Jarlsberg	0701, 0702, 0711, 0713, 0714, 0716, 0718
18	Tønsberg	0704, 0720, 0722, 0723
19	Sandefjord	0706, 0719
20	Larvik	0709, 0728
21	Skien	0806, 0811, 0819
22	Telemark	0805, 0814, 0829, 0830, 0831
23	Notodden	0807, 0821, 0822, 0827, 0828
24	Rjukan	0826, 0833, 0834
25	Kragerø	0815, 0817
26	Arendal	0901, 0904, 0906, 0911, 0912, 0914, 0919, 0926, 0928, 0929
27	Kristiansand	0935, 0937, 0938, 0940, 0941, 1001, 1014, 1017, 1018
28	Vest-Agder	1002, 1003, 1004, 1021, 1026, 1027, 1029, 1032, 1034, 1037, 1046
29	Rogaland	1101, 1102, 1111, 1112, 1114, 1119, 1120, 1121, 1122
30	Rana	1828, 1832, 1833, 1834, 1835
31	Stavanger	1103, 1124, 1127, 1129, 1130, 1133, 1141, 1142, 1144
32	Haugesund	1106, 1134, 1135, 1145, 1146, 1149, 1151, 1154
33	Hardanger	1227, 1228, 1231, 1232, 1233, 1234, 1238
34	Hordaland	1211, 1214, 1216, 1219, 1221, 1222, 1223, 1224, 1235, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1251, 1252, 1253, 1256, 1259, 1260, 1263, 1264, 1265, 1266
35	Bergen	1201
36	Sogn	1411, 1412, 1413, 1416, 1417, 1418, 1419, 1420, 1421, 1422, 1424, 1426
37	Fjordane	1401, 1428, 1429, 1430, 1430, 1431, 1432, 1433, 1438, 1439, 1441, 1443, 1444, 1445, 1449
38	Sunnmøre	1504, 1511, 1514, 1515, 1516, 1517, 1519, 1520, 1523, 1524, 1525, 1526, 1528, 1529, 1531, 1532, 1534
39	Romsdal	1502, 1535, 1539, 1543, 1545, 1546, 1547, 1548
40	Nordmøre	1503, 1551, 1554, 1556, 1557, 1560, 1563, 1566, 1567, 1569, 1571, 1572, 1573
41	Uttrøndelag	1612, 1613, 1617, 1620, 1621, 1622, 1624, 1627, 1630, 1632, 1633, 0634, 1635, 1636, 1638, 1640, 1644, 1648, 1653, 1657, 1663, 1664, 1665
42	Trondheim	1601, 1662
43	Inntrøndelag	1702, 1711, 1714, 1717, 1718, 1719, 1721, 1723, 1724, 1725, 1729, 1736
44	Namdal	1703, 1738, 1739, 1740, 1742, 1743, 1744, 1748, 1749, 1750, 1751, 1755
45	Helgeland	1811, 1812, 1813, 1815, 1816, 1818, 1820, 1822, 1824, 1825, 1826, 1827
46	Bodø	1804, 1836, 1837, 1838, 1839, 1840, 1841, 1842, 1845, 1848
47	Narvik	1805, 1849, 1850, 1851, 1852, 1853, 1854
48	Lofoten og Vesterålen	1856, 1857, 1859, 1860, 1865, 1866, 1867, 1868, 1870, 1871, 1874
49	Senja	1901, 1911, 1913, 1915, 1917, 1919, 1920, 1923, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929
50	Troms	1902, 1922, 1924, 1931, 1933, 1936, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943
51	Vest-Finnmark	2004, 2011, 2012, 2014, 2015, 2017, 2018, 2019, 2020
52	Vardø	2002, 2023, 2024, 2028
53	Vadsø	2003, 2021, 2022, 2025, 2027
54	Sør-Varanger	2030
55	Svalbard	

• **Jaktområde**

Kode	Villreinområde	Kommuner som inngår i jaktområdet
11	Setesdal Ryfylke	0834, 0938, 0940, 0941, 1026, 1034, 1037, 1046, 1122, 1129, 1133, 1134, 1228
12	Skaudalen Etnefjell	1134, 1135, 1154, 1228
13	Setesdal Austhei	0831, 0833, 0834, 0929, 0938, 0940, 0941
21	Hardangervidda	0620, 0632, 0633, 0826, 0834, 1228, 1231, 1232, 1233, 1421
22	Blefjell	0604, 0631, 0632, 0807, 0826
23	Nordfjella (Hallingskarvet)	0618, 0619, 0620, 1421, 1422
24	Oksenhalvøya	1231, 1233, 1234
25	Fjellheimen	1235, 1251, 1252, 1266, 1411, 1416, 1417, 1419, 1421
26	Brattfjell-Vindeggen	0826, 0827, 0828, 0834
32	Vest-Jotunheimen	1424, 1426
34	Ottadalen Sør	0513, 1426, 1449
35	Ottadalen Nord	0511, 0512, 0513, 0514, 0515, 1524, 1525, 1539
36	Førdefjella	1431, 1432, 1433, 1445
37	Sunnfjord	1428, 1429, 1430, 1431, 1432
38	Svartebotnen	1445, 1449
41	Snøhetta	0511, 0512, 1539, 1543, 1563, 1634
42	Rondane Nord	0439, 0511, 0517
43	Rondane Sør	0403, 0412, 0429, 0430, 0516, 0517, 0519, 0520, 0521
44	Sølnkletten	0430, 0432, 0438, 0439
45	Forelhogna	0436, 0441, 1635, 1644, 1648
46	Knutshø	0437, 0438, 0439, 1634, 1635
47	Norefjell-Reinsjøfjell	0615, 0616, 0621, 0622, 0633
48	Våmyr-Roan	0829, 0830, 0831
51	Tolga Østfjell	0436

• *Distriktpolitiske virkeområder og arbeidsgiveravgiftsoner*

Kommune	Arbeidsgiver- avg.sone	Distr.politisk virkeområde			
0101 Halden	1	5	0432 Rendalen	2	2
0104 Moss	1	5	0434 Engerdal	2	2
0105 Sarpsborg	1	5	0436 Tolga	2	2
0106 Fredrikstad	1	5	0437 Tynset	2	2
0111 Hvaler	1	5	0438 Alvdal	2	2
0118 Aremark	1	4	0439 Folldal	2	2
0119 Marker	1	4	0441 Os	2	2
0121 Rømskog	1	4	0501 Lillehammer	1	5
0122 Trøgstad	1	5	0502 Gjøvik	1	5
0123 Spydeberg	1	5	0511 Dovre	2	2
0124 Askim	1	5	0512 Lesja	2	2
0125 Eidsberg	1	5	0513 Skjåk	2	2
0127 Skiptvet	1	5	0514 Lom	2	2
0128 Rakkestad	1	5	0515 Vågå	2	2
0135 Råde	1	5	0516 Nord-Fron	2	3
0136 Rygge	1	5	0517 Sel	2	2
0137 Våler	1	5	0519 Sør-Fron	2	3
0138 Hobøl	1	5	0520 Ringebu	2	3
0211 Vestby	1	5	0521 Øyer	1	4
0213 Ski	1	5	0522 Gausdal	2	3
0214 Ås	1	5	0528 Østre Toten	1	5
0215 Frogn	1	5	0529 Vestre Toten	1	5
0216 Nesodden	1	5	0532 Jevnaker	1	5
0217 Oppegård	1	5	0533 Lunner	1	5
0219 Bærum	1	5	0534 Gran	1	5
0220 Asker	1	5	0536 Søndre Land	2	3
0221 Aurskog-Høland	1	5	0538 Nordre Land	2	3
0226 Sørum	1	5	0540 Sør-Aurdal	2	3
0227 Fet	1	5	0541 Etnedal	2	3
0228 Rælingen	1	5	0542 Nord-Aurdal	2	3
0229 Enebakk	1	5	0543 Vestre Slidre	2	3
0230 Lørenskog	1	5	0544 Øystre Slidre	2	3
0231 Skedsmo	1	5	0545 Vang	2	3
0233 Nittedal	1	5	0602 Drammen	1	5
0234 Gjerdrum	1	5	0604 Kongsberg	1	5
0235 Ullensaker	1	5	0605 Ringerike	1	5
0236 Nes	1	5	0612 Hole	1	5
0237 Eidsvoll	1	5	0615 Flå	2	3
0238 Nannestad	1	5	0616 Nes	2	3
0239 Hurdal	1	5	0617 Gol	2	3
0301 Oslo	1	5	0618 Hemsedal	2	3
0402 Kongsvinger	1	5	0619 Ål	2	3
0403 Hamar	1	5	0620 Hol	2	3
0412 Ringsaker	1	5	0621 Sigdal	1	3
0415 Løten	1	5	0622 Krødsherad	1	4
0417 Stange	1	5	0623 Modum	1	5
0418 Nord-Odal	2	5	0624 Øvre Eiker	1	5
0419 Sør-Odal	1	5	0625 Nedre Eiker	1	5
0420 Eidskog	2	4	0626 Lier	1	5
0423 Grue	2	3	0627 Røyken	1	5
0425 Åsnes	2	3	0628 Hurum	1	5
0426 Våler	2	3	0631 Flesberg	1	4
0427 Elverum	1	5	0632 Rollag	2	3
0428 Trysil	2	2	0633 Nore og Uvdal	2	3
0429 Åmot	2	2	0701 Borre	1	5
0430 Stor-Elvdal	2	2	0702 Holmestrand	1	5
			0704 Tønsberg	1	5
			0706 Sandefjord	1	5

0709 Larvik	1	5
0711 Svelvik	1	5
0713 Sande	1	5
0714 Hof	1	5
0716 Våle	1	5
0718 Ramnes	1	5
0719 Andebu	1	5
0720 Stokke	1	5
0722 Nøtterøy	1	5
0723 Tjøme	1	5
0728 Lardal	1	5
0805 Porsgrunn	1	5
0806 Skien	1	5
0807 Notodden	2	3
0811 Siljan	1	5
0814 Bamble	1	5
0815 Kragerø	1	5
0817 Drangedal	2	3
0819 Nome	2	3
0821 Bø	1	3
0822 Sauherad	1	3
0826 Tinn	2	2
0827 Hjartdal	2	3
0828 Seljord	2	2
0829 Kviteseid	2	2
0830 Nissedal	2	2
0831 Fyresdal	2	2
0833 Tokke	2	2
0834 Vinje	2	2
0901 Risør	1	4
0904 Grimstad	1	5
0906 Arendal	1	5
0911 Gjerstad	2	3
0912 Vegårshei	2	3
0914 Tvedestrand	1	4
0919 Froland	1	5
0926 Lillesand	1	5
0928 Birkenes	1	5
0929 Åmli	2	3
0935 Iveland	2	4
0937 Evje og Hornnes	2	3
0938 Bygland	2	3
0940 Valle	2	3
0941 Bykle	2	3
1001 Kristiansand	1	5
1002 Mandal	1	5
1003 Farsund	1	4
1004 Flekkefjord	1	4
1014 Vennesla	1	5
1017 Songdalen	1	5
1018 Søgne	1	5
1021 Marnardal	1	4
1026 Åseral	2	3
1027 Audnedal	2	3
1029 Lindesnes	1	4
1032 Lyngdal	1	4
1034 Hægebostad	2	3
1037 Kvinesdal	1	4
1046 Sirdal	2	3
1101 Eigersund	1	5

1102 Sandnes	1	5
1103 Stavanger	1	5
1106 Haugesund	1	5
1111 Sokndal	1	4
1112 Lund	1	4
1114 Bjerkreim	1	5
1119 Hå	1	5
1120 Klepp	1	5
1121 Time	1	5
1122 Gjesdal	1	5
1124 Sola	1	5
1127 Randaberg	1	5
1129 Forsand	2	4
1130 Strand	1	5
1133 Hjelmeland	2	3
1134 Suldal	2	3
1135 Sauda	2	3
1141 Finnøy	2	4
1142 Rennesøy	1	5
1144 Kvitsøy	2	3
1145 Bokn	2	4
1146 Tysvær	1	5
1149 Karmøy	1	5
1151 Utsira	2	3
1154 Vindafjord	2	4
1201 Bergen	1	5
1211 Etne	2	3
1214 Ølen	2	4
1216 Sveio	1	5
1219 Bømlo	2	4
1221 Stord	1	5
1222 Fitjar	1	4
1223 Tysnes	2	4
1224 Kvinnherad	2	4
1227 Jondal	2	3
1228 Odda	2	3
1231 Ullensvang	2	3
1232 Eidfjord	2	3
1233 Ulvik	2	3
1234 Granvin	2	3
1235 Voss	1	3
1238 Kvam	2	3
1241 Fusa	2	4
1242 Samnanger	2	4
1243 Os	1	5
1244 Austevoll	2	4
1245 Sund	1	5
1246 Fjell	1	5
1247 Askøy	1	5
1251 Vaksdal	2	4
1252 Modalen	2	3
1253 Osterøy	2	5
1256 Meland	2	5
1259 Øygarden	1	5
1260 Radøy	2	5
1263 Lindås	2	5
1264 Austrheim	2	5
1265 Fedje	2	3
1266 Masfjorden	2	3
1401 Flora	2	3

1411 Gulen	2	3
1412 Solund	2	3
1413 Hyllestad	2	3
1416 Høyanger	2	3
1417 Vik	2	3
1418 Balestrand	2	3
1419 Leikanger	2	3
1420 Sogndal	2	3
1421 Aurland	2	3
1422 Lærdal	2	3
1424 Årdal	2	3
1426 Luster	2	3
1428 Askvoll	2	3
1429 Fjaler	2	3
1430 Gaular	2	3
1431 Jølster	2	3
1432 Førde	2	3
1433 Naustdal	2	3
1438 Bremanger	2	3
1439 Vågsøy	2	3
1441 Selje	2	3
1443 Eid	2	3
1444 Hornindal	2	3
1445 Gloppen	2	3
1449 Stryn	2	3
1502 Molde	1	5
1503 Kristiansund	1	3
1504 Ålesund	1	5
1511 Vanylven	2	3
1514 Sande	2	3
1515 Herøy	2	4
1516 Ulstein	1	4
1517 Hareid	1	4
1519 Volda	2	4
1520 Ørsta	2	4
1523 Ørskog	1	5
1524 Norddal	2	3
1525 Stranda	2	3
1526 Stordal	2	3
1528 Sykkylven	1	4
1529 Skodje	1	5
1531 Sula	1	5
1532 Giske	1	5
1534 Haram	2	4
1535 Vestnes	1	4
1539 Rauma	2	3
1543 Nesset	2	3
1545 Midsund	2	3
1546 Sandøy	2	3
1547 Aukra	2	4
1548 Fræna	1	4
1551 Eide	2	3
1554 Averøy	1	3
1556 Frei	1	3
1557 Gjemnes	2	3
1560 Tingvoll	2	3
1563 Sunndal	2	3
1566 Surnadal	2	2
1567 Rindal	2	2
1569 Aure	2	2

1571 Halså	2	2
1572 Tustna	2	2
1573 Smøla	3	2
1601 Trondheim	1	5
1612 Hemne	2	2
1613 Snillfjord	2	2
1617 Hitra	3	2
1620 Frøya	3	2
1621 Ørland	2	3
1622 Agdenes	2	3
1624 Rissa	2	3
1627 Bjugn	2	3
1630 Åfjord	3	2
1632 Roan	3	2
1633 Osen	3	2
1634 Oppdal	2	2
1635 Rennebu	2	2
1636 Meldal	2	2
1638 Orkdal	1	4
1640 Røros	2	2
1644 Holtålen	2	2
1648 Midtre Gauldal	2	4
1653 Melhus	1	5
1657 Skaun	1	5
1662 Klæbu	1	5
1663 Malvik	1	5
1664 Selbu	2	4
1665 Tydal	2	2
1702 Steinkjer	1	4
1703 Namsos	4	2
1711 Meråker	2	2
1714 Stjørdal	1	5
1717 Frosta	2	4
1718 Leksvik	2	3
1719 Levanger	1	4
1721 Verdal	1	4
1723 Mosvik	2	3
1724 Verran	2	2
1725 Namdalseid	4	2
1729 Inderøy	1	4
1736 Snåsa	2	2
1738 Lierne	4	2
1739 Røyrvik	4	2
1740 Namsskogan	4	2
1742 Grong	4	2
1743 Høylandet	4	2
1744 Overhalla	4	2
1748 Fosnes	4	2
1749 Flatanger	4	2
1750 Vikna	4	2
1751 Nærøy	4	2
1755 Leka	4	2
1804 Bodø	4	3
1805 Narvik	4	2
1811 Bindal	4	2
1812 Sømna	4	2
1813 Brønnøy	4	2
1815 Vega	4	2
1816 Vevelstad	4	2
1818 Herøy	4	2

1820 Alstahaug	4	2
1822 Leirfjord	4	2
1824 Vefsn	4	2
1825 Grane	4	2
1826 Hattfjelldal	4	2
1827 Dønna	4	2
1828 Nesna	4	2
1832 Hemnes	4	2
1833 Rana	4	2
1834 Lurøy	4	2
1835 Træna	4	2
1836 Rødøy	4	2
1837 Meløy	4	2
1838 Gildeskål	4	2
1839 Beiarn	4	2
1840 Saltdal	4	2
1841 Fauske	4	2
1842 Skjerstad	4	2
1845 Sørfold	4	2
1848 Steigen	4	2
1849 Hamarøy	4	2
1850 Tysfjord	4	2
1851 Lødingen	4	2
1852 Tjeldsund	4	2
1853 Evenes	4	2
1854 Ballangen	4	2
1856 Røst	4	2
1857 Værøy	4	2
1859 Flakstad	4	2
1860 Vestvågøy	4	2
1865 Vågan	4	2
1866 Hadsel	4	2
1867 Bø	4	2
1868 Øksnes	4	2
1870 Sortland	4	2
1871 Andøy	4	2
1874 Moskenes	4	2
1901 Harstad	4	2
1902 Tromsø	4	3
1911 Kvæfjord	4	2
1913 Skånland	4	2
1915 Bjarkøy	4	2
1917 Ibestad	4	2

1919 Gratangen	4	2
1920 Lavangen	4	2
1922 Bardu	4	2
1923 Salangen	4	2
1924 Målselv	4	2
1925 Sørreisa	4	2
1926 Dyrøy	4	2
1927 Tranøy	4	2
1928 Torsken	4	2
1929 Berg	4	2
1931 Lenvik	4	2
1933 Balsfjord	4	2
1936 Karlsøy	5	2
1938 Lyngen	5	2
1939 Storfjord	5	2
1940 Gaivuotna - Kåfjord	5	1
1941 Skjervøy	5	1
1942 Nordreisa	5	1
1943 Kvænangen	5	1
2002 Vardø	5	1
2003 Vadsø	5	1
2004 Hammerfest	5	1
2011 Guovdageaidnu - Kautokeino	5	1
2012 Alta	5	1
2014 Loppa	5	1
2015 Hasvik	5	1
2017 Kvalsund	5	1
2018 Måsøy	5	1
2019 Nordkapp	5	1
2020 Porsanger	5	1
2021 Kárášjohka - Karasjok	5	1
2022 Lebesby	5	1
2023 Gamvik	5	1
2024 Berlevåg	5	1
2025 Deatnu - Tana	5	1
2027 Unjárga - Nesseby	5	1
2028 Båtsfjord	5	1
2030 Sør-Varanger	5	1

• *Fangstområde*

00 Vestfjorden (Lofoten)	50 Sørvestlege Norskehav
01 Kaninbanken	51 Sørøst av Island
02 Murmanskysten	52 Sørvest av Island
03 Aust-Finnmark	53 Nordvest av Island
04 Vest-Finnmark	55 Nord av Island
05 Røstbanken til Malangsgrunnen	56 Nordøst av Island
06 Helgelandsbanken	57 Vest av Færøyane
07 Storegga - Frøyabanken	58 Færøybanken
08 Eigersundbanken	59 Aust av Island
09 Skagerrak	60 Skjoldungen
10 Skolpenbanken	61 Danmarkstredet
11 Gåsebanken	62 Gammelock
12 Nordkappbanken	63 Aust for Dronning Louise Land
13 Thor Iversens Bank	64 Baffin Island
14 Britvinfeltet	65 Disko
15 Sentralbanken	66 Hellefiskbanken
16 Admiraltyfeltet	67 Bananbanken
17 Nordøstområdet	68 Fyllas Bank
18 Nord av Novaja Semlja	69 Fredrikshaab Banken
19 Øst av Novaja Semlja	70 Reykjanesryggen
20 Bjørnøya	71 Azorerplatået
21 Vest-Spitsbergen	72 Vesteuropiske Basseng
22 Storfjord/Hinlopenstredet	73 Biscayabukta
23 Hopen	74 Iberiske Basseng
24 Storbanken	75 Kap Farvel
25 Nordv.-Spitsbergen	76 Labrador Nord
26 Grønlandshavet	77 Labrador Sør
27 Sørvest av Spitsbergen	78 Hamilton Bank
28 Vikingbanken	79 Ritu-bank
30 Sørlege Norskehav	80 Nordlege Grand Bank
31 Aust av Færøyane	81 Flemish Cap
34 Sørvestlege Norskehav	82 Sørøstlege Grand Bank
35 Sør for Jan Mayen	83 Sørvestlege Grand Bank
36 Vestlege Norskehav	84 St. Pierre
37 Austlege Norskehav	85 Cape Ray
38 Nordvestlege Norskehav	86 Newfoundland vest
39 Vest av Tromsøflaket	87 Anticosti
40 Sørlege Nordsjø	88 Prince Edward
41 Sentrale Nordsjø	89 Nord-Sidney
42 Shetland	90 Banquero
43 Vest av Skottland (Hebridane)	91 Sable Island
44 Irskesjøen	92 Fundy-bukta
45 Bristolkanalen	93 Maine-gulven
46 Utanfor Cornwall	94 Vest av Chesapeake-bukta
47 Rockall	95 Nord for Bermuda
48 Vest av Irland	96 Vest-Afrika
49 Sørvest av Irland	97 Australia/New Zealand

• *Kodeliste for land brukt i personstatistikken*

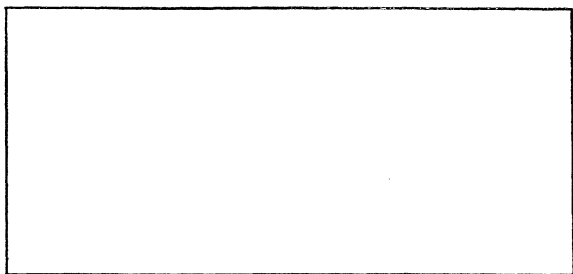
Land- kode	Land/territorium				
000	Norge	205	Botswana	376	Togo
101	Danmark	209	St. Helena	379	Tunisia
102	Grønland	213	Det Britiske området i Indiahavet	386	Uganda
103	Finland	216	Burundi	389	Zambia
104	Færøyene	220	Komorene	393	Burkina Faso
105	Island	229	Benin	404	Afghanistan
106	Sverige	235	Ekvatorial-Guinea	406	Armenia
111	Albania	239	Elfenbeinskysten	407	Aserbajdsjan
112	Belgia	241	Eritrea	409	Bahrain
113	Bulgaria	246	Etiopia	410	Bangladesh
114	Andorra	249	Egypt	412	Bhutan
115	Estland	250	Djibouti	416	Brunei
117	Frankrike	254	Gabon	420	Myanmar
118	Gibraltar	256	Gambia	424	Sri Lanka
119	Hellas	260	Ghana	426	De forente arabiske emirater
120	Hviterussland	264	Guinea	428	Filippinene
121	Irland	266	Guinea-Bissau	430	Georgia
122	Kroatia	270	Kamerun	432	Taiwan
123	Italia	273	Kapp Verde	436	Hongkong
124	Latvia	276	Kenya	444	India
125	Jugoslavia	278	Kongo	448	Indonesia
126	Malta	279	Brazzaville Kongo (tidl. Zaire)	452	Irak
127	Nederland	281	Lesotho	456	Iran
128	Liechtenstein	283	Liberia	460	Israel
129	Luxembourg	286	Libya	464	Japan
130	Monaco	289	Madagaskar	476	Jordan
131	Polen	296	Malawi	478	Kambodsja
132	Portugal	299	Mali	480	Kasakhstan
133	Romania	303	Marokko	484	Kina
134	San Marino	304	Vest-Sahara	488	Nord-Korea
135	Sovjetunionen (utgått)	306	Mauritania	492	Sør-Korea
136	Litauen	307	Mauritius	496	Kuwait
137	Spania	308	Namibia	500	Kypros
138	Moldova	309	Niger	502	Kirgisistan
139	Storbritannia	313	Nigeria	504	Laos
140	Russland	319	Mosambik	508	Libanon
141	Sveits	322	Mayotte	510	Macao
142	Tsjekkoslovakia (utgått)	323	Reunion	512	Malaysia
143	Tyrkia	326	Zimbabwe	513	Maldivene
144	Tyskland	329	Rwanda	516	Mongolia
146	Slovenia	333	São Tomé og Príncipe	520	Oman
148	Ukraina	336	Senegal	528	Nepal
151	DDR (utgått)	337	Den sentralafrikanske republikk	534	Pakistan
152	Ungarn	338	Seychellene	537	Øst-Timor
153	Østerrike	339	Sierra Leone	540	Qatar
154	Vatikanstaten	346	Somalia	544	Saudi-Arabia
155	Bosnia-Hercegovina	349	Spanske områder i Afrika	546	Sikkim (utgått)
156	Makedonia	356	Sudan	548	Singapore
157	Slovakia	357	Swaziland	550	Tadsjikistan
158	Tsjekkia	359	Sør-Afrika	552	Turkmenistan
203	Algerie	369	Tanzania	554	Usbekistan
204	Angola	373	Tsjad	556	Sør-Jemen (utgått)
				564	Syria

568	Thailand	660	Anguilla	807	Christmasøya
572	Nord-Vietnam (utgått)	664	Nicaragua	808	Kokosøyene
575	Vietnam	668	Panama	809	Cookøyene
576	Sør-Vietnam (utgått)	669	Panamakanalsonen (utgått)	811	Fiji
578	Jemen	672	El Salvador	812	Vanuatu
601	Jomfruøyene (am.)	676	Saint-Pierre-et-Miquelon	813	Tonga
602	Barbados	677	St. Kitts og Nevis	814	Fransk Polynesia
603	Antigua og Barbuda	678	St. Lucia	815	Kiribati
604	Belize	679	St. Vincent og Grenadinene	816	Tuvalu
605	Bahamas	680	Trinidad og Tobago	817	Guam
606	Bermuda	681	Turks- og Caicosøyene	818	Nauru
608	Jomfruøyene (br.)	684	USA	819	Midwayøyene
612	Canada	685	Puerto Rico	820	New Zealand
613	Caymanøyene	705	Argentina	821	Niue
616	Costa Rica	710	Bolivia	822	Norfolkøya
620	Cuba	715	Brasil	823	Ny-Guineaterritoriet
622	Dominica	720	Guyana	826	Mikronesiaføderasjonen
624	Den dominikanske republikk	725	Chile	827	Papua Ny-Guinea
628	Franske Antiller (utgått)	730	Colombia	828	Pitcairn
629	Grenada	735	Ecuador	829	Tokelau
631	Guadeloupe	740	Falklandsøyene	830	Vest-Samoa
632	Guatemala	745	Fransk Guyana	831	Wakeøya
636	Haiti	755	Paraguay	832	Wallis- og Futunaøyene
644	Honduras	760	Peru	833	Ny-Caledonia
648	Jamaica	765	Surinam	835	Marshalløyene
650	Martinique	770	Uruguay	839	Palau
652	Mexico	775	Venezuela	980	Statsløs
654	Montserrat	802	Amerikansk Samoa	990	Uoppgitt
656	De nederlandske antillene	805	Australia		
657	Aruba	806	Salomonøyene		

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

97/71 P.E. Gjerdtnet, B. Haveråen og I. Jonassen: Inntekts- og formuesundersøkelsene for aksjeselskaper 1994 og 1995: Dokumentasjon. 75s. 97/72 E.J. Fløttum: Grupperinger av næringer i offisiell statistikk - revidert utgave. 41s. 97/73 L. Solheim og D.Q. Pham: Prekorrigering av påskeeffekten for detaljvolumindeksen 1979-1997. 58s. 97/74 D. Roll-Hansen: Lesernes mening om avisen Forskning. 45s. 97/75 M.V. Dysterud og E. Engelen: Tettstedsavgrensing og arealbruksstatistikk for tettsteder 1997: Dokumentasjon av metode og programmering. 61s. 98/1 L.C. Zhang: Dokumentasjonsrapport: Den nye estimeringsmetoden for Arbeidskraftundersøkelsen (AKU): Fylkesvis kalibrering med landsetterstratifiserte vektorer som startverdier. 18s. 98/2 FoB2000. Rapport fra seminar om innholdet i Folke- og boligtellingsen år 2000. 20. november 1997, i SSB, Oslo. 50s. 98/3 L. Belsby og A. Vedø: Frafallsanalyse av Helseundersøkelsen 1995. 22s. 98/4 H.M. Teigum: Omnibusundersøkelsene 1997: Dokumentasjonsrapport. 138s. 98/5 Metodevalg og kostnader ved etablering og drift av et boligregister. Revidert forslag: Rapport fra en arbeidsgruppe som har revidert og oppdatert planene for opprettelse av et boligregister. 31s. 98/6 S. Kristoffersen og R. Eriksen: Inntekts- og formuesundersøkelsen for personlig næringsdrivende 1993: Dokumentasjon. 172s. 98/8 P.Ø. Kolbjørnsen: Pilotundersøkelse om postvirksomhet. 24s. 98/9 K. Bjønnes, G. Dahl og B.R. Joneid: FD - Trygd: Dokumentasjonsrapport: Pensjoner, grunn- og hjelpestønader, avslag på uførepensjon. 1992-1993. 123s.	98/10 I. Helde: Arbeidsgiveravgiften 1967-1998 - soneinndelingen. 37s. 98/11 V. Pedersen: Inntekts- og formuesundersøkelsen 1995: Dokumentasjon. 89s. 98/12 A. Langørgen: Indekser for bosettingsmønster i kommunene. 7s. 98/13 G. Dahl, B.R. Joneid og R. Wølner: FD - Trygd: Dokumentasjonsrapport: Økonomisk sosialhjelp. 1992-1993. 26s. 98/14 A.S. Abrahamsen: Oppgavebyrde og fleksibilitet for bedrifter og foretak etter SSBs utvalgsplaner. 91s. 98/15 FoB2000: Folke- og boligtellinger i Danmark og Finland: Rapport fra en studietur 1.-4. desember 1997. 29s. 98/16 A.A. Ritland: Livsstil, seksualitet og helse: En spørreskjemaundersøkelse: Dokumentasjonsrapport. 13s. 98/17 A.A. Ritland: Seksualitet og helse: En spørreskjemaundersøkelse: Dokumentasjonsrapport. 24s. 98/18 H.M. Teigum: Kostholdsundersøkelsen 1997: Dokumentasjonsrapport. 38s. 98/19 C. Hendriks: FoB2000: Rapport fra seminar 18. mars 1998 om kjennemerker i boligtellingsen. 41s. 98/20 D.Q. Pham: Sesongjustering av tidsserier i Statistisk sentralbyrå: En sammenligning mellom X11 ARIMA og X12 ARIMA. 85s. 98/21 F. Bendiksen og K.-A. Hovland: Foreldrebetalingundersøkelse: Rapport om betalingen for heldagsopphold i kommunale og private barnehager. 1. halvår 1998. 36s. 98/22 L. Lindholt: Dynamiske oljemodeller: Intertemporal optimering og adferds-simulering. 55s. 98/23 T.N. Evensen: Nasjonalregnskap: Beregning av post- og distribusjonsvirksomhet. 23s.

Notater

Tillatelse nr.
159 000/502

B *Returadresse:*
Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Statistisk sentralbyrå

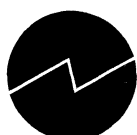
Oslo:
Postboks 8131 Dep.
0033 Oslo

Telefon: 22 86 45 00
Telefaks: 22 86 49 73

Kongsvinger:
Postboks 1260
2201 Kongsvinger

Telefon: 62 88 50 00
Telefaks: 62 88 50 30

ISSN 0806-3745

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway